

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

AVTOR

ANDREJ ZAMAN

STRATEGIJA IN
PREOBLIKOVANJE
CARINSKE SLUŽBE RS
V LUČI VKLJUČEVANJA
SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, september 2003

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

AVTOR

ANDREJ ZAMAN

MENTORICA: DOC. DR. GORDANA ŽURGA

STRATEGIJA IN
PREOBLIKOVANJE
CARINSKE SLUŽBE RS
V LUČI VKLJUČEVANJA
SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, september 2003

KAZALO

UVOD	4
1 TEORETIČNE OPREDELITVE	7
1.1 JAVNI MENEDŽMENT VS JAVNA ADMINISTRACIJA	7
1.2 STRATEŠKO UPRAVLJANJE.....	8
1.3 PROJEKTNI MENEDŽMENT.....	10
1.4 STRATEGIJA RS ZA VKLJUČEVANJE V EU IN DRŽAVNI PROGRAM ZA PREVZEM PRAVNEGA REDA EVROPSKE UNIJE	12
2 CARINSKA SLUŽBA IN VKLJUČEVANJE SLOVENIJE V EU	14
2.1 SPLOŠNO	14
2.2 CARINSKA UPRAVA RS.....	15
2.2.1 Zakonodaja	15
2.2.1.1 Zakon o carinski službi	16
2.2.2 Informacijska podpora.....	17
3 PRIDRUŽITVENI PROCES	19
3.1 EC CUSTOMS BLUEPRINTS.....	19
3.2 AGENDA 2000 – MNENJE KOMISIJE O PROŠNJI SLOVENIJE ZA ČLANSTVO V EU. 25	
3.2.1 Kontekst mnenja.....	25
3.2.2 Vsebina mnenja Komisije	25
3.2.3 Odnosi med Evropsko unijo in Slovenijo	26
3.2.4 Stališče Slovenije do Evropske unije	26
3.2.5 Merila za članstvo glede carine	26
3.2.6 Opisni povzetek.....	26
4 STRATEGIJA RAZVOJA CARINSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE DO VSTOPA V EVROPSKO UNIJO	28
4.1 STRATEGIJA REFORME DRŽAVNE UPRAVE	28
4.1.1 Ciljna področja reforme državne uprave	28
4.2 STRATEGIJA RAZVOJA CARINSKE SLUŽBE	28
4.2.1 Izjava o poslanstvu carinske službe	29
4.2.2 Strateška področja	29
4.2.2.1 Pravilno izvajanje postopkov in učinkovito pobiranje dajatev	29
4.2.2.2 Višja raven zaščite družbe.....	31
4.2.2.3 Olajševanje pretoka blaga in potnikov	32
4.2.2.4 Izboljšanje strokovnosti dela zaposlenih in pogojev za njihovo delo	33
4.2.2.5 Celovita informacijska podpora carinski službi	34
4.2.2.6 Priprava carinske službe na vstop v EU	35
4.2.3 Ključni dejavniki uspeha.....	36
4.3 IZVEDBENI NAČRT STRATEGIJE CARINSKE UPRAVE RS.....	37
4.3.1 Ugotovitve glede izvedbenega načrta strategije carinske službe	40
4.4 POROČILO EVROPSKE KOMISIJE O NAPREDKU SLOVENIJE – OKTOBER 2002	40

4.5	POROČILO O NAPREDKU RS PRI VKLJUČEVANJU V EU – JUNIJ 2003.....	40
4.6	CARINA 2007.....	41
4.6.1	Nove tehnološke izboljšave.....	41
4.6.2	Vsestransko sodelovanje na področju boja proti organiziranem kriminalu	42
4.6.3	Sporazumno zmanjševanje stroškov	42
4.6.4	Večja fleksibilnost.....	42
5	PREOBLIKOVANJE CARINSKE SLUŽBE ZARADI VSTOPA SLOVENIJE V EU	43
5.1	NOVE NALOGE CARINSKE SLUŽBE IN SPREMEMBE PRI IZVAJANJU OBSTOJEČIH NALOG PO VSTOPU V EU.....	43
5.1.1	Osnovne naloge	43
5.1.2	Dodatne naloge, ki jih bo morala CURS opravljati za potrebe celotne EU	45
5.1.3	Izvajanje sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju z Republiko Hrvaško	46
5.1.4	Izvajanje naknadnih kontrol in uvedba sistema analize tveganja	46
5.1.5	Trošarine.....	47
5.1.5.1	Potrebe do vstopa v EU	48
5.1.5.2	Nove naloge po vstopu v EU.....	48
5.1.6	Dodatne naloge na področju preiskav in naloge, povezane s III. stebrom EU	48
5.1.6.1	Pravne podlage v zakonodaji EU	49
5.1.6.2	Kadrovske in organizacijske potrebe na področju preiskav.....	51
5.1.7	Naloge, povezane z vzdrževanjem sistema TARIC	51
5.1.8	Izvajanje sistema razdeljevanja tarifnih kvot.....	52
5.1.9	Izvajanje mehanizmov skupne kmetijske politike Evropske unije v okviru carinske službe	52
5.1.10	Naloge s področja tranzita.....	53
5.1.11	Nove naloge na področju informatike.....	54
5.1.11.1	Preoblikovanje službe za informatiko	55
5.1.12	Pobiranje dajatev oz. lastni viri EU.....	55
5.1.12.1	Sodelovanje CURS na sestankih strokovnih odborov in delovnih teles Evropske komisije in Sveta ES	56
5.1.13	Ostala področja, ki bi jih lahko carinska služba pokrivala po vstopu v EU.....	56
5.1.13.1	Naloge s področja statistike (<i>Intrastat</i>)	56
5.2	ORGANIZACIJSKE IN KADROVSKE SPREMEMBE OB VSTOPU.....	57
5.2.1	Vzpostavitev zunanje meje EU	57
5.2.1.1	Mejne kontrolne točke.....	57
5.2.1.2	Ostali mejni prehodi na bodoči zunanji meji (mednarodni in meddržavni). ..	58
5.2.1.3	Mejni prehodi za obmejni promet (SOPS) in neobratujoči mejni prehodi ..	58
5.3	UKINITEV MEJNE KONTROLE NA BODOČIH NOTRANJH MEJAH EU (ITALIJA, AVSTRIJA IN MADŽARSKA)	59
5.3.1	Izvajanje kontrole prehajanja oseb čez državno mejo na mejnih prehodih za obmejni promet in kmetijskih prehodnih mestih z Republiko Italijo in Republiko Avstrijo.....	60
5.4	SPREMEMBE, KI IZHAJAJO IZ DRUGAČNEGA OBSEGA IN STRUKTURE BLAGOVNEGA PROMETA.....	61

5.5	KADROVSKE IN ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE V GENERALNEM CARINSKEM URADU, UPRAVAH CARINSKIH URADOV IN SPREMEMBE REGIONALNE ORGANIZACIJE CURS	62
5.5.1	Kadrovske in organizacijske spremembe v Generalnem carinskem uradu	63
5.5.2	Kadrovske in organizacijske spremembe v upravah carinskih uradov	63
5.5.3	Spremembe regionalne organizacije CURS	64
5.6	ZBIRNA PRIMERJAVA KADROVSKIH IN ORGANIZACIJSKIH POSLEDIC	64
5.6.1	Zbirni pregled kadrovskih posledic	64
5.6.2	Načrt nove organizacije CURS po vstopu v EU	65
5.7	ODPRAVLJANJE SOCIALNO-EKONOMSKIH POSLEDIC	65
5.7.1	Izhodišča	65
5.7.2	Kadrovska struktura zaposlenih v carinski službi	66
5.7.3	Predvideni kadrovske ukrepi	66
5.7.3.1	Omejevanje novega in nadomestnega zaposlovanja z notranjim razporejanjem	66
5.7.3.2	Omejevanje nadomestnega zaposlovanja s povečanim obsegom izvajanja dela preko polnega delovnega časa	66
5.7.3.3	Premestitve delavcev na drugo delo	66
5.7.3.4	Premestitev delavcev na delo v Policijo	67
5.7.3.5	Drugi načrtovani ukrepi za razreševanje presežnih delavcev	68
5.7.3.6	Izkušnje carinskih uprav držav članic EU	69
	SKLEP	70
	SEZNAM VIROV	73
	PRILOGE	75

Uvod

Carinska unija predstavlja ključni element pri zagotavljanju enotnega trga in skupne trgovinske politike Evropske unije¹ ter je gospodarski prostor, katerega člani se s pogodbo dogovorijo, da med seboj ne bodo uvedli carin, dajatev z enakim učinkom ali količinskih omejitev in da bodo sprejeli skupno zunanjo carinsko stopnjo v svojih odnosih s tretjimi državami.

Potem ko je Skupnost² položila temelje carinski uniji in ko je skupna carinska tarifa nadomestila nacionalne carine leta 1968, bi morale biti teoretično odpravljene tudi številne mejne formalnosti. V praksi se je pokazalo, da je za polno uresničitev prostega gibanja blaga in s tem odprave notranjih meja potrebno kar nekaj časa.

Od 1. januarja 1993 ni več nobenih carinskih formalnosti za trgovino v Skupnosti. Od takrat dalje je Skupnost eno samo območje brez meja za namene pretoka blaga. Uredbi Sveta Evrope 4060/89 in 3356/91 ukinjata notranjo mejno kontrolo in ostale formalnosti na meji v povezavi s cestnimi in vodnimi prevoznimi sredstvi, vozniki in dokumentacijo. Uredba Sveta 3912/92 ukinja kontrolo na notranjih mejah in jo prenaša na zunanje meje Evropske unije (EU) za vsa vozila, ki so bila registrirana v tretjih državah. Uredba Sveta 3925/91 ukinja kontrolo letal in ladij ter osebne prtljage potnikov na notranjih letih in notranjih ladijskih linijah. Opustitev carinskih formalnosti s 1.1.1993 je zahtevala vzpostavitev sistema za zbiranje statističnih podatkov o blagovni menjavi med državami članicami Skupnosti (INTRASTAT) kakor tudi posodobitev sistema zbiranja statističnih podatkov o blagovni menjavi in državami nečlanicami (EXTRASTAT).

Odprava znotrajskupnostnega nadzora na mejah pa pomeni tudi, da je treba izrazito okrepiti sodelovanje in izmenjavo informacij med vsemi prizadetimi nacionalnimi oblastmi in Evropsko komisijo. V ta namen je bila sklenjena cela vrsta različnih izravnalnih ukrepov. Tako je bila ustanovljena podatkovna baza za izboljšanje sodelovanja carinskih administracij (TARIC) za področje integriranih carinskih tarif ter za nadzor nad izvozom "strateških" dobrin in umetnin. Podobne informacijske mreže so bile po decembru 1992 postavljene na noge tudi v zvezi s pregonom goljufij v Evropski skupnosti (ES)³, v zvezi s posrednim obdavčenjem, nadalje v zvezi z nadzorom živih živali in svežega mesa kot tudi za statistično zajemanje blagovne menjave med državami članicami ES. Ob drugih ukrepih, kot na primer na področju veterinarskega nadzora in gospodarjenja z odpadki, so končno sprejeli tudi poseben program urjenja za nacionalne uradnike, da bi tako bolj uskladili različno nacionalno upravno prakso. Program CUSTOMS 2007⁴ pospešuje izmenjavo nacionalnih carinikov med državami članicami ES, skrbi za njihovo dopolnilno izobraževanje in uvaja posebne programe urjenja za carinske uradnike.

Diplomsko delo sem naslovil Strategija in preoblikovanje carinske službe RS v luči vključevanja Slovenije v Evropsko unijo.

¹ Evropsko unijo podpirajo trije stebri: prvi je "Evropska skupnost", ki se je razvila iz ustanovitvenih pogodb leta 1957 in ki je bila še dodatno utrjena v Maastrichtu ter je ostala glavni element Evropske unije; drugi stebel je izgradnja skupne zunanje in varnostne politike, tretji pa sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev.

² Izraz "Skupnost" v strokovnem izrazoslovju pomeni Evropsko skupnost. Evropska skupnost ima edina pravno osebnost v mednarodnem pravu.

³ Izraz "Evropska skupnost" se uporablja za tri Evropske skupnosti in sicer: Evropsko skupnost za premog in jeklo (ESPJ, 1951), Evropsko gospodarsko skupnost (EGS, 1957) in Evropsko skupnost za jedrsko energijo (EVROATOM, 1957).

⁴ Carina 2007.

Pripravljenost na vstop v EU zajema poleg področja usklajenosti slovenske zakonodaje s pravnim redom EU tudi tako imenovani organizacijski in kadrovske del, ki pomeni institucionalno in kadrovske pripravljenost Republike Slovenije oziroma njenih organov na funkcijo nove zunanje meje in hkratno opustitev dosedanjih meja z Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

Priprava Carinske uprave Republike Slovenije (CURS) na vlogo, ki jo bo imela v razmerah polnopravnega članstva v EU, temelji na:

- predpostavki, da je 1.5.2004 predvideni datum pristopa Republike Slovenije k EU;
- predpostavki, da bo sočasno s Slovenijo pristopila k EU Madžarska in da Republika Hrvaška ne bo hkrati pristopila k EU oz. da bo meja z Republiko Hrvaško bodoča zunanja meja EU;
- evropski zakonodaji in izvedbenih predpisih, ki bodo postali veljavni ob pristopu Slovenije k EU, kjer je navedeno, da je za izvajanje le-teh zadolžena carinska služba oz. je bila v Sloveniji že sprejeta odločitev, da bo to zakonodajo izvajala carinska služba;
- evropski zakonodaji in njenih izvedbenih predpisih, za izvajanje katere bi po zgledu drugih držav članic EU lahko bila v Sloveniji pristojna carinska služba;
- analizi trenutnega obsega in strukture prometa preko mejnih prehodov in blagovne menjave z državami EU in ostalimi državami ter z ocenitvijo strukture in obsega prometa v razmerah polnopravnega članstva;
- trenutni organizaciji in kadrovske zasedbi carinske službe;
- izkušnjah carinskih uprav držav članic EU in še posebej carinskih uprav držav, ki so k EU pristopile v zadnjem krogu.

Skozi diplomsko delo bom poskušal potrditi ali ovreči naslednjo hipotezo:

- Preoblikovanje carinske službe RS bo v celoti podprlo zahteve Evropske unije ob vključitvi Slovenije v Evropsko unijo.

Struktura diplomskega dela je sestavljena iz naslednjih vsebinskih sklopov:

V prvem delu bom predstavil nekatere teoretične opredelitve, ki so pomembne za razumevanje tega diplomskega dela. Opravi bom primerjavo med javnim menedžmentom in javno administracijo ter analizo temeljnih pojmov pri strateškem upravljanju in projektnem menedžmentu. Predstavil bom Strategijo Republike Slovenije za vključevanje v EU in Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije. Pri tem si bom pomagal z analizo sekundarnih virov.

V drugem delu bom prikazal problemsko področje diplomskega dela, delovnopravno področje carinske službe, glavne naloge carinske službe ter zgodovinski razvoj Zakona o carinski službi. V tem delu bom poskušal skozi časovno obdobje od leta 1991 naprej prikazati zgodovinski razvoj carinske službe in orisati trenutno stanje na tem področju. Pri interpretaciji si bom pomagal predvsem z zgodovinsko analizo ter analizo primarnih in sekundarnih virov.

Tretji del bo namenjen predvsem pridružitvenemu procesu ter stališču EU do vključitve Slovenije v EU, seveda predvsem s stališča carin. Predstavil bom smernice Evropske komisije (EK) za področje carin ter dokument Agenda 2000, to je mnenje Evropske komisije o prošnji Slovenije za članstvo v EU. Tu mi bo v pomoč analiza sekundarnih virov.

V četrtem delu bom navedel strategijo razvoja carinske službe do vstopa Slovenije v EU s cilji in z njimi povezanimi nalogami. Navedel bom strategijo reforme in ciljna področja strategije reforme državne uprave ter Strategijo razvoja carinske službe do vstopa v EU, vključno s poslanstvom carinske službe. Raziskal bom, kako se strategija razvoja carinske službe uresničuje, kdo je zadolžen za katero področje ter kakšni roki so postavljeni za pregled uresničevanja strategije. Prav tako bom primerjal Poročilo Evropske komisije o napredku Slovenije iz leta 2002 ter Poročilo o napredku Slovenije pri vključevanju v EU iz leta 2003, ki ga je Slovenija posredovala Evropski komisiji. V tem delu si bom pomagal z analizo primarnih in sekundarnih virov ter primerjalno analizo.

Peti del je namenjen preoblikovanju carinske službe v luči vključevanja Slovenije v EU. Ta del je najobsežnejši. Uporabil bom analizo primarnega in sekundarnega vira, statistično analizo ter primerjalno analizo. Pri tem me bodo zanimale predvsem zakonske in organizacijske spremembe, nove naloge carinske službe in spremembe pri izvajanju obstoječih nalog po vstopu Slovenije v EU, spremembe regionalne organizacije Carinske uprave RS, pregled in primerjava kadrovskih in organizacijskih posledic ter odpravljanje socialno-ekonomskih posledic preoblikovanja službe.

Sklepni del bo vseboval verifikacijo hipoteze in zaključne ugotovitve.

V prilogah k dokumentu so podatki in informacije, na katerih temeljijo predlagane rešitve glede bodoče kadrovske in organizacijske strukture CURS.

1 Teoretične opredelitve

1.1 Javni menedžment vs javna administracija

Svetovni upravni sistemi so pred velikimi izzivi (Osborne in Gaebler v Žurga, 2001: 16). "Rast in zahteve poindustrijske družbe, ki temelji na znanju, globalni ekonomiji ..., preoblikujejo stare stvarnosti po vsem svetu in ustvarjajo nove priložnosti in preteče probleme. Ta izjemno hiter in dinamičen razvoj družbenega sistema, predvsem pa globalizacija sveta, postavlja upravne sisteme v novo vlogo, tej pa morajo upravni sistemi prilagoditi tudi svoje institucije in naloge." (Žurga, 2001: 16)

"Vedno pogostejše je zavedanje, da je tudi v delovanje organizacij državne uprave treba uvesti mehanizme zagotavljanja učinkovitosti in nenehnega izboljševanja. Slovenska državna uprava kot osrednji del celotnega upravnega sistema se srečuje z vrsto pričakovanj in zahtev po preobrazbi, kot so zahteve po modernizaciji državne uprave, zahteve po povečanju njene uspešnosti in učinkovitosti, povečanje njene prilagodljivosti okolju, vključevanju Slovenije v sodobne integracijske tokove ... Vključevanje Slovenije v sodobne integracijske tokove ne pomeni samo usklajenosti slovenske zakonodaje z zakonodajo EU, ampak tudi prilagoditev organiziranja in izvajanja postopkov, komunikacijskih, informacijskih in drugih tokov." (Žurga, 2001: 7)

V slovensko javno upravo se v zadnjem času vse pogosteje uvaja novi javni menedžment, saj se vedno bolj uveljavlja prepričanje, da je učinkovit menedžment v javnem sektorju in državni upravi javna dobrina, katerega temeljna naloga je smotrna poraba javnih virov (Žurga, 2001: 23).

"Z delovanjem in upravljanjem organizacij v državni upravi se ukvarja javni menedžment (Public Management). Ta pojem se v literaturi pojavlja šele zadnjih dvajset let" (Rus v Žurga, 2001: 25), "prej pa se je s tem področjem ukvarjala administracija v javni upravi oziroma javna administracija (Public Administration). Pojma temeljita na različnih izhodiščih: osrednji dejavnik javne administracije je birokrat (uradnik), nosilec javnega menedžmenta pa poslovnež (podjetnik). Birokracija je v državni upravi izhajala iz avtoritete in hierarhije" (Žurga, 2001: 25). "Sčasoma je birokratsko upravljanje postalo premalo učinkovito in uspešno" (Rus v Žurga, 2001: 25) in "nekako v zadnji četrtini dvajsetega stoletja se je uveljavil učinkovitejši menedžerski način upravljanja" (Žurga, 2001: 26).

CURS se je z vključevanjem Slovenije v sodobne integracijske tokove znašla pred težko nalogo. Je prva tako številčna organizacija v slovenski državni upravi, ki je pred tako obsežnim preoblikovanjem. V kratkem času se je morala preoblikovati, kar je izpeljala preko procesa strateškega upravljanja. Izvedla je strateško planiranje, trenutno pa je v teku proces implementacije strategije. Prilagoditev zakonodaje z zakonodajo EU ter prilagoditev organiziranja in izvajanja postopkov, komunikacijskih, informacijskih in drugih tokov je bila težka in stresna naloga, ki pa je bila uresničljiva le ob doslednem upoštevanju prvin novega javnega menedžmenta. Prav tako želi biti CURS učinkovita organizacija državne uprave, ki uspešno, učinkovito in kakovostno izvaja svoje naloge.

"Glede na opredelitev splošnega menedžmenta lahko zapišemo, da tudi javni menedžment sestoji iz štirih osnovnih prvin:

- *planiranja*: opredeljevanje ciljev organizacije in poti za njihovo uresničevanje;

- *organiziranja*: ustvarjanje ustreznih medsebojnih odnosov in razmerij, ki omogočajo izvajanje načrtov in doseganje organizacijskih ciljev;
- *vodenja*: vplivanje, motiviranje in usmerjanje zaposlenih za ustrezno opravljanje njihovih nalog in doseganje pričakovanih ciljev;
- *kontroliranja*: proces zavestnega pregledovanja doseženega in ustrezno ukrepanje.” (Možina v Žurga, 2001: 26)

”Gledanje na državno upravo kot na togo tvorbo se spreminja, prav tako pa se spreminja tudi pogled na delovanje posameznih organizacij državne uprave. Vse to pa zahteva nove opredelitve teh organizacij.” (Žurga, 2001: 26)

1.2 Strateško upravljanje

Upravljanje v spreminjajočem se okolju imenujemo **strateško upravljanje**. Byars (Byars v Žurga, 2001: 41 – 42) ga opredeljuje kot postavljanje odločitev o prihodnjih usmeritvah organizacije in izvajanje teh odločitev. Proces strateškega upravljanja se v splošnem razdeli na **strateško planiranje** in **implementacijo strategije** (Žurga, 2001: 42).

Organizacije opredeljujejo svoje planske cilje, ki jih želi organizacija doseči. To so povsem določeni cilji, tako po obsegu kot po času (Žurga, 2001: 42).

Podlaga za postavitev planskih ciljev je opredelitev poslanstva ali misije organizacije. **Poslanstvo organizacije** je opredelitev, kaj hoče biti. Gre za navedbo stalnih namenov, poslovne filozofije, prepričanj, vrednot in poslovnih področij organizacije (Pučko v Možina et al., 2002: 235 – 272) in se nanaša na dolgoročno **vizijo**⁵ organizacije v smislu, kaj želi biti in komu želi služiti. Pomeni, da je nekemu nekaj zaupano, da naredi v korist določene širše skupnosti (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: geslo poslanstvo). Opredelitev poslanstva ali misije organizacije je podlaga za postavitev planskih ciljev. Opredelitev poslanstva organizacije je prva naloga organizacije (Žurga, 2001: 42).

Politika organizacije pomeni trajno in ustvarjalno dejavnost, s katero se za organizacijo iščejo **cilji** in se usmerjajo k njihovi dosegli (Pučko v Možina et al., 2002: 244).

”**Planski cilj** je temelj za opravljanje drugih organizacijskih funkcij. Obseg in narava planiranja na različnih organizacijskih ravneh je različna. Planiranje je postavljanje planskih ciljev in nalog za plansko obdobje na podlagi predvidevanja ter opredeljevanje potrebnih poslovnih prvin za njihovo uresničenje. V metodološkem pomenu je proces določanja ciljev, razvijanja alternativnih poti za njihovo doseglo, ocenjevanje in izbiranje med njimi ter oblikovanje izbrane alternative v plane, politike, programe in predračune. Plan je rezultat planiranja, ki ima največkrat obliko napisanega dokumenta.” (Pučko v Možina et al., 2002: 235 – 236)

⁵ ”Vizija o organizaciji je opis nečesa (organizacije kot celote, njene dejavnosti, njene kulture, tehnologije ...) v prihodnosti. Gre za nekakšen koncept nove in zaželene slike organizacije v prihodnosti, ki je še posebej potrebna in koristna za sporočanje vsem v organizaciji, kaj bistvenega naj bi se v njej spremenilo. Vizija je še posebej potrebna organizacijam, ki morajo izvesti bistven preobrat, radikalne spremembe in ki jih je treba gospodarsko ozdraviti.” (Pučko v Možina et al., 2002: 235 – 272) Pomeni zaznavo okolja, ki ga želi posameznik ali podjetje ustvariti na dolgi rok, in pogojev, od katerih je uresničenje takšne vizije odvisna (Pučko v Možina et al., 1994: 301). Vizija je predstava o tem, kakšna naj bi kaka stvar (v prihodnosti) bila (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: geslo vizija).

Dolgoročni cilji (Byars v Žurga, 2001: 43) natančno določajo želene rezultate pri sledenju organizacijskega poslanstva in so navadno razpotegnjeni v daljše obdobje, kot je tekoče poslovno leto. Kratkoročni cilji se navadno nanašajo na obdobje do enega leta, z njimi skuša organizacija doseči dolgoročne cilje. Strategija vpeljuje določanje in ovrednotenje razpoložljivih alternativ za organizacijo za doseganje svojih ciljev in poslanstva ter izbor ustrezne alternative.

“**Strateški planski cilji** so rezultati, ki jih želimo v planskem obdobju doseči. Cilji morajo biti središčne točke, okoli katerih se suče razvijanje planov in alokacija virov v organizaciji. Če so realni, imajo cilji praviloma veliko motivacijsko moč za zaposlene.” (Pučko v Možina et al., 2002: 284)

“Proces **strateškega planiranja** v ožjem pomenu se začne s celovitim ocenjevanjem položaja organizacije. Gre za celovito oceno prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti za organizacijo. Bistvo take celovite ocene sta analiza in vrednotenje preteklih, sedanjih in v prihodnost usmerjenih podatkov in informacij, ki dajeta temelj za sam proces strateškega planiranja v ožjem pomenu besede. To ocenjevanje se pojavlja tudi pod drugimi imeni, vedno bolj pogosto kot SWOT analiza, kar ni nič drugega kot kratica štirih besed v angleškem jeziku (strength – prednost, weakness – slabost, opportunity – priložnost in threat – nevarnost). Potrebno je torej ugotoviti, kje ima organizacija prednosti pred konkurenčnimi organizacijami in kje so njene glavne slabosti. Prav tako so pomembne priložnosti in glavne nevarnosti.” (Pučko v Možina et al., 2002: 279 – 280)

Strateško planiranje je vrsta planiranja, ki opredeljuje prednostne in odločilne smeri razvoja organizacije. Oblikovanje strategij organizacije imenujemo tudi proces strateškega planiranja (Pučko v Možina et al., 2002: 271).

Planska izhodišča		Proces strateškega planiranja v ožjem smislu			Uresničevanje in kontrola	
Družbeno ekonomsko okolje	Celovita ocena Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti	Postavljanje planskih ciljev	Razvijanje korporacijskih strategij	Ocenjevanje in izbiranje strategij	Taktično planiranje	
Analiza poslovanja			Razvijanje poslovnih strategij		Programiranje in predračunavanje	
Predvidevanje		Ugotavljanje planskih vrzeli	Razvijanje funkcijskih strategij		Kontrola	
Vizija in poslanstvo						

Slika 1: Proces strateškega planiranja (vir: Pučko v Možina et al., 1994: 300)

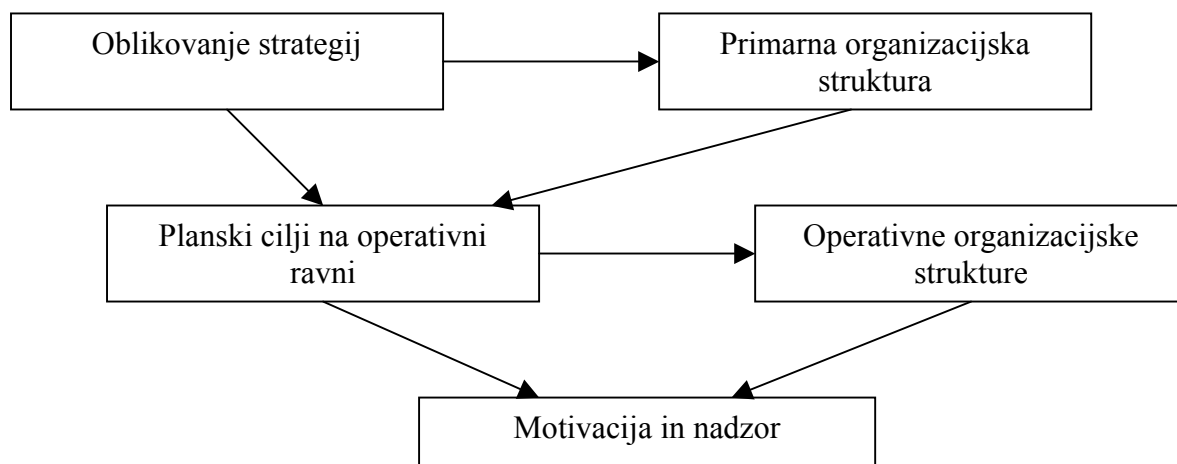
Strategija pomeni namerno prizadevanje za ustvarjanje prihodnosti, ki je materialno drugačna, kot bi bila, če bi prevladujoče sedanje razmere lahko ubrale svojo lastno pot (Schick v Žurga, 2001: 43).

Politično pomeni strategija (iz gr. *stratos* »vojska«, *agein* »voditi«, *strategos* »vojskovodja«) spretnost v načrtovanju in vodenju politične aktivnosti oz. boja za doseg določenega smotra ali cilja (Sruk, 1995:324). “Strategija glede organizacije pomeni široko začrtano dolgoročno usmeritev združbe, utemeljene z njenim poslanstvom, razdelane v nekaj temeljnih ciljev (strateški cilji). Na tej podlagi v združbi določijo načine za pridobitev ustreznih prvin poslovnega procesa, izberejo primerne vire sredstev ter določijo programe za uresničitev

ciljev v določenih razmerah" (Veliki splošni leksikon: v osmih knjigah, 1997-1998: Sedma knjiga S-Te: 4117). Uresničevanje strategije je celota aktivnosti in izbir, ki jih terja izvedba strateškega plana (Pučko v Možina et al., 2002: 317). Začetek procesa uresničevanja strategij terja od strateškega managementa odgovore na vsaj tri vprašanja: kdo bo uresničeval strategijo, kaj mora delati in kako bo delal, kar je treba (Pučko v Možina et al., 1994: 344 – 345).

Strategija se uresničuje z **organizacijo**, organizacijo in organiziranost pa razumemo tudi kot postopke in projekte, njihovo zaporedje in njihove medsebojne odvisnosti pri izvajanju nalog, ki so potrebne za doseganje ciljev organizacije (Žurga, 2001: 43 – 44).

"Organizacija je kakršna koli skupina ljudi, ki žele doseči cilje, ki bi jih kot posamezniki ne bi mogli ter je neločljivo povezana z okoljem. Organizacija mora ugotoviti vpliv okolja in se organizirati tako, da bo sposobna prilagoditi se tistim vplivom okolja, ki najmočneje vplivajo na njeno delovanje" (Ivanko v Možina et al., 1994: 408). Je skupnost ljudi z določenim skupnim ciljem (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: geslo organizacija). "Organizacijska struktura sledi opredeljeni strategiji. To pomeni, da mora biti organizacijska struktura postavljena tako, da omogoča uresničevati strategijo. Prilagajanje struktur strategijam dosegamo z organiziranjem struktur. Gre za povezovanje in usklajevanje vseh prvin poslovnega procesa v usklajeno celoto in usmerjanje delovanja te celote k postavljenim ciljem." (Žurga, 2001: 44)

Slika 2: Prepletenost strateškega in organizacijskega planiranja (vir: Pučko v Žurga, 2001: 44)

1.3 Projektni menedžment

Strateški cilji organizacije so navadno razvojni cilji organizacije, ki jih organizacije uresničujejo preko projektov.

Projekt je zahtevnejša enkratna naloga, ki ima dobro opredeljen splet zaželenih rezultatov (Pučko v Možina et al., 2002: 326). Organizacijsko projektiranje je proces opredeljevanja strukture nalog, izvrševalcev nalog in njihovih medsebojnih odnosov za celotno organizacijo (Ivanko v Možina et al., 1994: 407).

"Projekt v splošnem označuje niz medsebojno povezanih dejavnosti, ki peljejo k realizaciji natanko opredeljenega cilja, v okviru dodeljenih sredstev in v določenem času. Vsak projekt je unikatni in zahteva za realizacijo pričakovanih rezultatov dobro upravljanje, vodenje, načrtovanje in izvedbo." (Žurga, 2003: 13)

”Stroka, ki se ukvarja s projekti, je **projektni menedžment**, kar pomeni planiranje, organiziranje, vodenje in kontroliranje virov organizacije za izvedbo posameznih projektov. Projektni menedžment je tudi filozofija, način razmišljanja in delovanja, ki se mora vključevati v vodenje in upravljanje celotne organizacije za realizacijo njenih ciljev in strategij. Pokriva cel nabor dejavnosti od opredeljevanja do izvajanja projektov ter nato njihove evalvacije in je ključen za doseganje poslovnih rezultatov, projekti pa so sredstvo za realizacijo strategij in razvojnih ciljev organizacije. Projekti so torej sredstvo, s katerim realiziramo spremembe, projektni menedžment pa je v svojem bistvu menedžment sprememb.” (Žurga, 2003: 13)

Uspešnost realiziranega projekta vidimo skozi spremembe, ki so nastale.

Reforma je sprememba, spreminjanje sistema, ureditve česa (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: geslo reforma). Je preureditev, izboljšava, načrtno in postopno spreminjanje političnih in/ali socialnih sistemov ali delnih področij (Veliki splošni leksikon: v osmih knjigah, 1997-1998: Šesta knjiga P-Rž: 3564).

Preoblikovati pomeni dati čemu drugačno obliko, dobiti drugačne značilnosti (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: gesli preoblikovanje in preoblikovati) oz. spreminjanje oblike česa, značilnosti ipd. (Veliki splošni leksikon: v osmih knjigah, 1997-1998: Šesta knjiga P-Rž: 3401).

Na projekte pa je nujno gledati širše: o projektnem menedžmentu govorimo torej kot o menedžmentu projektov organizacij, povezava med strategijo projekta in poslovno strategijo pa je ključnega pomena (Žurga, 2003: 13).

”Projektni menedžment kot sistematičen in formaliziran pristop bistveno povečuje verjetnost, da bodo posamezni projekti organizacije uspešni. Za čim boljši projektni menedžment moramo v organizaciji razvijati notranje kompetence tako na ravni organizacije kot celote kot na ravni posameznikov in projektnih timov. Za organizacijo, ki je usmerjena v projekte, je značilna tudi njena projektna kultura: celovit nabor vrednot in norm, povezanih s projektnim menedžmentom.” (Žurga, 2003: 13)

”Pričakovati je, da se bo obseg projektnega menedžmenta v slovenski upravi bistveno povečal. Ministrstva in drugi državni organi se bodo še intenzivneje vključevali v različne programe projektov.” (Žurga, 2003: 13)

CURS trenutno izvaja precej obsežno projektno delo preoblikovanja carinske službe zaradi vstopa Slovenije v EU. Za uresničitev določenih projektov znotraj projekta preoblikovanja so zadolžene različne organizacijske enote in projektni timi.

”Za doseganje postavljenih ciljev in načrtovanih rezultatov bo morala slovenska uprava postati še bolj fleksibilna v odnosu do svojega okolja, najpomembnejša področja, ki jim je potrebno nameniti največjo skrb, pa so:

- v upravi mora projektno delo postati običajen način dela in ne posebnost, ki odstopa od osnovnih delovnih odgovornosti;
- inkorporacija projektnega menedžmenta v celovit menedžment organizacij v upravi;
- integracija strateškega in projektnega menedžmenta ter bolj načrtno uvajanje metodologije vodenja projektov v državni upravi;
- nadaljnji razvoj metodologije vodenja projektov v državni upravi in razvoj metodoloških orodij;
- vzpostavitev baze znanja na podlagi že izvedenih projektov.” (Žurga, 2003: 13).

1.4 Strategija RS za vključevanje v EU in Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije

Za realizacijo strateškega cilja za vključitev Slovenije v EU je Slovenija leta 1997 pripravila dokument **Strategija RS za vključevanje v EU** (<http://evropa.gov.si/vkljucevanje/strategija-vkljucevanja/>).

Glavni cilj strategije vključevanja Slovenije v EU na ekonomskem in socialnem področju je opredeliti in zasnovati niz usklajenih srednjeročnih ekonomskih in socialnih politik, potrebnih za zaključek ekonomske preobrazbe Slovenije in pripravo gospodarstva na vključitev v EU.

Strategija ima štiri operativne cilje:

- analizirati doseženo raven ekonomske in socialne preobrazbe Slovenije,
- določiti specifične cilje posameznih sektorjev in področij,
- začrtati usklajen sistem reform in ukrepov ekonomske politike, ki so potrebni za doseg te ciljev in
- vzpostaviti ustrezne mehanizme za nadzorovanje izvajanja reform in ukrepov.

Strategija je pripravljena tako, da omogoča opredelitev ekonomskih in socialnih politik v obliki izvedljivih ukrepov, ki upoštevajo dani institucionalni okvir za oblikovanje ekonomske politike. Ti ukrepi naj bi bili hkrati usmerjeni k preobrazbi v tržno gospodarstvo in približevanju EU. Predviden je tudi redni dialog z Evropsko komisijo o napredovanju predpristopnega procesa v Sloveniji, ki naj bi presegal naštevanje splošnih ciljev in strategij in temeljil na plodni razpravi o politikah in njihovih posledicah. Te izmenjave mnenj naj bi na eni strani izboljšale obveščenost Evropske komisije o napredku slovenskega gospodarstva na poti približevanja EU, na drugi strani pa bi Sloveniji omogočale uporabo znanja in informacij Evropske komisije na področjih makroekonomskih in strukturnih politik.

Strategija je razdeljena na štiri dele. V **prvem delu** temeljnim zahtevam vključevanja v EU sledi splošna analiza sedanjega stanja gospodarstva in problemov, ki jih bo treba rešiti v prihodnjih letih, če bo Slovenija želela uspešno zaključiti proces tranzicije in vključevanja. Ta analiza je osredotočena na časovno sosledje ukrepov, ki jih bo treba sprejeti v naslednjih letih, ter na izbor reform, ki so pomembne za uspešen zaključek procesa tranzicije in vključevanja. Izpostavlja tudi bistvena vprašanja, ki so se zastavila ob pripravi Strategije in prikazuje, kateri makroekonomski procesi so povezani z njenim uresničevanjem v primerjavi s stanjem "status quo", to je njenim neuresničevanjem.

Drugi in tretji del Strategije prikazujeta natančno analizo stanja in potrebne ukrepe po posameznih sektorjih. **Drugi del** vključuje makroekonomski okvir in podlage za uspešno približevanje slovenskega gospodarstva EU. Prične se z razpravo o monetarni politiki in pogojih, ki morajo biti izpolnjeni za zniževanje inflacije in obrestnih mer na primerljivo evropsko raven; obravnava fiskalno politiko, ki bo potrebna za ohranjanje stabilnega javnega financiranja, nato ocenjuje pomen primerne dohodkovne politike za makroekonomsko stabilnost ter se zaključi s predstavitvijo politike mednarodnih odnosov, ki bi pospešila izpeljavo potrebnih reform.

Za razvoj stabilnega gospodarstva, ki bi hkrati izpolnjevalo zahtevane pogoje Evropske monetarne unije (EMU), to je znižanje in ohranjanje nizkih stopenj inflacije, mora makroekonomski politiki nuditi oporo vrsta strukturnih sektorskih reform. Te strukturne reforme, ki jih Strategija obravnava v **tretjem delu**, so usmerjene k povečevanju mednarodne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in k oblikovanju socialno in okoljsko sprejemljivih politik. Uvodni del obravnava področji liberalizacije cen in konkurence, ki sta temelj vključitve v notranji trg. Naslednji dve poglavji obravnavata reforme podjetij in finančnega sektorja, ki so bistvenega pomena za izboljševanje učinkovitosti gospodarstva in zmožnosti

prilagoditve gibanjem povpraševanja na domačem in tujih trgih. Trajna gospodarska rast in vključitev v EU terjata tudi precejšnja vlaganja v infrastrukturo in sta povezani s prestrukturiranjem javnih gospodarskih služb.

Za preoblikovanje gospodarstva v uspešno tržno gospodarstvo bodo potrebne določene strukturne prilagoditve na področju proračuna in nadaljevanje davčne reforme, posebno uveljavitev davka na dodano vrednost - DDV. V okviru hitrih ekonomskih sprememb so reforme na trgu dela in na področju socialne varnosti temeljnega pomena za izboljšanje učinkovitosti gospodarstva, in sicer s povečanjem mobilnosti delovne sile in z ohranjanjem socialne sprejemljivosti tranzicije. Naslednje poglavje obravnava vključevanje v EU na področju kmetijstva. Kar zadeva ekološka vprašanja, je treba v predpristopnem obdobju najprej prilagoditi institucionalno strukturo, postopke in pristope. Ta prizadevanja bodo spremljala dodatna vlaganja, ki bodo zmanjševala obstoječi razkorak med Slovenijo in EU na tem področju. Posledice preobrazbe gospodarstva v posameznih regijah ne bodo enakomerne. Ta vprašanja bo treba rešiti z regionalno politiko, ki ima za cilj zmanjševanje regionalnih razlik. Zadnje poglavje obravnava skupna pravila delovanja notranjega trga EU.

Četrty del Strategije predstavlja časovni razpored izvajanja potrebnih politik, ki povzemajo cilje Strategije, osnovne ukrepe, ki jih bo treba sprejeti in uveljaviti, ter njihov vrstni red.

Na podlagi te Strategije je Slovenija leta 1999 pripravila **Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije** (<http://evropa.gov.si/vkljucevanje/prevzem-pravnega-reda/>), ki vsebuje načrt priprav za polnopravno članstvo v Evropski uniji z oblikovanimi prednostnimi nalogami in s časovnim razporedom vključno s programom vzpostavitve potrebnih upravnih struktur za njegovo izvajanje. Državni program je sestavni del Partnerstva za pristop, ki določa okvirna sodelovanja med EU in RS v procesu priprav na članstvo in prednostne naloge, ki jih je v tem procesu treba najprej opraviti. Zajema področja reform, ukrepe makro - in mikroekonomske politike, razvoj pravosodnega sistema, reformo javne uprave in razvoj lokalne samouprave. Vključuje tudi oceno kadrovskega potreb in potrebnih sredstev za financiranje zastavljenih reform. Zelo pomembno je, da ta dokument upošteva medresorske vplive in soodvisnost posameznih ukrepov in politik.

Državni program in Strategija RS za vključevanje v Unijo imata dvojno vlogo: opredeljujeta slovenske razvojno-strateške usmeritve in cilje ter politiko, reforme in ukrepe za njihovo uresničevanje v obdobju do predvidenega vstopa Slovenije v EU oziroma do dne, ko bo Slovenija pripravljena za izpolnjevanje vseh obveznosti, ki izhajajo iz članstva v EU. Podaja tudi scenarij in koledar uveljavljanja ureditve Evropske unije. Je dokument, katerega uveljavitev je za prihodnost Slovenije bistvenega pomena.

Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije je kot eden ključnih strateških dokumentov v obdobju priprav Slovenije na polnopravno članstvo v EU pripravljen z namenom, da poda natančno, metodološko enotno in časovno pregledno opredelitev obveznosti Slovenije v predpristopnem obdobju. Uresničevanje ciljev vsebinske zasnove Državnega programa je povezano z vsemi tremi vejami oblasti in zahteva njihovo usklajeno delovanje v okvirih predvidene časovne dinamike.

Poleg uresničenja ciljev na ekonomsko-socialnem področju, ki so natančneje opredeljeni v Strategiji Republike Slovenije za vključitev v Evropsko unijo, in obveznosti iz Partnerstva za pristop so v Državnem programu predstavljeni tudi cilji na področjih skupne zunanje in varnostne politike, pravosodja in notranjih zadev ter reforme javne uprave.

Državni program za prevzem pravnega reda evropske unije je podvržen letnim revizijam in dopolnitvam.

2 Carinska služba in vključevanje Slovenije v EU

2.1 Splošno

Na srečanju držav članic EU v Københavnu leta 1993 so bili postavljeni ekonomski in politični pogoji za države, ki se želijo pridružiti EU. Ti pogoji so:

- stabilnost demokratičnih institucij, zakonodaja, zaščita človekovih pravic in varstvo manjšin;
- obstoj tržne ekonomije in sposobnost soočenja s konkurenco znotraj EU;
- zmožnost prevzema obveznosti, ki izhajajo iz članstva.

Carine in davki imajo pomembno vlogo pri izpolnjevanju vsake izmed københavnskih zahtev, ki so tudi pogoj za pridružitve EU. To pomeni, da sta sodobni carinska in davčna služba temelj vseh prizadevanj držav kandidatke za doseganje ravni EU. Če carinska in davčna služba nista ustrezno pripravljena, je enotno izvajanje skupne gospodarske politike resno ogroženo na naslednjih pomembnih področjih:

- pobiranje dajatev,
- nadzor nad nedovoljeno trgovino (orožje, droge itd.),
- nadzor nad standardi,
- kmetijska kontrola,
- zaščita industrije (tarifa, kvote itd.).

Zaradi tega je bilo že zelo zgodaj (na srečanju direktorjev carinskih služb držav članic EU, EFTE⁶, srednje- in vzhodnoevropskih držav, baltskih držav ter Cipra in Turčije julija 1997 v Reykjaviku) dogovorjeno, da morajo biti države kandidatke za polnopravno članstvo v celoti sposobne prevzeti odgovornosti in obveznosti na carinskem področju. Za to pa je potreben temeljit in celovit proces priprav tako v državah kandidatkah kot tudi v EU in njenih državah članicah. Predlagano je bilo še, da se med EU in državami kandidatkami (ministrom, odgovornim za carine) podpiše deklaracija o podpori predpristopni strategiji carinske in davčne uprave. Republika Slovenija je 14.5.1998 deklaracijo tudi podpisala.

Pridružitveni proces se je uradno začel 30. marca 1998, ko je Evropska komisija sprejela dokument Partnerstvo za pristop, ki pomeni podporo državi kandidatki v pripravah na članstvo. V mesecu aprilu 1998 se je pričel analitični pregled usklajenosti slovenske zakonodaje s pravnim redom EU (*acquis communautaire*). Pravni red EU je razdeljen na 31 področij, v okviru katerih je RS imenovala pogajalske skupine, ki so zadolžene za:

- pregled usklajenosti zakonodaje (multilateralni in bilateralni *screening*),
- pripravo osnutka pogajalskih izhodišč RS,
- pripravo dodatnih pojasnil k pogajalskim izhodiščem,
- spremljanje in poročanje o doseženem napredku v okviru delovne skupine.

Hkrati s potekom pogajanj je Slovenija v skladu z zahtevami, ki so izhajale iz Partnerstva za pristop, pripravila Državni program za prevzem pravnega reda EU (*National Programme for Adoption of Acquis – NPAA*), v katerem je določen rokovnik za izpolnitev prednostnih nalog na področju sprejemanja zakonodaje in za ustrezno administrativno usposobitev po posameznem poglavju, skupaj s potrebnimi kadri in sredstvi.

⁶ Norveška, Švica, Liechtenstein in Islandija.

Nadalje je Vlada Republike Slovenije (RS) na svoji 26. seji (29.11.2000) v okviru obravnave predloga projekta vzpostavitve varnostnega, carinskega in inšpekcijskega nadzora na bodoči zunanji meji EU naložila pristojnim ministrstvom, da vsebinsko in finančno ovrednotijo posamezne podprograme s posebnim poudarkom na načrtovanju potrebnih kadrov, prevoznih sredstev, posebne opreme za delo na zeleni meji, informacijsko-telekomunikacijskih sredstev, sredstev za izvedbo izravnalnih (kompezatornih) ukrepov, sredstev za potrebe izobraževanja in usposabljanja itd.

2.2 Carinska uprava RS

Carinska uprava Republike Slovenije (priloga 1: Organigram Generalnega carinskega urada in carinskih uradov) je bila ustanovljena 25.06.1991 in deluje kot organ v sestavi Ministrstva za finance. Med temeljne naloge službe sodijo predvsem:

- pobiranje uvoznih in trošarinskih dajatev;
- opravljanje carinskega in trošarinskega nadzora, odobravanje carinsko dovoljenih rab ali uporab blaga ter kontrola vnosa, iznosa in tranzita blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi;
- izvajanje carinske in trošarinske kontrole ter inšpekcijskih pregledov, preprečevanje in odkrivanje kaznivih ravnanj v zvezi z blagom, ki se vnaša na carinsko območje ali iznaša s tega območja;
- kontrola prehajanja oseb čez državno mejo na mejnih prehodih, ki jih določi vlada, in opravljanje kontrole vnosa in iznosa domačih in tujih plačilnih sredstev.

CURS vodi generalni direktor. Generalni carinski urad sestavlja 10 sektorjev, ki skrbijo za izvajanje, pojasnjevanje in kontrolo carinskih postopkov oziroma s svojo dejavnostjo omogočajo in podpirajo delovanje celotne službe. Na območni ravni je 9 carinskih uradov: Celje, Dravograd, Jesenice, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Sežana. Vodijo jih direktorji carinskih uradov. Uprava carinskega urada skrbi za izvajanje carinskih predpisov in postopkov na območju carinskega urada in carinskih izpostav. Carinske izpostave so zadolžene za neposredno izvajanje nalog carinske službe na mejah in v notranjosti države.

V CURS je trenutno sistemiziranih 2766 delovnih mest⁷. Na dan 1.4.2002 je bilo število zaposlenih 2302.

2.2.1 Zakonodaja

Osnovni zakonski okvir carinskega in trošarinskega sistema v Republiki Sloveniji predstavljajo Carinski zakon, Zakon o carinski službi, Zakon o trošarinah, Zakon o davku na dodano vrednost, Zakon o carinski tarifi in podzakonski akti, izdani na njihovi podlagi. Poleg teh zakonov je CURS zadolžena za izvajanje številnih drugih zakonov in podzakonskih aktov v Republiki Sloveniji.

Republika Slovenija je že kmalu po osamosvojitvi začela prilagajati svojo carinsko zakonodajo in način dela carinski zakonodaji in praksi carinskih organov držav članic EU. Enotna carinska listina (ECL oz. SAD – Single Administrative Document), ki se v državah EU uporablja kot enoten dokument za vse vrste carinskih postopkov, je bila leta 1992 uvedena

⁷ Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest CURS z dne 29.3.2000 – soglasje vlade, pridobljeno na 136. seji Komisije Vlade RS za kadrovske in administrativne zadeve z dne 11.4.2000.

v uporabo za tranzitne postopke, leta 1996 pa je bila z uveljavitvijo novega carinskega zakona uvedena še v vse ostale postopke.

Slovenska carinska zakonodaja (in še posebej Carinski zakon) je skoraj v celoti usklajena z evropskim pravnim redom in evropskim carinskim kodeksom. V veliki meri je usklajeno tudi izvajanje navedene zakonodaje v praksi, kjer se je uspešnost opravljenega dela odrazila na pregledu zakonodaje, ki se nanaša na delovno področje carinske službe, področij 25 (Carinska unija) in 26 (Zunanji ekonomski odnosi in mednarodna razvojna pomoč).

V okviru pogajanj z EU je bila carinska služba poleg prej omenjenih področij že od vsega začetka aktivno vključena še na druga pogajalska področja oz. v poglavja:

- 7. Kmetijstvo
- 10. Obdavčitev
- 24. Pravosodje in notranje zadeve
- 28. Finančni nadzor
- 29. Financiranje in proračun
- 30. Institucije

Predstavniki carinske službe aktivno sodelujejo na vseh pogajalskih področjih, in to tako pri pregledih zakonodaje kot tudi pri pripravi pogajalskih izhodišč in dodatnih pojasnil. Vloga carine je v času približevanja in usklajevanja s pravnim redom EU vedno bolj pomembna, saj se celoten proces vse bolj prenaša na t.i. administrativno usposobljenost za pravilno in učinkovito izvajanje zakonodaje na vseh navedenih področjih, tu pa bo carina igrala ključno vlogo tudi po vstopu Slovenije v EU.

2.2.1.1 Zakon o carinski službi

Delovanje slovenske carinske službe ureja Zakon o carinski službi⁸ (ZCS). V zakonu so opredeljeni naloge in organizacija carinske službe, pooblastila carinskih delavcev, posebej pa tudi zbiranje, varstvo in varovanje podatkov, delovna razmerja ter disciplinska in odškodninska odgovornost.

Najpomembnejšo organizacijsko spremembo pred uveljavitvijo novega zakona o carinski službi je pomenil leta 1997 ustanovljeni Sektor za preiskovalne zadeve (ustrezna podlaga je v pravilniku o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest CURS). Temeljna pristojnost in naloga tega sektorja, ki je bil ustanovljen po vzoru podobnih organizacijskih enot v večini carinskih uprav držav članic EU, je načrtovanje in izvajanje operativnih ukrepov za odkrivanje vseh oblik carinskih ter sedaj tudi trošarinskih kršitev in kršitev drugih predpisov, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna carinska služba. Pri izvajanju teh nalog carinska služba tesno sodeluje tako z nacionalnimi organi pregona kot z ustreznimi mednarodnimi organizacijami na tem področju.

1.7.1999 je začela CURS na podlagi Zakona o trošarinah v celoti pobirati trošarine pri uvozu in v domačem prometu ter izvajati nadzor nad trošarinskimi zavezanci in prometom trošarinskih izdelkov. V skladu s tem so bile vpeljane ustrezne organizacijske spremembe, in sicer z ustanovitvijo Sektorja za trošarine na Generalnem carinskem uradu in oddelkov za trošarine v carinskih uradih.

⁸ Prvi ZCS je izšel v Uradnem listu, št. 1/91, spremembe ZCS leta 1993, novi ZCS pa v Uradnem listu, št. 56/99.

Z novim Zakonom o carinski službi je dobila CURS dodatna pooblastila za izvajanje carinskih in trošarinskih kontrol, ki se lahko sedaj izvajajo na celotnem državnem ozemlju ter omogočajo pridobivanje in obdelavo vseh potrebnih dokumentov in podatkov vključno z osebni podatki posameznikov ter učinkovitejše izvajanje inšpekcijskih pregledov, carinskih in trošarinskih kontrol, osebnih pregledov, začasnega zasega blaga, trošarinskih izdelkov in dokumentacije itd.

Z Zakonom o carinski službi je bila med drugim postavljena nova organizacija službe, tako da CURS sicer ostaja upravni organ v sestavi Ministrstva za finance, vendar so bili zaradi prevzema novih nalog preimenovani obstoječi carinski organi (Generalni carinski urad, carinski uradi kot območne organizacijske enote ter izpostave kot notranje organizacijske enote carinskih uradov). Izvedeno je bilo preoblikovanje službe po vzoru sodobnih evropskih carinskih uprav. Ukinjeni so bili carinski referati kot najmanjše operativne območne enote carinske službe, s tem pa je bila zmanjšana drobitev organizacije službe. Dokončna prilagoditev organizacije službe novemu zakonu o carinski službi se je nadaljevala po sprejetju novega pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v CURS (spomladi leta 2000). V skladu s tem pravilnikom je bilo v Generalnem carinskem uradu ustanovljenih več novih oddelkov, ki so potrebni za učinkovito izvajanje nalog carinske službe ob vstopu v EU (Oddelek za TARIC⁹ v Sektorju za tarifo, vrednost in poreklo, Enota za tranzit v Sektorju za carinske in davčne postopke, Oddelek za administrativno sodelovanje na področju trošarin v Sektorju za trošarine, Preiskovalni informacijsko-analitski center v Sektorju za preiskave). Poseben poudarek je dan krepitvi kontrolnih funkcij carinske službe in je bilo v ta namen povečano število inšpektorjev v oddelkih za kontrolne zadeve na račun zmanjšanja števila delovnih mest na izpostavah.

2.2.2 Informacijska podpora

“Računalniško podprt carinski informacijski sistem (CIS), ki ga CURS gradi in stalno dopolnjuje od leta 1992, podpira njeno poslovanje na vseh ključnih področjih, kot so:

- nadzor blaga,
- carinjenje blaga,
- trošarine,
- finance,
- ostale spremljevalne funkcije (kadri, pisarniško poslovanje ...).” (Reorganizacija carinske službe Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 10)

“Razvoj, vzdrževanje in zagotavljanje delovanja programske opreme poteka v sodelovanju s specializiranim zunanjim podjetjem. Za delovanje centralnega računalnika, na katerem teče CIS ter delovanje hitrega komunikacijskega omrežja državnih organov (HKOM), ki povezuje vse carinske izpostave in večino mejnih prehodov v navidezno enotno računalniško omrežje, skrbi Center vlade za informatiko. V devetih carinskih uradih in Generalnem carinskem uradu je uporabnikom namenjenih 1.300 delovnih postaj, vključenih v 60 lokalnih računalniških omrežij, ki so povezana v hitro komunikacijsko omrežje in preko njega s centralnim računalnikom.” (Reorganizacija carinske službe Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 10)

“Obstoječi CIS, ki obdela mesečno povprečno 115.415 carinskih deklaracij in izda mesečno povprečno 116.876 računov v povprečni mesečni vrednosti 31,8 milijarde SIT ter v katerem

⁹ Tarif Intégré de la Communauté, vzpostavljen na podlagi 2. člena uredbe Sveta EGS, št. 2658/87.

uvozniki 95 % vseh ECL vložijo v elektronski obliki¹⁰, je v sedanjih razmerah ustrezna podpora delovanju carinske službe. Pred vključitvijo v EU ga bo potrebno tehnološko posodobiti v skladu s standardi EU, vsebinsko dograditi skladno s smernicami Evropske komisije ter tako zagotoviti povezljivost in možnost izmenjave podatkov z informacijskimi sistemi ostalih članic EU." (Reorganizacija carinske službe Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 10)

¹⁰ Podatki za obdobje od 1.1.2001 – 1.7.2001 (vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 10).

3 Pridružitveni proces

3.1 EC Customs Blueprints

Smernica ali direktiva (ang. directives) je sekundarni pravni predpis Evropske unije. Direktive določajo cilje in časovni okvir, v katerih morajo biti doseženi postavljeni cilji. Direktive morajo biti prenesene v nacionalno zakonodajo v državah članicah. Od posamezne države članice pa je odvisno, kako se bo odločila glede prenosa in uveljavitve vsebine direktive. Če se direktiva ne prenese v nacionalno zakonodajo ali samo delno oziroma izven določenega časovnega okvira, lahko pod določenimi pogoji državljani Evropske unije neposredno ugovarjajo takšnim koristim pred nacionalnimi sodišči.

Smernica je tisto, kar določa, usmerja, kako naj se dela, ravna (Slovar slovenskega knjižnega jezika, Elektronska izdaja: geslo smernica).

Marca leta 1998 so bile v sodelovanju s strokovnjaki carinskih administracij tako držav članic kot tudi kandidatki pripravljene Smernice Evropske komisije na področju carin (*EC Customs Blueprints*). S strani slovenske carinske službe je pri pripravi teh smernic sodelovalo pet strokovnjakov. Smernice Evropske komisije za razliko od pregleda usklajenosti zakonodaje s pravnim redom EU, katerega namen je zagotovitev zakonskih pogojev za vstop, na začetku služijo kot vodilo carinskim administracijam držav partneric pri oblikovanju operativnih sposobnosti za izpolnitev pogojev polnopravnega članstva. Celotno poslovanje carine je v smernicah razdeljeno na 13 področij in za vsako področje je bila pripravljena posebna smernica (Zakonodaja, Organizacija in vodenje, Tranzit, Nadzor na meji in v notranjosti, Etika, Preiskave, Informacijska tehnologija ...).

Vsebina vsake posamezne smernice je sestavljena iz:

- namena, ki predstavlja širši cilj oziroma zeleno stanje na določenem področju;
- ciljev, kjer je namen podrobneje razdelan na posamezne cilje, ki so pomembni za to področje;
- ključnih pokazateljev, ki predstavljajo standarde za posamezna področja, da bi lahko uspešno operativno izvajali naloge področja.

V nadaljevanju so prikazane smernice Evropske komisije, predvsem namen in strateški cilji vsake.

ZAKONODAJA

”Namen:

Izoblikovanje stabilnega in celovitega pravnega sistema, ki zagotavlja enotno uporabo carinske zakonodaje EU in je zasnovan tako, da daje carinikom večja pooblastila in več možnosti za ustrezno kaznovanje ter na pregleden, jasen način določa obveznosti in pravice tako carinskih delavcev kot gospodarskih dejavnikov in javnosti.

Strateški cilji:

- razvoj stabilnega, celovitega in sodobnega pravnega okvira, ki bo zagotavljal, da bo carinska zakonodaja neposredno uporabna in jo bo mogoče izvajati;
- razveljavitev nacionalne zakonodaje, ki ni v skladu s carinsko zakonodajo EU;
- razvoj sodobne in pregledne pravne osnove carinske administracije in organizacije, v kateri sta izraženi zanesljivost in odgovornost;
- oblikovanje pravne osnove, ki bo dala carini pristojnost za odločanje o carinskih

administrativnih zadevah;

- zagotavljanje učinkovitih pooblastil carinskih delavcev, ki bodo omogočala izvajanje in uveljavljanje carinske zakonodaje EU;
- carinske kazni so zadosti stroge, da prispevajo k zatiranju nepravilnosti in tihotapstva ter k uveljavljanju sistema prepovedi in omejitev EU;
- pooblastila in obveznosti carinskih delavcev ter carinske kazni glede na pravne okvire so v zbirkah navodil in informacij razvidni gospodarstvu in javnosti;
- oblikovanje pravne osnove, ki bo omogočala neodvisno revizijo carinske službe;
- oblikovanje pravne osnove za vzajemno pomoč z drugimi carinskimi administracijami in sodelovanje z drugimi nacionalnimi represivnimi organi." (Smernice Evropske komisije, 1998: 2)

ORGANIZACIJA IN VODENJE

"Namen:

Izvajanje jasnih, vzajemnih metod načrtovanja, vodenja in komuniciranja z namenom oblikovanja in vzdrževanja učinkovite in uspešne carinske administracije v skladu s potrebami uporabnikov.

Strateški cilji:

- razvoj in izvajanje dolgoročne poslovne strategije carinske administracije, ki podpira državni proračun in gospodarsko politiko ter je skladna s predpristopno strategijo Evropske komisije;
- razvoj in izvajanje sistema letnega delovnega in finančnega načrtovanja administracije, ki podpira carinsko poslovno strategijo;
- zagotoviti, da se struktura, organizacija in lokacija administracije ter njenih organizacijskih enot določa predvsem glede na njihove potrebe v zvezi z operativnimi zahtevami in so dovolj prilagodljive, da se lahko odzivajo na spremembe v teh zahtevah;
- zagotoviti, da so vloge, odgovornosti in povezave med glavnim uradom administracije in regionalnimi uradi jasno opredeljene;
- razvoj in uporaba notranjih komunikacijskih sistemov, ki omogočajo, da se:
 - carinska zakonodaja in interni pravilniki izvajajo pravilno in enotno v vsej organizaciji,
 - poslovna strategija, politika in postopki ter spremembe posredujejo celotni administraciji;
- razvoj in uporaba sistema komuniciranja z okoljem, ki je usmerjen v pridobivanje javne in politične podpore carinski administraciji." (Smernice Evropske komisije, 1998: 5)

UPRAVLJANJE S ČLOVEŠKIMI VIRI

"Namen:

Razvoj učinkovitega in uspešnega sistema upravljanja s človeškimi viri, zasnovanega na organizacijski strukturi in zadolžitvah ter temelječega na nacionalni kadrovske zakonodaji in kadrovske zakonodaji EU.

Strateški cilji:

- razvoj sistema upravljanja s človeškimi viri, ki služi poslovnim potrebam carinske administracije in podpira poslovno strategijo;
- razvoj sistema upravljanja s človeškimi viri, ki opredeljuje organizacijo, naloge, vloge in odgovornosti v okviru te organizacije;
- razvoj sistema upravljanja s človeškimi viri, ki upošteva nacionalno zakonodajo o zaposlovanju in tovrstno zakonodajo EU;
- razvoj sistema upravljanja s človeškimi viri, ki carinski administraciji omogoča, da pridobi

in obdrži najprimernejše kadre ter na osnovi prepoznavanja njihovih sposobnosti in slabosti kar najbolj izkoristi zmogljivosti posameznih delavcev;

- razvoj sistema upravljanja s človeškimi viri, ki spodbuja motivacijo vseh zaposlenih in je usmerjen v skrb za njihovo zadovoljstvo, prijetno počutje in varnost." (Smernice Evropske komisije, 1998: 8)

CARINSKA ETIKA

"Namen:

Razvoj carinske službe, ki zagotavlja, da vsi zaposleni ravnajo v skladu s predpisi in izvršujejo svoje dolžnosti na primeren, nepristranski, pošten, zaupanja vreden, dostojen in strokoven način.

Strateški cilji:

- oblikovanje in izvajanje pravil etičnega ravnanja v carinski službi, ki določajo poklicno in osebno obnašanje ter merila, ki veljajo za vse zaposlene in jih v celoti potrdi najvišje vodstvo;
- seznanjanje s pravili etičnega ravnanja oziroma ustrezno izobraževanje za vse zaposlene;
- razvoj in izvajanje sistema vodstvenega nadzora, ki zagotavlja udejanjanje etičnih pravil v praksi;
- razvoj in izvajanje kadrovskega sistema, v okviru katerega se izbirajo novi delavci, ki ustrezajo "etičnemu profilu" carinske službe;
- razvoj in izvajanje sistema notranjih sankcij zaradi neprimerne ravnanja in obnašanja." (Smernice Evropske komisije, 1998: 10)

IZOBRAŽEVANJE

"Glavni cilj:

Oblikovati službo za izobraževanje, ki bo predstavljala celovito in neodvisno podporo poslovni strategiji CURS kot celote ter preko izobraževanja in razvoja svojih delavcev prispevala k uspešnejšemu poslovanju.

Strateški cilji:

- razvoj, izvajanje in redno preverjanje izobraževalne strategije, ki je zasnovana zaradi uresničitve glavnega cilja, vpeta v carinsko poslovno strategijo in jo je vodstveni vrh v celoti potrdil;
- razvijanje in bogatitev dejavnosti izobraževanja in usposabljanja, ki se izvaja sistematično in temelji na izobraževalni usmeritvi, sistemu in postopkih, ki olajšujejo uresničevanje izobraževalne strategije." (Smernice Evropske komisije, 1998: 12)

POBIRANJE DAJATEV

"Namen:

Zagotovitev uspešnega in celovitega sistema pobiranja dajatev in upravljanja tega sistema na podlagi ustrezne politike in postopkov za pobiranje in obračunavanje dajatev, pravočasnega prenosa ustreznih deležev in elementov prihodka v nacionalni proračun in proračun EU ter možnost revizije/kontrole postopkov in obračunov tako s strani pristojnih nacionalnih organov kot organov EU.

Strateški cilji:

- razvoj in izvajanje strategije pobiranja dajatev in upravljanja, ki bo omogočila, da bodo domači carinski prihodki in carinski prihodki EU natančno obračunani, plačani, prijavljeni in preverjeni tako na nacionalni ravni kot na ravni EU;

- razvoj in oblikovanje usmeritev, sistemov, postopkov, metod in orodij, ki bodo usklajeni z zahtevami in standardi EU in ki bodo omogočali uspešno izvajanje strategije pobiranja dajatev in upravljanja;
- razvoj specializirane carinske službe za upravljanje s prihodki." (Smernice Evropske komisije, 1998: 14)

NADZOR NA MEJI IN V NOTRANJOSTI

"Namen:

Razvoj enostavnih in učinkovitih ukrepov carinskega nadzora v pristaniščih, na letališčih in kopenskih mejah, ki olajšujejo zakonit pretok ljudi in blaga, ob zagotavljanju pobiranja nacionalnih dajatev in dajatev EU ter družbene zaščite državljanov svoje države in celotne EU.

Strateški cilji:

- razvoj celovite pravne osnove, ki daje carinskim delavcem pooblastila pri izvrševanju nadzora nad ljudmi, blagom, transportnimi sredstvi, listinami ter komercialnimi evidencami tako na meji kot v notranjosti;
- razvoj carinskega nadzora, zasnovanega na obveščevalno vodeni analizi tveganja in selektivnih metodah;
- razvoj carinskega nadzora, ki se izvaja sistematično, celovito, prilagodljivo in dosledno;
- razvoj usmeritve dejavnega sodelovanja med različnimi organi, ki delajo na meji, in boljšega mednarodnega sodelovanja med carinskimi službami;
- razvoj odnosov z gospodarstvom;
- zagotavljanje jasnih in pravočasnih informacij za javnost o spremembah predpisov, postopkov in zahtev v zvezi z zahtevano dokumentacijo;
- razvoj sistemov vodenja, kadrovanja in izobraževanja, ki nudijo podporo operativni dejavnosti na meji;
- zagotavljanje primernih pripomočkov, opreme in računalniške podpore, s čimer se omogoča delavcem učinkovito in uspešno izvajanje njihovih nalog." (Smernice Evropske komisije, 1998: 17)

PREISKAVE IN UVELJAVLJANJE ZAKONITOSTI

"Namen:

Razvoj učinkovite in uspešne carinske službe, ki je sposobna odkrivati in preprečevati delikte ter voditi o njih preiskavo. Ta služba mora biti dovolj prilagodljiva, da se lahko odziva na obveščevalno vodeno strategijo, ki temelji na najnovejših metodah ciljne ocene tveganja, s čimer se zagotavljata pravilno pobiranje dajatev in zaščita družbe.

Strateški cilji:

- oblikovanje pravne podlage za potrebna carinska pooblastila in sankcije, ki prispevajo k uveljavljanju carinskih predpisov;
- razvoj carinskih kontrolnih postopkov, ki so zasnovani na obveščevalno vodeni analizi tveganja in selektivnih metodah;
- razvoj in usmeritev dejavnega sodelovanja med različnimi organi, ki delujejo na meji in boljše sodelovanje s carinskimi službami drugih držav;
- razvoj odnosov z gospodarstvom in javnostjo;
- razvoj vodstvenega, kadrovskega in izobraževalnega sistema, ki nudi podporo delu na meji;
- oskrba z ustreznimi pripomočki, opremo in informacijsko podporo, s čimer se omogoča delavcem učinkovito in uspešno izvajanje danih nalog." (Smernice Evropske komisije,

1998: 20)

LABORATORIJ

"Namen:

Razvoj carinskih laboratorijev, ki bodo lahko nudili podporo celovitim razvojnim strategijam carinske službe, in sicer na osnovi ugotavljanja vrste blaga, uvrščanja po carinski tarifi, ugotavljanja porekla in vrednosti blaga, s čimer se omogoča višji odstotek pobranih carinskih in drugih dajatev ter zagotavlja podpora zaščitnemu delovanju glede na ilegalni promet blaga.

Strateški cilji:

- ustanovitev ali prenovitev carinskih laboratorijev oziroma vzpostavitev sodelovanja z zunanjimi laboratoriji v skladu s carinsko zakonodajo in strategijo, s čimer se nudi podpora splošnemu cilju;
- oblikovanje vodstvenih usmeritev in delovnih metod skladno z zgledi v EU;
- oblikovanje izobraževalnih programov, ki bodo zadostili posebnim potrebam laboratorijskih delavcev, zagotavljali nenehen strokovni razvoj teh delavcev, da bodo dosegali pri svojem delu največjo učinkovitost;
- sodelovanje s carinskimi laboratoriji drugih držav in ostalimi ustreznimi strokovnimi ustanovami pri reševanju specifičnih problemov." (Smernice Evropske komisije, 1998: 23)

INFRASTRUKTURA IN OPREMA

"Namen:

Razvoj infrastrukture in preskrbljenost s sodobno opremo, ki predstavlja podporo poslovni strategiji carinske administracije kot celote in prispeva k večji poslovni uspešnosti na podlagi uporabe sodobne tehnologije in njene ustrezne razporeditve.

Strateški cilji:

- razvoj sistema za določanje dolgoročnih in celovitih investicijskih potreb ter razvoj celovite dolgoročne investicijske strategije, temelječe na poslovni strategiji;
- razvoj investicijskega načrtovanja, ki zagotavlja učinkovito izrabo virov, vključno z vpeljavo standardnih vzorčnih rešitev na področju infrastrukture in opreme, s čimer se zagotavlja poslovna učinkovitost;
- identifikacija in ureditev virov financiranja;
- razvoj spremenjene vodstvene usmeritve in mehanizmov za pripravo projektnih načrtov, ki jih je mogoče prilagajati glede na spreminjajoče se potrebe." (Smernice Evropske komisije, 1998: 25)

TRGOVINSKE OLAJŠAVE IN ODNOSI Z GOSPODARSTVOM

"Namen:

Razvoj in izvajanje mehanizmov trgovinskih olajšav, ki bodo kar najbolj zmanjšali stroške carinskih postopkov za trgovino, pa tudi prispevali k učinkovitim in uspešnim carinskim postopkom.

Strateški cilji:

- pri oblikovanju in uvajanju novih carinskih predpisov bodo upoštewane legitimne potrebe trgovine;
- učinkovita organiziranost carinske administracije, ki omogoča, kolikor je to primerno, izpolnjevanje zahtev gospodarstva;
- oblikovanje ustreznih usmeritev in postopkov, ki bodo ustvarjali in krepili povezave med carino in gospodarstvom ter med carino in drugimi vladnimi organi;

- razvoj v smeri uslužnostnega (servis) pristopa v carini, ki bo omogočal olajšanje zakonitega trgovanja do največje možne mere;
- oblikovanje usmeritev in postopkov, ki bodo zagotavljali, da se bo carina zavedala razvojnih dosežkov v tehnologiji in mednarodnem trgovanju ter se bo nanje tudi sposobna odzivati." (Smernice Evropske komisije, 1998: 27)

TRANZIT IN PROMET BLAGA

"Namen:

Razvoj tranzitnega sistema, temelječega na pravilih skupnega tranzitnega postopka in tranzitnega postopka Skupnosti ter uporabi sodobnih tehnoloških metod in zagotavljanje ustrezne podpore tako carinskim administracijam kot gospodarskim dejavnikom, s čimer se bo olajšalo zakonito trgovanje oz. promet blaga.

Strateški cilji:

- razvoj, uporaba in redno preverjanje potrebnih zakonskih, operativnih in organizacijskih ukrepov za zagotavljanje enostavnega sprejemanja in izvajanja sistema skupnega tranzita in tranzitnega sistema Skupnosti;
- razvoj in izvajanje sodobnega sistema za zbiranje, obdelavo in prenos tranzitnih podatkov, ki mora biti usklajen s sistemi, ki se uporabljajo v sistemu skupnega tranzita in tranzitnem sistemu Skupnosti;
- razvoj in zagotavljanje potrebnih virov za ustrezno izobraževanje carinskih in vseh drugih udeležencev v sistemu skupnega tranzita in tranzitnem sistemu Skupnosti;
- ustvarjanje in razvoj partnerskega vzdušja v odnosih med carinskimi in drugimi udeleženci v sistemu skupnega tranzita in tranzitnem sistemu Skupnosti.
- operativnimi ukrepi, ki se uporabljajo v sistemu skupnega tranzita in tranzitnem sistemu Skupnosti." (Smernice Evropske komisije, 1998: 29)

INFORMACIJSKA PODPORA

"Namen:

Razvoj službe za informacijsko tehnologijo (IT) in povezanega okolja sistema IT, ki nudi celovito podporo poslovni strategiji carinske administracije, poenostavlja trgovanje, zagotavlja uspešno vodenje carinskega poslovanja in zagotavlja kakovostne storitve.

Strateški cilji:

Razvoj, izvajanje in redno posodabljanje:

- informacijske strategije, kot jo usmerja poslovna strategija za carinsko administracijo;
- carinskega informacijskega sistema, ki ustreza potrebam uporabnikov carinske administracije, gospodarstvu, vladnim organom in EU;
- carinskega informacijskega sistema, ki bo usklajen s standardi EU,
- izkoriščanje prednosti najnovejše tehnologije za doseg organizacijskih ciljev;
- doseganje najvišje vrednosti informacijskih podatkovnih virov s stalno visoko kakovostjo, kakovostnimi storitvami in sistemi." (Smernice Evropske komisije, 1998: 31)

3.2 AGENDA 2000 – Mnenje Komisije o prošnji Slovenije za članstvo v EU

3.2.1 Kontekst mnenja

“Komisija je preučila slovensko prošnjo za članstvo obenem s prošnjami devetih drugih pridruženih držav. Pristop Slovenije se lahko šteje kot del zgodovinskega procesa, v katerem bodo države Srednje in Vzhodne Evrope premostile delitev celine, ki je trajala več kot 40 let in se pridružile območju miru, stabilnosti in blaginje, ki ga je ustvarila Unija.” (Agenda 2000: 5)

Evropski svet je junija 1996 v Københavnu sklenil, da:

“bodo pridružene države Srednje in Vzhodne Evrope, ki si to želijo, postale članice Unije. Pristop bo izveden, ko bo država sposobna prevzeti obveznosti članstva s tem, da bo izpolnila gospodarske in politične pogoje. Za članstvo je potrebno:

- da je država kandidatka dosegla stabilnost ustanov, ki zagotavljajo demokracijo, pravno državo, varstvo človekovih pravic in spoštovanje ter varstvo manjšin;
- obstoj delujočega tržnega gospodarstva in sposobnost, da vzdrži konkurenčni pritisk tržnih sil v Uniji;
- sposobnost, da prevzame obveznosti članstva, vključno s pripadnostjo ciljem politične, gospodarske in denarne unije.

Sposobnost Unije, da sprejme medse nove člane, pri tem pa naprej vzdržuje dinamiko evropskega združevanja, je prav tako pomemben element v splošnem interesu tako Unije kot držav kandidatk.” (Agenda 2000: 5)

“V tej deklaraciji so zajeta politična in gospodarska merila za preučitev prošnje za pristop pridruženih držav Srednje in Vzhodne Evrope. Evropski svet je v Madridu decembra 1995 poudaril potrebo, da se v kontekstu predpristopne strategije »ustvarijo možnosti za postopno, usklajeno vključevanje kandidatk«, zlasti z:

- razvojem tržnega gospodarstva,
- prilagoditvijo njihove upravne strukture in

uvajanjem stabilnega gospodarskega in demokratičnega okolja.” (Agenda 2000: 6)

V svojem mnenju je Komisija analizirala prošnjo Slovenije glede na njene dosežke, vendar po enakih merilih kot veljajo za druge prošnje, o katerih istočasno daje svoje mnenje. S takšnim postopkom spoštuje željo, ki jo je izrazil Evropski svet v Madridu, da bi zagotovili enakopravno obravnavo držav kandidatk. Poleg posameznih mnenj je Komisija v okviru dokumenta Agenda 2000 ločeno dala Svetu splošno oceno zahtev za pristop in svoja priporočila glede strategije za uspešno širitev Unije. Temu obenem prilaga oceno širitve na politike Unije.

3.2.2 Vsebina mnenja Komisije

“V mnenju so upoštevani sklepi Evropskega sveta v Københavnu. Mnenje vsebuje:

- opis dosedanjih odnosov med Slovenijo in Unijo zlasti v okviru pridružitvenega sporazuma;
- analizo stanja v zvezi s političnimi merili, ki jih je navedel Evropski svet (demokracija, pravna država, človekove pravice, varstvo manjšin);
- oceno stanja in perspektiv Slovenije glede na gospodarske pogoje, ki jih je omenil Evropski svet (tržno gospodarstvo, sposobnost, da vzdrži konkurenčne pritiske);

- obravnavo sposobnosti Slovenije, da sprejme obveznosti članstva, to je *acquis* Unije, kot je opredeljen v Pogodbi o EU, sekundarno zakonodajo in politike Unije; splošno oceno stanja in perspektiv Slovenije glede pogojev za članstvo v Uniji ter priporočilo v zvezi s pogajanjem o pristopu." (Agenda 2000: 6)

3.2.3 Odnosi med Evropsko unijo in Slovenijo

Prve svobodne volitve v Sloveniji so bile aprila 1990. Na referendumu 23. decembra 1990 so se volivci z 88% glasov odločili za samostojnost. Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije je bila sprejeta 25. junija 1991, dan kasneje pa je bila razglašena samostojnost. Evropska unija je priznala Slovenijo 15. januarja 1992.

3.2.4 Stališče Slovenije do Evropske unije

Od razglasitve samostojnosti je slovenska vlada v svoji zunanji politiki dosledno poudarjala prioritarno naravo vključitve v Evropsko unijo. Že februarja 1992 je zaprosila za sklenitev Evropskega sporazuma in za podporo pri prestrukturiranju in konsolidaciji slovenskega gospodarstva.

"Takoj po začetku veljavnosti Sporazuma o sodelovanju z Evropsko unijo leta 1993 je slovenska vlada zaprosila za začetek pogajanj o sklenitvi Evropskega sporazuma. 10. junija 1996, na dan, ko je bil podpisan Evropski sporazum, je vlada formalno zaprosila za članstvo v Evropski uniji. Dva meseca pred tem je Državni zbor sprejel sklepe, v katerih je članstvo potrdil kot svoj cilj in poudaril pripravljenost, da liberalizira trg nepremičnin na podlagi načel, ki jih je določil Evropski svet v Madridu. Maja 1997 je Slovenija sprejela izhodišča strategije pristopa k EU, v katerih je potrdila željo, da bi postala polnopravna članica EU in izjavila, da ni le sposobna in pripravljena sprejeti obveznosti, ki izvirajo iz polnopravnega članstva, temveč tudi pripravljena sprejeti določene omejitve, ki bi jih izpolnjevanje teh obveznosti pomenilo za neodvisnost slovenske države." (Agenda 2000: 8)

3.2.5 Merila za članstvo glede carine

"*Acquis* na tem področju predstavljajo Carinska tarifa Skupnosti in njeni izvedbeni predpisi; Kombinirana nomenklatura ES, skupna carinska tarifa s trgovinskimi preferenciali, tarifnimi kvotami in carinskimi prepovedmi, in druga s carino povezana zakonodaja izven carinske tarife. Evropski sporazum določa ustanovitev območja proste trgovine s Skupnostjo in postopno odpravo carinskih dajatev za vrsto izdelkov v skladu z natančno določenim rokovnikom vse od datuma naprej, ko začne veljati sporazum. Bela knjiga predvideva kot ukrepe I. stopnje ukrepe za usklajevanje in usmerjanje proste trgovine, vzpostavljene z Evropskim sporazumom, vključno z zakonodajo, skladno s carinsko tarifo, kombinirano nomenklaturou... Ukrepi II. stopnje se nanašajo na sprejetje celotne zakonodaje Skupnosti, da bi se ob pristopu država lahko pridružila carinski uniji." (Agenda 2000: 89)

3.2.6 Opisni povzetek

"Ob pristopu se bo od slovenskih carinskih organov zahtevalo, da prevzamejo vso odgovornost za varovanje in nadzor tega dela zunanjih meja EU. Poleg določb o posrednem obdavčenju bodo odgovorni za izvajanje in uveljavljanje skupne trgovinske politike, skupne kmetijske politike, skupne ribiške politike... na zunanjih mejah Skupnosti. Da bi Slovenija lahko uporabljala *acquis* v celoti, bo morala sprejeti in izvajati zakonodajo Skupnosti. Poleg

tega bo morala zagotoviti ustrezno infrastrukturo in opremo, zlasti računalniško opremo in pripomočke za carinski pregled, ter vzpostaviti učinkovito carinsko organizacijo z dovolj velikim številom usposobljenih in motiviranih uslužbencev z visoko stopnjo medsebojne povezanosti." (Agenda 2000: 89)

"S tehnično pomočjo iz carinskih programov je Slovenija sprejela svoj Carinski zakon, usklajen s Carinskim zakonom Skupnosti in njegovimi izvedbenimi določbami, ki je začel veljati 1.1.1996. Zakonodaja o carinskih olajšavah je v veliki meri usklajena z zakonodajo Skupnosti, v precejšnji meri pa zaostajajo predpisi za ponarejeno in piratsko blago. Slovenija izvaja postopek prilagajanja svoje nomenklature blaga glede na Kombinirano nomenklaturu Skupnosti. Slovenska Integralna tarifa že obstaja. Ta bo zelo olajšala primerjavo slovenskih carinskih stopenj s stopnjami iz Carinske tarife Komisije. Slovenija je 1. januarja 1997 sprejela nov sistem kumulacije porekla med evropskimi državami." (Agenda 2000: 89)

"Slovenija je zaprosila za pristop h Konvenciji o skupnem tranzitu ES/EFTA in Konvenciji o enotni carinski listini. Zaprošila je tudi za dostop do ene od carinskih podatkovnih zbirk (TARIC)." (Agenda 2000: 89)

4 Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v Evropsko unijo

4.1 Strategija reforme državne uprave

Strategija reforme slovenske državne uprave vsebuje določene reformne cilje in aktivnosti na področju strukturalne in funkcionalne preobrazbe. Njen temeljni cilj je uvesti nove funkcije javne uprave ter razviti njene moderne institucionalne oblike, ki bodo na eni strani sposobne izvesti potrebne spremembe v družbenem in gospodarskem sistemu Slovenije za njeno prilagoditev in končno vključitev v EU, na drugi strani pa bodo pomenile tudi neposreden prispevek k povečanju učinkovitosti slovenske državne uprave.

4.1.1 Ciljna področja reforme državne uprave

“Glede na izkušnje reformnih procesov v državah OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, ustanovljena leta 1961 v Parizu) lahko opredelimo naslednja ciljna področja preobrazbe slovenske državne uprave:

- zagotoviti večji prenos pristojnosti in s tem omogočiti večjo fleksibilnost upravnega sistema;
- zagotoviti boljše izvajanje nalog ter vzpostaviti ustrezne mehanizme nadzora in boljše uveljavljanje odgovornosti;
- razviti konkurenčnost in možnost izbire izvajanja upravnih funkcij;
- razviti javne službe, ki bodo usmerjene k uporabniku;
- izboljšati položaj javnih uslužbencev;
- boljše izkoristiti zmogljivosti moderne informacijske tehnologije;
- izboljšati kakovost pravne regulative;
- okrepiti usmerjevalno in spremljevalno funkcijo centra upravnega sistema.
- bolj gibljiv plačilni in klasifikacijski sistem.” (Dujić, 1997: 214)

4.2 Strategija razvoja carinske službe

“Strategija razvoja CURS do vstopa v EU je vsebinsko in smiselno nadaljevanje prve poslovne strategije carinske službe, ki je bila izdelana leta 1997 in je okvirni načrt nadaljnjemu razvoju CURS v letih do vključitve v EU. Vstop v EU pomeni za carinsko službo niz novih nalog, spremenjenih pogojev in potencialnih možnosti, ki se jih Carinska uprava ob pisanju te strategije zaveda, obenem pa hoče zagotoviti vse potrebno, da bo slovenska carina na vstop organizacijsko, kadrovsko, zakonodajno, tehnično in funkcionalno dobro pripravljena.” (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 2)

CURS deluje kot organ v sestavi Ministrstva za finance. Carinska dejavnost, tako fiskalno zaščitna kot kontrolna, število zaposlenih in regionalna razpredenost uvrščajo carino med pomembnejše službe v državi in družbi.

4.2.1 Izjava o poslanstvu carinske službe

Izjava o poslanstvu carinske službe se glasi:

"Carinsko in davčno politiko bomo izvajali na učinkovit in uspešen način, tako da bomo ščitili družbo, spodbujali razvoj gospodarstva in zagotavljali hiter pretok blaga in ljudi" (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 4)

"Na poti uresničevanja poslanstva je potrebno zagotoviti, da bo carinska služba sodobna organizacija, sposobna vključiti se v Evropsko unijo in druge mednarodne povezave ter da bo zagotavljala natančne, pravočasne in visoko kvalitetne informacije ministrstvom in drugim partnerjem v mednarodni trgovini. Glavne in najbolj pomembne moralne vrednote, ki jih je potrebno pri izvajanju poslanstva vzpodbujati in krepiti, so **poštenost**, **korektnost** in **nepristranost**." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 4)

4.2.2 Strateška področja

"Carinska služba je določila 6 strateških področij, na katerih potekajo najpomembnejše aktivnosti, potrebne za prilagoditev službe novim razvojnim potrebam, ki so povezane z vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Strateška področja so presek celotnega delovanja carinske službe, znotraj katerih je CURS oblikovala prioritete cilje in najpomembnejše naloge. Doseženi cilji in opravljene naloge so predpogoj, da bo slovenska carina svoje poslanstvo lahko uspešno izvajala tudi v pogojih polnopravnega članstva v EU." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 5)

"Strateška področja so:

1. Pravilno izvajanje postopkov in učinkovito pobiranje dajatev
2. Višja raven zaščite družbe
3. Olajševanje pretoka blaga in potnikov
4. Izboljšanje strokovnosti dela zaposlenih in pogojev za njihovo delo
5. Celovita informacijska podpora carinski službi
6. Priprava carinske službe na vstop v EU" (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 5)

Ker je zaradi namena diplomskega dela in razumevanja le – tega to pomembno, bom v nadaljevanju iz dokumenta Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU povzel vsa strateška področja.

4.2.2.1 Pravilno izvajanje postopkov in učinkovito pobiranje dajatev

"Naloga carinske službe je izvajanje učinkovitega sistema ugotavljanja, kontrole, nadzora in izterjave carinskega dolga, da se zagotovi plačilo carinskega dolga v zakonsko določenem obsegu in roku. CURS obračunava ob sprostitvi blaga v prost promet uvozne dajatve (carino, trošarino, davek na dodano vrednost in posebne uvozne dajatve). Za pravilno določitev višine carinskega dolga je potrebno pravilno uvrstiti blago v nomenklaturu carinske tarife, ugotoviti poreklo blaga, njegovo vrednost in namen, zaradi katerega se blago uvaža." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 6)

Carinski delavci potrebujejo veliko strokovnega znanja za opravljanje svojih nalog, ki ga je potrebno neprestano obnavljati in dopolnjevati. Zahtevnost določevanja višine carinskega

dolga je toliko večja zaradi vsakoletnega spreminjanja nomenklature carinske tarife, pojavljanja raznovrstnega novega blaga, zaradi spreminjanja vrednosti blaga glede na razmere na tržiščih in zaradi sklepanja novih sporazumov o prosti trgovini s posameznimi državami, kar je povezano s preferencialnimi carinskimi stopnjami, kvotami, sezonskimi carinami itd. (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 6)

”Z vstopom bo 75% pobranih carinskih dajatev prenakazano v Bruselj, saj bodo ta sredstva lasten vir prihodkov Evropske unije. Manjši delež pobranih carin za Slovenijo pa ne pomeni lažjega dela, saj bo pravilno in dosledno izvajanje carinskih predpisov v razmerah polnopravnega članstva izredno pomembno zaradi izvajanja skupne evropske carinske, trgovinske, kmetijske in drugih politik EU ter tudi zaradi sankcij, ki sledijo ob nedoslednem izvajanju enotne zakonodaje.” (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 6)

CURS ima na prvem strateškem področju pred seboj naslednje cilje in s cilji povezane naloge:

”Pregled zakonodaje EU in priprava potrebnih pojasnil in navodil

1. s pregledom zakonodaje EU in
2. s pripravo navodil in pojasnil posameznih nosilcev strokovnih področij:
 - promet, cestne takse in dovolilnice,
 - katalog ukrepov carinika pri prepovedih in omejitvah,
 - priprava dovoljenj,
 - uvedba skupnega zavarovanja,
 - uvedba enotnega EU zahtevka za varstvo pravic intelektualne lastnine,
 - izdaja novih in sprememba obstoječih dovoljenj za poenostavitve,
 - izdaja novih obrazcev,
 - določitev področij kontrol in priprava osnov metodologij kontrol,
 - nadaljnje usklajevanje trošarinske zakonodaje za vstop v EU.

Zagotovitev pravilnega izvajanja carinskih postopkov

1. z vzpostavitvijo sistema redne notranje kontrole izvajanja carinskih postopkov ter obračunavanja in izterjave carinskega dolga;
2. z dokončno izdelavo sistema analize tveganja in dodelavo informacijske podpore temu sistemu.

Zagotovitev pravilnega ugotavljanja podlag za določitev dajatev in drugih ukrepov trgovinske politike

1. s postavitvijo sistema TARIC:
 - sprejem in postavitve baze TARIC in povezava s CIS,
 - vključitev nacionalnih predpisov (ukrepov);
2. z vzpostavitvijo še drugih podobnih sistemov, ki se uporabljajo v EU;
3. s pripravami in izvajanjem bodoče SKP (skupna kmetijska politika).

Nadzor in kontrola nad obračunavanjem in plačevanjem carin, trošarin in drugih dajatev

1. s postopno prenovo finančnega modula, ki pokriva knjigovodstvo prehodnega računa Generalni carinski urad (GCU) v smislu novih računovodskih in finančnih zakonskih določil ter ob upoštevanju, da del obveznih dajatev z vstopom v EU postane izvorni prihodek EU, potrebna bo:

- natančna določitev postopkov in informacijske podpore knjigovodstev CU s poudarkom na enostavnem postopku knjižb;
 - vključitev zbirnih podatkov zajetih z ločeno razvitimi aplikacijami za vodenje prihodkov po izpostavah v enoten knjigovodski sistem carinskih uradov (CU);
 - povezava obeh sistemov v enoten informacijsko podprt sistem knjiženja obveznih dajatev, ki so prihodek proračuna in enostavna razmejitev prihodkov EU z vstopom v EU;
 - prilagoditev informacijske podpore novim postopkom vplačevanja;
2. z izdelavo kontrol s področja trošarin pri zajemu podatkov s carinske deklaracije v CIS." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 6-7)

4.2.2.2 Višja raven zaščite družbe

"Sodobna gospodarska in druga kriminaliteta predstavlja globalni problem. Slovenija leži na stičišču pomembnih tranzitnih poti med vzhodom in zahodom, kar pomeni veliko nevarnost za vnos prepovedanega blaga. Naloga carine je, da zaščiti družbo v največji možni meri, pri tem pa ne moti normalnega pretoka blaga in ljudi. Z uveljavitvijo nove zakonodaje se je s poenostavitvami odprlo veliko možnosti za dodatno izogibanje nadzoru nad uvoženim blagom in plačilu uvoznih dajatev. Z zagotovitvijo ustreznega nadzora želi carina dvigniti raven zaščite slovenske družbe. V prihodnosti lahko pričakujemo porast nedovoljene trgovine z mamili, orožjem, umetninami, zaščitnimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, zlorabe pravic intelektualne lastnine ipd. Poleg tega lahko pričakujemo tudi več poskusov oškodovanja državnega proračuna z dejanji, kot so tihotapstvo komercialnega blaga, utaja davkov, goljufije v zvezi s subvencioniranjem izvoza ali zaščitnimi dajatvami pri uvozu; dejanj, ki pomenijo zlorabo intelektualne lastnine, kot je uvoz piratskih avdio in video posnetkov ter računalniških programov in ponaredkov blagovnih znamk; dejanj, povezanih s pranjem denarja. V času globalnih komunikacij in trgovinskih povezav so se razmaknile možnosti za delovanje vseh kriminalnih in nelegalnih združb. Kot pomemben člen v trgovinski verigi se mora carina aktivno vključiti v zatiranje nelegalne trgovine, ki je lahko vir za delovanje tovrstnih združb in tudi terorizma. Carinska služba lahko z budnostjo in doslednim izvajanjem predpisov bistveno pripomore k varnosti v svetu." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 8)

Zaradi vsega tega ima CURS naslednje cilje:

"Odkrivanje izogibanja plačilu dajatev in drugih oblik komercialnih goljufij

- z izboljšanjem obveščevalnega in analitičnega dela pri odkrivanju kaznivih dejanj,
- s pripravo enotne evidence pridobljenih in posredovanih informacij (EPPI) o inšpekcijskih pregledih ter carinskih in trošarinskih kontrolah, ki bi bila računalniško podprta,
- s pristopom RS h konvenciji Neapelj II,
- z inštalacijo evropskega sistema AFIS,
- s pridobitvijo novih informacijskih virov in povezav na baze podatkov, kot so centralni register vozil in prebivalstva, razširjen davčni register ...,
- s pripravo priročnika za izvajanje inšpekcijskih pregledov ter carinskih in trošarinskih kontrol.

Odkrivanje in zatiranje tihotapstva prepovedanih drog

- z izboljšanjem obveščevalnega in analitičnega dela pri odkrivanju drog,

- z zaježitvijo pretoka drog na t.i. balkanski poti,
- s preprečevanjem preusmerjanja predhodnih sestavin,
- z zagotovitvijo ustreznih in izšolanih kadrov z ustrezno tehnično opremo,
- z vključevanjem v mednarodne projekte s področja kriminalistične analitike,
- s podpisom memoranduma med carino in policijo glede sodelovanja na obveščevalno-analitičnem področju ter s sodelovanjem carine z drugimi domačimi in tujimi službami ter institucijami na področju izmenjave podatkov.

Seznanjanje javnosti o odkritih kršitvah in obveščanje družbe glede škodljivosti, nevarnosti vnosa in uporabe drog ter ostalih škodljivih stvari

- preko organiziranja tiskovnih konferenc in predstavitev javnosti ob pomembnejših odkritjih in uspehih carinske službe." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 8-9)

4.2.2.3 Olajševanje pretoka blaga in potnikov

"Pospoševanje pretoka blaga in ljudi je dolgoročen proces izboljšav v mednarodni trgovini. Vanj so vključeni proizvajalci, uvozniki in izvozniki, špediterji, prevozniki, banke in zavarovalnice ter državna administracija. Carinska služba se kot del državne uprave zaveda svoje vloge pri vključevanju v racionalizacijo trgovanja, zato želi v nadaljnjem razvoju kot pomemben člen v verigi udeležencev prispevati svoj delež. V okviru možnosti je že upoštevala priporočila Sveta za carinsko sodelovanje. Carinska zakonodaja omogoča uvajanje poenostavljenih postopkov na podlagi nepopolne deklaracije, deklariranja na podlagi knjigovodskih vpisov ter elektronsko izmenjavo podatkov enotne carinske listine za izvedbo vseh carinskih postopkov, ki predstavlja pomemben steber v tem procesu. Omenjene olajšave niso zadostne, zato so upravičene želje vseh udeležencev v carinskih postopkih po nadaljnjih sistematičnih poenostavitvah in s tem krajšem zadrževanju blaga na meji ali v notranjosti ob zagotavljanju kvalitetnih podatkov zainteresiranemu okolju, preglednosti poslovanja službe in uveljavitvi sodelovanja z okoljem." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 10)

Cilji:

"Carinska kontrola na osnovi analize tveganja in selektivnosti

- z vpeljavo sistema analize tveganja s sistemom določitve poti (SDP).

Posodobitev sistema za elektronsko izmenjavo ECL

- s pripravo vzpostavitvenega dokumenta projekta in izvajanjem aktivnosti v skladu z njim.

Popolna vključitev v E-poslovanje državne uprave

- elektronska izmenjava mesečnih poročil o trošarinskih izdelkih s trošarinskimi zavezanci,
- zagotoviti dostop do trošarinskih obrazcev na svetovnem spletu,
- zavezancem za plačilo omogočiti vpogled v njihovo knjigovodsko stanje,
- vsebinska prenova izvajanja carinskih postopkov s prehodom na vlaganje zahtevkov za dovoljenja preko interneta,
- izvajanje carinskega nadzora in carinjenja z razširjeno uporabo računalniške in avtomatske izmenjave podatkov,

- izvajanje tranzitnega postopka z uvedbo aplikacije MCC in prehodom na elektronsko brezpapirno poslovanje.

Svetovanje in nudenje pomoči udeležencem v postopkih

- preko nadaljnje posodobitve carinskih internetnih strani in
- postavitvijo službe posredovanja carinskih informacij." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 10)

4.2.2.4 Izboljšanje strokovnosti dela zaposlenih in pogojev za njihovo delo

"Za učinkovito delovanje carinske službe je potrebno ves čas vlagati v znanje in sposobnosti zaposlenih, tako da bo delo carinskih delavcev opravljeno na visoki kakovostni in profesionalni ravni, korektno do soudeležencev ter hkrati čim bolj uspešno in enostavno. Potrebno je nenehno osnovno, dodatno in specializirano izobraževanje ter seznanjanje zaposlenih z novostmi in spremembami na njihovem delovnem področju. Strokovno izobraževanje znotraj službe se začne s tečajem kot pripravo in s strokovnim carinskim izpitom, ki ga morajo opraviti carinski delavci. Tečaj za carinski izpit je ločen glede na stopnjo šolske izobrazbe. Poleg osnovnega izobraževanja je potrebno carinskim delavcem zagotoviti še dodatne oblike izobraževanja in tako omogočiti njihov osebni razvoj, motivacijo za boljše delo ter osnovo za diferenciacijo, specializacijo in napredovanje." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 11)

"Izzivi, predvsem spremembe v zakonodaji, spremenjena vloga carinske službe, vključevanje v Evropsko unijo ter s tem povezane organizacijske in kadrovske spremembe, uvrščajo izobraževanje med pomembnejše naloge v strategiji razvoja carinske službe. Materialne in tehnološke pogoje poslovanja zagotavljajo infrastruktura, osnovna oprema delovnega mesta, oprema za posebne naloge, ki jih opravlja carinska služba ter sploh z informacijskim sistemom podprto poslovanje službe. Med materialne osnove spadajo še kritje tekočih stroškov dela službe, vzdrževanje objektov in opreme ter sredstva za investicije. Carinska služba lahko dobro, uspešno in primerljivo z drugimi službami dela le, če je dobro in tehnološko sodobno opremljena za izvajanje svojih nalog." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 11)

Cilji:

"Izdelati sistem specialističnega izobraževanja

- s pripravo načrtov izobraževanja za različne ciljne skupine,
- s pripravo in izvedbo specialističnega izobraževanja, ki je potrebno za uvedbo novih sistemov in novosti ob vstopu v EU.

Ureditev delovnih pogojev na zunanji meji EU

- kar pomeni izgradnjo mejnih kontrolnih točk¹¹:
 - Letališče Brnik,
 - Luka Koper,
 - ŽP Dobova,
- izgradnjo mednarodnih, meddržavnih ter maloobmejnih mejnih prehodov.

¹¹ BIP - Border inspection posts

Ustrezna in enotna oprema delovnih mest in organizacijskih enot

- tako, da bodo na osnovi dejanskega stanja izdelani kriteriji in
- da bodo enakomerno ter zadostno opremljena vsa delovna mesta.

Uvajanje nove organizacije in novega sistema uslužbenskih delovnih razmerij

- ureditev nove organizacije službe na podlagi nove zakonodaje o državni upravi,
- uvajanje novega delovno pravnega sistema javnih uslužbencev,
- zagotoviti ustrezen in primerljiv sistem vrednotenja delovnih mest in nazivov v carinski službi na podlagi nove plačne zakonodaje.

Pridobitev še novih pooblastil na podlagi spremembe zakona o carinski službi.

Sklenitev novih bilateralnih sporazumov o medsebojni pomoči pri carinskih zadevah.”
(Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 11-12)

4.2.2.5 Celovita informacijska podpora carinski službi

“Informacijska tehnologija spreminja tradicionalne načine izvajanja postopkov v mednarodni trgovini. Večina carinskih administracij danes še zahteva papirnato dokumentacijo, hkrati pa so vedno močnejši trendi, ki temeljijo na zmanjšanju potrebne papirne dokumentacije za izvedbo carinskih postopkov ob prehajanju na elektronsko poslovanje. Informacijska tehnologija omogoča razvoj visoko zmogljivih informacijskih rešitev na področju hitre pošte, multi-modalnega transporta in ostalih postopkov v logističnih verigah, kjer carinska administracija ne predstavlja več ovire pri pretoku blaga, ampak se vključuje v verigo kot eden od partnerjev po predhodno dogovorjenih pravilih. Sodobni povezani in odprti informacijski sistemi predstavljajo tehnološko in vsebinsko infrastrukturo elektronskemu poslovanju. Njihova povezanost in odprtost se kaže tako, da presegajo meje posamezne organizacije in tako komunicirajo na nivoju države, Evrope in sveta, kar pomeni njihovo globalizacijo.” (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 13)

“Že nekaj let carina omogoča svojim partnerjem izmenjavo podatkov elektronsko – preko računalnikov. Tako izmenjavo imenujemo RIP (računalniška izmenjava podatkov). Uveljavila se je na področju vlaganja deklaracij, pri poenostavljenih postopkih, pri plačevanju in obračunavanju trošarin. Pri svojem delu carinska služba uporablja carinski informacijski sistem (CIS), ki omogoča avtomatsko obdelavo dokumentov, kontrolo in pregled nad carinskimi postopki ter zagotavlja nadzor nad vplačevanjem carinskih in drugih dajatev. Ta sistem bo potrebno nadgraditi ter ustrezno povezati z evropskimi informacijskimi sistemi, ki bodo pri nas zaživel z vstopom v EU.” (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 13)

Cilji na področju informacijske podpore so:

“Vključitev CURS v CCN/CSI (Common Communication Network / Common System Interface) omrežje

- z nabavo opreme in ureditvijo sistemskih prostorov,
- z namestitvijo, operativnim zagonom sistema in vzdrževanjem.

Vključitev sistema TARIC v informacijski sistem carine

- vpeljava TARIC sistema - 1. faza,

- uvedba TARIC-a v sistem carinjenja.

Vpeljava tranzitnega sistema z MCC aplikacijo

- nabava strojne opreme,
- instalacija MCC aplikacije,
- izobraževanje uporabnikov, testiranje in uvajanje.

Prenova finančnega modula in zagotovitev podjetjem vpogled v terjatve in plačila v korakih:

- razvoj in uvedba modula Terjatve,
- razvoj in uvedba modula Plačila in zapiranje terjatev,
- razvoj in uvedba modula Obračun obresti,
- razvoj in uvedba modula Poročanje in analitika,
- objava podatkov na spletni strani.

Prenos elektronske evidence imetnikov trošarinskih dovoljenj iz CIS v TIS (Trošarinski informacijski sistem) in njena dopolnitev

- razvoj in izdelava aplikacije,
- testiranje, seznanitev uporabnikov in uvedba aplikacije.

Vzpostavitev intranet okolja za potrebe CURS

- razvoj in integracija obstoječih načinov komuniciranja v enotno intranet rešitev,
- zagotoviti vzdrževanje in osveževanje podatkov na intranetu." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 13-14)

4.2.2.6 Priprava carinske službe na vstop v EU

"CURS sodeluje pri spremembah zakonodaje, tako na področju carinskega sistema in carinskih postopkov kot organizacije in pristojnosti slovenske carinske službe. 1.1.1996 se je začela uporabljati celotna nova slovenska carinska zakonodaja, zakonska in podzakonska, čemur so sledile tudi izdaje novih organizacijskih predpisov. Leta 1993 je bil podpisan Sporazum o sodelovanju med Republiko Slovenijo in EGS (Evropska gospodarska skupnost). Sporazum o sodelovanju je bil osnova za sklenitev sporazuma o pridružitvi, ki sta ga Slovenija in Evropska unija podpisali 10. junija 1996 v Luksemburgu. Ob podpisu je Slovenija vložila prošnjo za polnopravno članstvo in s tem formalno postala kandidatka za članstvo v EU." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 15)

"Proces približevanja polnopravnemu članstvu se je začel z vključitvijo Slovenije med države, s katerimi se pričnejo pogajanja o priključitvi in ga je Evropski svet sprejel decembra 1997. V okviru pogajanj z EU je bila carinska služba že od vsega začetka aktivno vključena v številna pogajalska področja (od skupno 31) in bo tudi po vstopu v EU zadolžena za izvajanje precejšnjega dela evropskega pravnega reda. Tako bo carinska služba pristojna za izvajanje zakonodaje na naslednjih področjih: 7. Kmetijstvo, 10. Obdavčitev, 24. Pravosodje in notranje zadeve, 25. Carinska unija, 26. Zunanji ekonomski odnosi in mednarodna razvojna pomoč, 28. Finančni nadzor, 29. Financiranje in proračun in 30. Institucije. Na poti prilagajanja bo slovenska carina aktivno sodelovala v mednarodnih integracijah ter drugih oblikah združevanja in povezovanja. CURS pričakuje, da bo Evropska komisija še naprej podpirala prizadevanja za izboljšanje operativnosti slovenske carine s sodelovanjem v različnih

projektih in predvsem v programu Customs 2007." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 15)

Cilji:

"Reorganizacija službe zaradi vstopa v EU

- priprava in sprejem ustreznih dokumentov za reorganizacijo,
- načrt premestitev in prerazporeditev carinskih delavcev,
- vzpostavitev novih funkcij carine:
 - zajem statističnih podatkov za Eurostat,
 - kontrola izvajanja kmetijske politike.

Koordinacija EU zadev in podpora delovanju službe

- s strateško usmeritvijo in razvojem CURS:
 - priprava strateških načrtov,
 - izdelava razvojnih planov;
- izdelava poročil, mnenj in uradnih stališč za potrebe vlade in EK:
 - sodelovanje pri pogajanjih,
 - usklajevanje poročil;
- s koordinacijo evropskih projektov;
- z vodenjem in koordinacijo programa Customs 2007;
- na področju stikov z javnostjo:
 - posredovanje in koordinacija informacij,
 - internet,
 - priprava javnih nastopov."

(Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 15-16)

4.2.3 Ključni dejavniki uspeha

• Zadosten obseg finančnih sredstev

"Delovanje carinske službe se financira preko državnega proračuna. Pomembna vloga, ki jo ima carinska služba v procesu približevanja in usklajevanja z Evropsko unijo, zahteva zadostna finančna sredstva. Za uspešno izvajanje tekočih nalog in strategije razvoja potrebuje carinska služba ustrezne vire, ki bodo omogočali posodobitev in izgradnjo potrebnih informacijskih sistemov ter zagotovili ustrezne tehnične in materialne pogoje za delo carine." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 17)

• Ustrezna podpora vlogi in mestu carinske službe v okviru javne uprave

"Zadostna samostojnost in ustrezna pooblastila kot tudi celovita podpora delovanju carinske službe so pomemben pogoj za uspešno izvedbo strateških ciljev CURS." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 17)

• Ustrezna umestitev carinskih delavcev v sistem javnih uslužbencev

"Ustrezna umestitev carinskih delavcev v sistem plač in nagrajevanja v javni upravi je eden temeljnih pogojev za boljšo motivacijo in uspešno izvedbo vseh nalog. Hitrejše in učinkovitejše sankcioniranje notranjih prekrškov (korupcije, pristranosti ipd.) pa je pomemben notranji dejavnik izboljšanja motiviranosti vseh zaposlenih." (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 17)

- **Usklajenost predpisov z EU**

”Za uspešno vključitev Republike Slovenije v Evropsko unijo mora imeti carinska služba predpise, ki bodo v celoti prilagojeni predpisom Evropske unije, za kar sta potrebna aktivno prizadevanje Ministrstva za finance in koordiniran pristop z drugimi ministrstvi pri oblikovanju in izvajanju evropske zakonodaje. Kritični dejavnik za uspešno delo carinske službe so pravočasni prevodi carinske zakonodaje v slovenščino, ki bodo omogočili njeno uporabo in izdelavo izvedbenih navodil.” (Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU, 2002: 17)

4.3 Izvedbeni načrt strategije Carinske uprave RS

Izvedbeni načrt strategije Carinske uprave RS je bil sestavljen decembra 2002. Opredeljuje nosilce nalog ter časovni okvir reševanja teh nalog.

PRAVILNO IZVAJANJE POSTOPKOV IN UČINKOVITO POBIRANJE DAJATEV

Za pravilno izvajanje postopkov in učinkovito pobiranje dajatev je predvidena izvedba med novembrom 2002 in sredino januarja 2004.

Zagotovitev pravilnega izvajanja carinskih postopkov je potekala med novembrom 2002 in sredino maja 2003, in sicer za vzpostavitev sistema redne notranje kontrole izvajanja carinskih postopkov ter obračunavanja in izterjave carinskega dolga so bili zadolženi vsi sektorji od decembra 2002 do konca februarja 2003, za dokončno izdelavo sistema analize tveganja in dodelavo informacijske podpore temu sistemu pa je bila od decembra 2002 do konca aprila 2003 zadolžena projektna skupina.

Zagotovitev pravilnega ugotavljanja podlag za določitev dajatev in drugih ukrepov trgovinske politike poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Isti rok je bil določen za postavitev sistema TARIC. Za sprejem in postavitev baze TARIC in povezava s CIS v decembru 2002 je bila zadolžena projektna skupina. Ostali roki so vezani na obdobje med decembrom 2002 in sredino januarja 2004. Za vključitev nacionalnih predpisov (ukrepov), za vzpostavitev sistemov EBTI in Quota ter za priprave in izvajanje bodoče SKP je zadolžen Sektor za tarifo, vrednost in poreklo.

Nadzor in kontrola nad obračunavanjem in plačevanjem carin, trošarin in drugih dajatev s postopno prenovo finančnega modula, ki pokriva knjigovodstvo prehodnega računa GCU v smislu novih računovodskih in finančnih zakonskih določil ter ob upoštevanju, da del obveznih dajatev z vstopom v EU postane izvorni prihodek EU, poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Za natančno določitev postopkov in informacijske podpore knjigovodstev CU s poudarkom na enostavnem postopku knjižb TLS je bil v decembru 2002 zadolžen Sektor za finančne zadeve in nabave. Isti sektor je bil v času med decembrom 2002 in koncem maja 2003 zadolžen za vključitev zbirnih podatkov, zajetih z ločeno razvitimi aplikacijami za vodenje prihodkov po izpostavah v enoten knjigovodski sistem CU, v času med junijem 2003 in koncem decembra 2003 je zadolžen za povezavo obeh sistemov v enoten informacijsko podprt sistem knjiženja obveznih dajatev, ki so prihodek proračuna in enostavna razmejitev prihodkov EU z vstopom v EU, v času med decembrom 2002 in koncem maja 2003 pa je bil zadolžen za prilagoditev informacijske podpore novim postopkom vplačevanja. Za izdelavo kontrol s področja trošarin pri zajemu podatkov s carinske deklaracije v carinski informacijski sistem (CIS) je bil v istem času zadolžen Sektor za trošarine.

VIŠJA RAVEN ZAŠČITE DRUŽBE

Za višjo raven zaščite družbe je predvidena izvedba med novembrom 2002 in sredino januarja 2004.

V istem času poteka odkrivanje izogibanja plačilu dajatev in drugih oblik komercialnih goljufij. Za izboljšanje obveščevalnega in analitičnega dela pri odkrivanju kaznivih dejanj, pripravo enotne evidence EPPI o inšpekcijskih pregledih ter carinskih in trošarinskih kontrolah, ki bi bila računalniško podprta, s pristopom RS h konvenciji Neapelj II, z inštalacijo evropskega sistema AFIS, s pridobitvijo novih informacijskih virov in povezav na baze podatkov, kot so centralen register vozil in prebivalstva, razširjen davčni register itd., je določen rok med decembrom 2002 in konec decembra 2003, za pripravo priročnika za izvajanje inšpekcijskih pregledov ter carinskih in trošarinskih kontrol pa med decembrom 2002 in konec marca 2003.

Odkrivanje in zatiranje tihotapstva prepovedanih drog poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Izboljšanje obveščevalnega in analitičnega dela pri odkrivanju drog, zajezev pretoka drog na t.i. balkanski poti, preprečevanje preusmerjanja predhodnih sestavin, zagotovitev ustreznih in izšolanih kadrov z ustrežno tehnično opremo, vključevanje v mednarodne projekte s področja kriminalistične analitike, podpis memoranduma med carino in policijo glede sodelovanja na obveščevalno-analitičnem področju ter s sodelovanjem carine z drugimi domačimi in tujimi službami ter institucijami na področju izmenjave podatkov poteka v času med decembrom 2002 in konec decembra 2003, za vse naštetu pa je zadolžen Sektor za preiskovalne zadeve.

Za seznanjanje javnosti o odkritih kršitvah in obveščanje družbe glede škodljivosti, nevarnosti vnosa in uporabe drog ter ostalih škodljivih stvari je določen rok med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Projekt organiziranja tiskovnih konferenc in predstavitev javnosti ob pomembnejših odkritjih in uspehih carinske službe poteka v času med decembrom 2002 in sredino decembra 2003.

OLAJŠEVANJE PRETOKA BLAGA IN POTNIKOV

Za projekt olajševanja pretoka blaga in potnikov je predviden čas med novembrom 2002 in sredino januarja 2004.

Za carinsko kontrolo na osnovi analize tveganja in selektivnosti je bil predviden rok med sredino novembra 2002 in sredino junija 2003, za vpeljavo sistema analize tveganja s sistemom določitve poti pa je bila v času med decembrom 2002 in začetkom aprila 2003 zadolžena projektna skupina.

Rok za posodobitev sistema za elektronsko izmenjavo ECL je bil med novembrom 2002 in sredino aprila 2003. Za pripravo vzpostavitvenega dokumenta projekta in izvajanjem aktivnosti v skladu z njim je bil v času med decembrom 2002 in začetkom aprila 2003 zadolžen Sektor za informatiko.

Popolna vključitev v E-poslovanje državne uprave poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Za elektronsko izmenjavo mesečnih poročil o trošarinskih izdelkih s trošarinskimi zavezanci je v času med decembrom 2002 in koncem decembra 2003 zadolžen Sektor za trošarine.

Svetovanje in nudenje pomoči udeležencem v postopkih poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Za nadaljnje posodobitve carinskih internetnih strani so zadolženi vsi sektorji, za postavitev službe za posredovanje carinskih informacij pa je zadolžen Sektor za splošne in pravne zadeve, oboje pa v času med decembrom 2002 in koncem decembra 2003.

IZBOLJŠANJE STROKOVNOSTI DELA ZAPOSLENIH IN POGOJEV ZA NJIHOVO DELO

Za izboljšanje strokovnosti dela zaposlenih in pogojev za njihovo delo je predviden čas med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. V istem času je potrebno izdelati sistem specialističnega izobraževanja. Za pripravo načrtov izobraževanja za različne ciljne skupine (december 2002 do konca aprila 2003) in pripravo ter izvedbo specialističnega izobraževanja,

ki je potrebno za uvedbo novih sistemov in novosti ob vstopu v EU (maj 2003 do konca decembra 2003), je zadolžen Sektor za splošne in pravne zadeve.

Projekt ureditve delovnih pogojev na zunanji meji EU, kar pomeni izgradnjo mejnih kontrolnih točk (Letališče Brnik, Luka Koper in ŽP Dobova) ter izgradnjo mednarodnih, meddržavnih ter maloobmejnih mejnih prehodov, traja od decembra 2002 do konca decembra 2003, za projekt pa je zadolžen Sektor za investicije.

Ustrezna in enotna oprema delovnih mest in organizacijskih enot mora biti uveljavljena v času od novembra 2002 in sredino januarja 2004. Sektor za investicije mora v času od decembra 2002 do konca decembra 2003 zagotoviti, da bodo enakomerno ter zadostno opremljena vsa delovna mesta, kriteriji za to pa morajo biti izdelani od decembra 2002 do julija 2003.

CELOVITA INFORMACIJSKA PODPORA CARINSKI SLUŽBI

Celovita informacijska podpora carinski službi poteka med sredino novembra 2002 in sredino februarja 2004. Za vključitev CURS v CCN/CSI omrežje je na razpolago rok od novembra 2002 in sredino januarja 2004. Sektor za informatiko je moral v decembru 2002 nabaviti opremo in urediti sistemske prostore, za namestitvev, operativni zagon sistema in vzdrževanje pa je rok celo leto 2003.

Vključitev sistema TARIC v informacijski sistem carine poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Za vpeljavo TARIC sistema - 1. faza (december 2002) in uvedbo TARIC-a v sistem carinjenja (januar 2003 do sredine januarja 2004) je zadolžen Sektor za tarifo, vrednost in poreklo.

Vpeljava tranzitnega sistema z MCC aplikacijo poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Projektna skupina je bila v decembru 2002 zadolžena za nabavo strojne opreme, od januarja do avgusta 2003 za instalacijo MCC aplikacije ter od januarja 2003 do konca januarja 2004 za izobraževanje uporabnikov, testiranje in uvajanje.

Prenova finančnega modula in zagotovitev podjetjem vpogled v terjatve in plačila je potekala med novembrom 2002 in sredino januarja 2003, za izvedbo pa je bil zadolžen Sektor za finančne zadeve in nabave.

Za prenos elektronske evidence imetnikov trošarinskih dovoljenj iz CIS v TIS in njena dopolnitev je v času med novembrom 2002 in sredino januarja 2004 zadolžen Sektor za tarifo.

PRIPRAVA CARINSKE SLUŽBE NA VSTOP V EU

Priprava carinske službe na vstop v EU poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004. Pregled zakonodaje EU in priprava potrebnih pojasnil in navodil poteka v istem času, za to pa je zadolžen Sektor za carinske in davčne postopke. Isti sektor je v času od februarja 2003 do konca leta 2003 zadolžen za nadaljnje usklajevanje trošarinske zakonodaje za vstop v EU ter za pripravo navodil in pojasnil iz ostalih strokovnih področij.

Reorganizacija službe zaradi vstopa v EU poteka od novembra 2002 do sredine januarja 2004. Za pripravo in sprejem ustreznih dokumentov za reorganizacijo sta Služba generalnega direktorja in Sektor za splošne in pravne zadeve pripravila dokument o preoblikovanju carinske službe. Projekt za premestitve in prerazporeditev carinskih delavcev poteka med sredino decembra 2002 in sredino decembra 2003, za izvedbo pa je zadolžen Sektor za splošne in pravne zadeve.

Za vzpostavitev novih funkcij carine sta zadolžena Sektor za informatiko in Sektor za tarifo, vrednost in poreklo.

Koordinacija EU zadev in podpora delovanju službe poteka med novembrom 2002 in sredino januarja 2004, za to pa sta zadolžena Služba generalnega direktorja in Sektor za splošne in pravne zadeve.

4.3.1 Ugotovitve glede izvedbenega načrta strategije carinske službe

Kot je razvidno iz prejšnje točke, večina projektov še traja. Izvedbeni načrt strategije carinske službe vodi Služba generalnega direktorja. Ta je določila, da se pregled strategije opravi trikrat, in sicer prvič glede na stanje v začetku julija 2003, drugič glede na stanje oktobra 2003 in tretjič januarja 2004, ko je predviden rok za končanje večine vseh projektov.

4.4 Poročilo Evropske komisije o napredku Slovenije – oktober 2002

V zvezi s 25. poglavjem – Carinska unija je v Poročilu Evropske komisije o napredku Slovenije (<http://evropa.gov.si/vkljucevanje/redno-porocilo-02.pdf>), ki ga je Evropska komisija oktobra 2002 posredovala Sloveniji, je navedeno, da si je od prejšnjega poročila, ki ga je Slovenija posredovala EK (junij 2002), slovenska carinska služba naložila nove naloge predvsem v smislu preprečevanja in zatiranja ponarejenega blaga ter kršenja avtorskih pravic. Glede tega slovenska carinska služba udejanja zakonska določila, ki jih je s tem v zvezi sprejela Slovenija. Poleg tega je slovenska carinska služba na področju administrativne in operativne pristojnosti v zadnjem času dobila dve novi zakonski določili, in sicer glede načina ustavljanja prevoznih sredstev in varovanja tajnih podatkov. Slovenija nadaljuje z občutnim napredkom na področju računalniške tehnologije ter enotnega računalniškega tarifnega sistema.

V tem dokumentu Evropska komisija ugotavlja, da je slovenska carinska zakonodaja v veliki meri že usklajena s tisto v Skupnosti. Administrativne težave se lahko pojavijo le pri vpeljavi možnosti gotovinske garancije na nekaterih mejnih izpostavah. Prav tako carinski laboratorij še nima nabavljene posebne opreme za analiziranje prehrabnih proizvodov za namen skupne kmetijske politike EU (vsebnost maščob, sladkorja ipd), vendar je to v načrtu v letu 2002.

Na koncu Evropska komisija še ugotavlja, da je s Slovenijo zaprla poglavje št. 25, ki govori o carinski uniji, da je Slovenija vložila veliko dela v pogajanja in uskladitev carinske zakonodaje, da je glede carinskega področja večinoma pripravljena na vstop v EU. Veliko truda pa mora še vložiti v odpravo preostalih pomanjkljivosti, predvsem v vključitev v informacijske sisteme Skupnosti, prilagoditvam poenostavljenih postopkov, vključitve modela analize tveganja ter carinskemu laboratoriju, da bo pripravljen za analizo prehrabnih izdelkov. Te pomanjkljivosti pa so take narave, da se jih da hitro odpraviti, zato je EK optimistična.

Sklepna ugotovitev EK je, da je Slovenija v pogajanjih na področju carinske unije v celoti sprejela evropski pravni red.

4.5 Poročilo o napredku RS pri vključevanju v EU – junij 2003

V zvezi s 25. poglavjem – Carinska unija je v Poročilu o napredku RS pri vključevanju v EU (<http://evropa.gov.si/vkljucevanje/porocilo-vlade-03.pdf>), ki ga je Slovenija junija 2003 posredovala Evropski komisiji, je navedeno, da Slovenija izpolnjuje zaveze iz pristopnih pogajanj za področje 25 - Carinska unija in je pripravljena na članstvo. Ob vstopu v EU bo relevantna nacionalna zakonodaja razveljavljena in se bo neposredno uporabljala evropska carinska zakonodaja.

Potrebno je izpolniti obljubo in do vstopa v EU odpraviti upravne takse pri carinskih postopkih. Prilagoditev se nanaša na spremembo Zakona o upravnih taksah. Pozornost je treba nameniti tudi prilagoditvam poenostavljenih postopkov pred vstopom v EU.

Slovenija je v pogajanjih na področju carinske unije v celoti sprejela evropski pravni red.

4.6 CARINA 2007¹²

Carina 2007 je program, ki predvideva strategijo delovanja na območju Evropske unije v časovnem obdobju od 1. januarja 2003 pa do 31. decembra 2007. Pri tem pa postavlja tudi pravne in finančne kriterije, katerih naj bi se jih držali vsi akterji (mišljene so tako carinske administracije držav članic Evropske unije kot tudi druge institucije in organi Evropske unije).

Med najpomembnejša področja, katera ureja navedeni dokument, spadajo:

- elektronska izmenjava podatkov med posameznimi članicami,
- izobraževanje carinske administracije na vseh področjih,
- izmenjave carinskih delavcev med posameznimi carinskimi administracijami članic in pridruženih članic Evropske unije,
- vzpostavitev informacijske mreže in pogojev za izmenjavo informaciji z gospodarskimi subjekti.

Navedeni dokument je pripravila Komisija Evropske unije, vzrok pa je bila ureditev navedenih področij. Pri sodelovanju so sodelovale tako članice kot tudi kandidatke za članstvo v Evropski uniji. Celotni stroški izvedbe navedenega projekta se bodo razdelili med Evropsko unijo (ocenjeni stroški za petletno obdobje, ki naj bi ga financirala Evropska unija, obsegajo 133 milijonov EUROV) ter sodelujočimi državami. Dokument poleg navedenih področij posveča velik poudarek tudi okolju in zdravju ljudi ter pridružitvi novih članic k Evropski uniji. Pri pripravah za pridružitve novih članic k Evropski uniji gre za dejstvo, da bodo morale nove članice že ob samem začetku izpolniti vse kriterije za pristop k enotnemu trgu, med drugim tudi zagotoviti ustrezen nadzor in kontrole na novih zunanjih mejah, ki jih bodo pokrivala.

Izvajanje programa pa naj bi potekalo z naslednjimi ukrepi:

- nove tehnološke izboljšave,
- vsestransko sodelovanje na področju boja proti organiziranem kriminalu,
- sporazumno zmanjševanje stroškov,
- večja fleksibilnost.

4.6.1 Nove tehnološke izboljšave

Carinske administracije članic Evropske unije uporablja številne tehnološke in informacijske izboljšave, med katerimi so najpomembnejše opisane v poglavju o uporabi novih tehnoloških in informacijskih povezav. Program Carina 2007 pa predstavlja pravno in finančno podlago za izvajanje ukrepov, povezanih z novimi tehnološkimi izboljšavami tudi v bodoče. Pri tem je poseben poudarek na razvoju različnih informacijskih sistemov in omrežij. Pomemben poudarek je tudi na razširitvi obstoječega omrežja na vse članice EU kakor tudi na države

¹² Communication from the Commission to the European Parliament and Council on the desirability to renew the action programme for customs in the Community COM/2002/0026 – final.

kandidatke za pristop k Evropski uniji in države, katere bi pristopile k določenim Konvencijam, ki so podprte z določenimi informacijskimi sistemi.

4.6.2 Vsestransko sodelovanje na področju boja proti organiziranem kriminalu

Program Carina 2007 sledi načelu, da je pri kontroli blaga potrebno voditi selektivno kontrolo, pri čemer naj bi bila kontrola blaga osredotočena predvsem na kontrolo blaga, ki je podvrženo velikemu riziku (predvsem blago, ki ima visoke uvozne dajatve, npr: alkohol, cigareti, kmetijski izdelki ...). Kontrola naj bi se vršila s pomočjo informacijskega sistema, ki naj bi določil, za katero blago je potreben pregled in za katero ne. Celotna kontrola naj bi se izvajala enotno na celotnem območju Evropske unije z uporabo najučinkovitejših tehnoloških sredstev.

4.6.3 Sporazumno zmanjševanje stroškov

Program Carina 2007 predvideva tudi priključitev novih 10 članic k Evropski uniji, kar naj bi imelo tudi za posledico povečanje izdatkov za delovanje carinskih administracij Evropske unije. Zaradi tega bo potrebno zmanjševanje celotnih stroškov. Bistvenemu zmanjševanju celotnih stroškov naj bi prispeval predvsem razvoj informacijskega sistema, saj naj bi se s tem zmanjšala papirnata obdelava podatkov, katero naj bi nadomestila računalniška obdelava.

4.6.4 Večja fleksibilnost

Pri tem se program Carina 2007 poslužuje različnih ukrepov za povečanje fleksibilnosti. Med pomembnejše ukrepe bi lahko prištevali:

- zamenjava carinskih delavcev med posameznimi carinskimi administracijami držav članic in pridruženih članic Evropske unije,
- udeležba na različnih seminarjih,
- udeležba na različnih tečajih.

5 Preoblikovanje carinske službe zaradi vstopa Slovenije v EU

Vlada Republike Slovenije je na 5. redni seji dne 23.1.2003 pod točko 1b obravnavala predlog reorganizacije CURS zaradi vstopa v EU s predlogi sklepov in sprejela naslednji sklep:

1. Vlada Republike Slovenije se je seznanila z dokumentom pod naslovom "Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo" v predloženem besedilu (gradivo Ministrstva za finance, št. 27847/02 z dne 20.12.2002, popravek gradiva št. 1, št. 30339/03 z dne 22.1.2003) in soglaša s predlagano reorganizacijo, s tem da se v peto poglavje dokumenta vključi naslednje besedilo: »150 delavcev Carinske uprave Republike Slovenije – carinikov, ki sedaj poleg carinskega nadzora in kontrole na mejnih prehodih, določenih z uredbo Vlade Republike Slovenije, opravljajo kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo oziroma mejno kontrolo, se z dnem vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo za opravljanje teh nalog po opravljenem usposabljanju po posebnem programu in izpolnjevanju ostalih pogojev za zaposlitev kot policist premesti na delo v Policijo«.
2. Vlada Republike Slovenije je zadolžila Ministrstvo za finance, da polletno poroča o uresničevanju reorganizacije carinske službe.

V nadaljevanju bom iz dokumenta Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo povzel pomembnejše podatke.

5.1 Nove naloge carinske službe in spremembe pri izvajanju obstoječih nalog po vstopu v EU

"Z vstopom Slovenije v EU se bo spremenila tudi temeljna vloga slovenske carinske službe. Trenutno 2300 carinskih uslužbencev varuje trg, ki ima 2 milijona potrošnikov. V razmerah skupnega evropskega trga se bodo slovenski cariniki pridružili 130.000 carinskim uslužbencem iz 15 uprav držav članic, ki trenutno varujejo trg s 370 milijoni potrošnikov. Tako ima carina vlogo vratarja Evropske unije. Carina kontrolira in nadzira uvoz izdelkov iz tretjih držav na zunanji meji EU, pobira carinske dajatve, DDV in trošarine ter hkrati varuje interese EU in njenih državljanov na številne druge načine. Razvoj Evropske carinske unije v enotni trg Skupnosti (1.1.1993) je imel za posledico opustitev vseh notranjih mej med državami članicami. Ta razvoj je povečal pomen kontrol na zunanjih mejah oz. so te postavljene v središče pozornosti." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 11)

5.1.1 Osnovne naloge

Osnovne naloge, ki jih bo po vstopu v EU opravljal CURS na mejnih prehodih, izhajajo iz carinskega zakona in njegovih izvedbenih predpisov oziroma (po vstopu v EU) evropskega carinskega kodeksa in pravil, določenih na ravni EU in namenjenih izvedbi evropskega carinskega kodeksa ter nacionalnih pravil pri izvajanju evropskega carinskega kodeksa.

"Dejavnosti carinskih organov v zvezi s kontrolo vnosa blaga na meji EU opredeljujemo glede na dodatno prevzete naloge po petih funkcijah, ki so:

- carinsko preverjanje blaga na meji: carinski organi so nameščeni na meji kot stalne ekipe in mobilne enote, katerih glavna naloga je kontrola blaga in izvajanje predpisov, ki določajo prepovedi in omejitve;
- izvajanje pravnih posledic v primeru ugotovljenih kršitev omenjenih predpisov: carinski organi morajo izvesti postopek, da se glede na kršitev izvedejo posledice, ki so lahko zavrnitev blaga, odvzem blaga, predlog za uvedbo prekrška, prijava pristojnemu organu, ovadba tožilstvu ipd.;
- carinski dolg: v mnogih primerih istočasno z odkritjem kršitve predpisov o prepovedih in omejitvah nastane tudi carinski dolg; carinski organi morajo opredeliti primer in glede na dejansko stanje določiti podlage ter obračunati carinski dolg (obračun, izdaja odločbe, izvršba);
- sankcije: carinski organi so pooblaščen, da na kraju samem izrekajo mandatne kazni za nekatere prekrške, poleg tega carinski organi vodijo postopek o prekršku in izrekajo kazni. Kot varstveni ukrep se lahko izreče tudi odvzem predmetov.“ (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 11)

Carinska služba bo morala na teh mejnih prehodih opravljati še celo vrsto drugih nalog, ki izhajajo iz:

- mednarodnega prava,
- prava EU,
- direktiv EU, prenesenih v nacionalno pravo.

“Po mednarodnem pravu bo morala mejna carinska služba izvajati sporazum o maloobmejnem prometu z Republiko Hrvaško, sporazum o opravljanju mejne kontrole v potniškem prometu med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško ter morebitne druge sporazume, ki se nanašajo na meddržavni promet z Republiko Hrvaško ter druge mednarodne sporazume, ki jih je sprejela Slovenija in se nanašajo na uvoz in izvoz blaga, kot je konvencija o zaščiti ogroženih vrst ipd.“ (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 11-12)

“Kot pravo EU bodo carinski organi za celotno območje EU izvajali naloge na področju prepovedi in omejitev. Najpomembnejše uredbe, ki nalagajo nove naloge, so:

- uredba o kontroli iznosa blaga z dvojnih namenom uporabe iz Skupnosti;
- uredba EGS 259/93: kontrola uvoza in izvoza odpadkov;
- uredba EGS 3093/94: kontrola uvoza in izvoza naprav, ki vsebujejo pline, ki uničujejo ozonski plašč;
- uredba EGS 2455/92: kontrola uvoza in izvoza nevarnih kemikalij;
- uredba ES 939/97: kontrola uvoza in izvoza zaščitnih živalskih in rastlinskih vrst;
- uredba EGS 339/93: kontrola uvoza blaga, ki je nevarno za uporabo z vidika varnosti potrošnika (uporabnika). Gre za prepoved vnosa blaga, predvsem strojev, naprav in aparatov, ki nimajo varnostnih atestov in niso primerni za varno uporabo;
- uredba ES 3295/94: preprečevanje uvoza blaga, s katerim se kršijo pravice, ki izhajajo iz intelektualne lastnine, ponarejeno blago, neupravičena raba patentov, modelov ipd.).“ (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 12)

“V blagovnem carinjenju se bo z vstopom v EU izvajalo pravo EU, s tem pa so povezane nekatere nove naloge pri izvajanju ukrepov trgovinske politike, prepovedi in omejitev ter kmetijstva. Gre predvsem za izvajanje naslednjih predpisov:

- uredba ES 3285/94: za blago iz tretjih držav ne veljajo količinske omejitve, razen za tekstilno blago in blago iz določenih držav;
- uredba ES 520/94: vodenje uvoznih in izvoznih kontingentov;

- uredba EGS 3030/93: uvoz tekstila iz določenih tretjih držav;
- uredba ES 3036/94: uvoz tekstilnega blaga v EU iz nekaterih tretjih držav;
- uredba ES 3381/94: kontrola izvoza blaga z dvojnimi namenoma uporabe;
- uredba ES 384/96: uvedba dajatev v primeru dampinškega uvoza;
- uredba ES 2026/97: uvedba zaščitnih carin za blago iz tretjih držav v primeru motenj na trgu;
- uredba ES 1172/95: statistika Skupnosti s tretjimi državami; statistika temelji na enotni carinski listini, podatke pa zajema nacionalna carina." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 12)

Blagovno carinjenje bo zahtevalo izvajanje nekaterih predpisov s področja prepovedi in omejitev, še zlasti pri carinskem postopku sprostitev blaga v prost promet in pri izvozu. Poleg predpisov, ki so bili že omenjeni in jih izvaja tudi mejna carinska izpostava, je treba še posebej omeniti predpise, ki se nanašajo na uvoz kemikalij, živil, veterinarske predpise, fitosanitarne predpise, predpise, ki se nanašajo na uvoz medicinskih pripomočkov in zdravil, predpise, ki urejajo uvoz in izvoz odpadkov, predpise v zvezi z uvozom naprav, ki vsebujejo ozonu škodljive snovi, predpise o predhodnih sestavinah za prepovedane droge (prekurzorji) itd.

Našteti so samo glavni predpisi, ki nalagajo carinski službi dodatne naloge ob carinjenju. Te skupine predpisov so večinoma predpisi EU bodisi kot uredbe ali pa direktive, prevzete v nacionalno zakonodajo. Gre za specifična strokovna področja, ki s samim pobiranjem dajatev nimajo veliko skupnega, od carinske službe pa zahtevajo specializacijo kadrov in dobro opremljenost carinskega laboratorija.

Poleg tega se izvajajo še nekateri drugi predpisi, ki se ne nanašajo na blago, a bo za njihovo izvajanje zadolžena (tudi) carina. Ti predpisi se nanašajo na devizni promet, vnos in iznos denarja, preprečevanje pranja denarja, preprečevanje zaposlovanja na črno, uporabo cestnih dovolilnic itd.

5.1.2 Dodatne naloge, ki jih bo morala CURS opravljati za potrebe celotne EU

"V razmerah polnopravnega članstva, ko bo postala slovenska meja z Republiko Hrvaško zunanja meja EU, bodo na mejnih prehodih nove naloge, ki jih bo izvajala slovenska carinska služba za potrebe ostalih carinskih služb. Te naloge so predvsem:

- kontrola in potrjevanje iznosa blaga v potniškem prometu;
- kontrola in potrditev iznosa blaga, ki je bilo ocarinjeno v katerem koli kraju EU in je izstopilo na mejnem prehodu Slovenije;
- kontrola in potrjevanje izstopa blaga, ki je predmet subvencij iz naslova skupne kmetijske politike, s celotnega carinskega območja;
- skupni tranzitni postopek;
- izvajanje uvoznih postopkov (carinjenje) za podjetja, ki imajo sedež v drugih državah EU;
- obveščanje Evropske komisije o določenih postopkih z ekonomskim učinkom ter posredovanje podatkov o izdanih dovoljenjih za potrebe izvajanja postopkov v več državah članicah EU;
- določiti pristojnost carinskih izpostav, ki bodo carinile blago za celoten prostor EU;
- medsebojno sodelovanje in pomoč držav članic na področju izterjave (pravni vir: direktiva EGS 76/308, ki določa medsebojno sodelovanje in pomoč držav članic na področju izterjave zahtevkov iz naslova kmetijskih dajatev in povračil, carinskih dajatev, obresti in stroškov, povezanih z izterjavo naštetih dajatev; dopolnjena je z direktivo 92/108: dodani

so DDV in trošarine za tobak, alkohol in alkoholne pijače ter mineralna olja).” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 13)

Za izvajanje vseh teh nalog bo potrebno dodatno okrepiti kadre na bodoči zunanji meji EU, poleg tega pa še kadre za izvajanje naknadnih kontrol v notranjem blagovnem carinjenju ter v preiskovalni službi oziroma v GCU za potrebe sodelovanja z ostalimi organi v Sloveniji in EU.

5.1.3 Izvajanje sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju z Republiko Hrvaško

Carinska služba bo morala opravljati naloge carinskega nadzora na mejnih prehodih za obmejni promet z Republiko Hrvaško v skladu s sporazumom med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju.

5.1.4 Izvajanje naknadnih kontrol in uvedba sistema analize tveganja

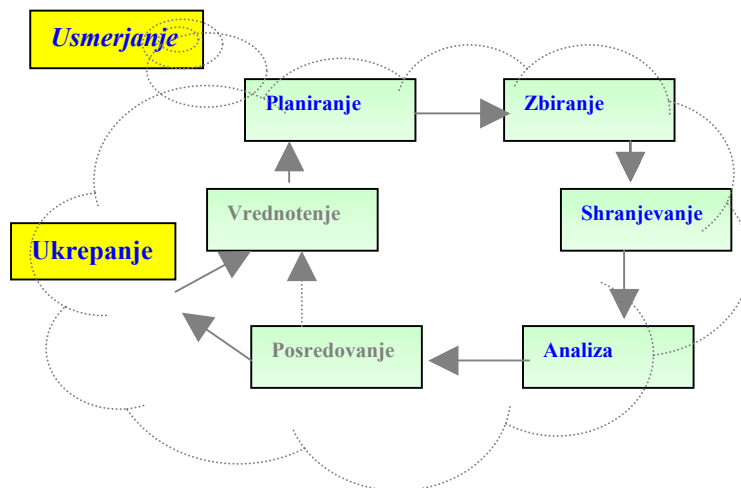
”Z vključitvijo Slovenije v EU se bo začel spreminjati način dela carinskih organov, ki izvajajo carinjenje blaga. Večina blaga se bo ocarinila že na mejnem prehodu ali pa po poenostavljenem postopku, tako da skoraj ne bo več dosedanjega načina, ko se velik del blaga ocarini na blagovnih carinskih izpostavah neposredno na tovornjaku. Tako bosta posebno veljavo in pomen pridobili kontrola v fazi carinjenja in naknadna kontrola v podjetjih, ki bosta potekali na podlagi sistema analize tveganja. Po zgledu evropskih carinskih uprav uvaja CURS spremembe pri izvajanju kontrole carinskih postopkov, naknadnih kontrol in inšpekcijskih pregledov. Izvajanje vseh teh nalog bo potekalo na podlagi sistema analize tveganja. To pomeni tako uvedbo ukrepov za izvajanje in merjenje učinkovitosti kot tudi poglobljeno uporabo sodobne informacijske tehnologije. Sodelovanje carine z okoljem je v tem procesu ključnega pomena, prav tako se povečuje potreba po medsebojni vzajemni upravni pomoči. Carinska kontrola se bo v vseh fazah carinskega postopka izvajala ob uporabi analize tveganja ter s poudarkom na področjih visokega tveganja in povečani sposobnosti odkrivanja nepravilnosti.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 13-14)

”Za izvedbo zastavljenih nalog je potrebno:

- razviti in dokumentirati skupno politiko in okvir obvladovanja tveganja, ki bo vpeljan v celotno službo;
- vzpostaviti ustrezno organizacijsko strukturo.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 14)

”Sistem analize tveganja bo zagotavljal:

- povezavo do strateškega načrta obvladovanja;
- področja, do katerih sega obvladovanje in vodilo o tem, kaj je še sprejemljivo tveganje;
- organizacijo obvladovanja in odgovorne za obvladovanje tveganja;
- razpoložljivo podporo tistim, ki bodo odgovorni za obvladovanje tveganja;
- raven potrebnega dokumentiranja in načrt ponovnih pregledov optimalne organiziranosti.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 14)

Slika 3: Proces analize tveganja (vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa v EU, 2002: 14)

“Za izvajanje analize tveganja je predvidena posebna služba (organizacijska enota) v GCU, in sicer z dvema odsekoma, odgovornima za:

- strateško in operativno izvajanje analiz,
- pripravo usmeritev in načina analize tveganja,
- razvoj metodologij za obvladovanje tveganja,
- oceno tveganja na nacionalnem in regionalnem nivoju,
- uporabo in vrednotenje analiz.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 14)

Poleg tega bo potrebno zaradi večjega obsega naknadnih kontrol in izvajanja sistema analize tveganja kadrovske okrepiti oddelke za kontrolne zadeve pri carinskih uradih in Sektor za preiskovalne zadeve.

5.1.5 Trošarine

“Posebne naloge s področja trošarin (registracija zavezancev, izdaja trošarinskih dovoljenj, obravnava obračunov trošarine, vračila trošarine ter kontrola vseh vrst zavezancev in upravičencev) se izvajajo v organizacijskih enotah, ki so v carinskih uradih. Naloge s področja trošarin pri izvozu in uvozu trošarinskih izdelkov se izvajajo v okviru organizacijskih enot, zadolženih za carinske postopke.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 15)

“Trenutno znašajo kadrovske potrebe na ožjem področju trošarin 32 delavcev, za katere so delovna mesta že sistemizirana. Zaradi novih nalog, ki so določene z novelo zakona o trošarinah glede obravnave malih proizvajalcev žganja in predvsem zaradi potrebe po povečanju števila kontrol pri trošarinskih zavezancih in upravičencih do vračila trošarine, je potrebno zagotoviti delavce za navedena delovna mesta. Delovna mesta so razpršena po celotnem območju Slovenije.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 15)

5.1.5.1 Potrebe do vstopa v EU

Poleg prej navedenih potreb po kadrovske popolnitvi v carinskih uradih se mora CURS do vstopa v EU pripraviti za sodelovanje z EU in posameznimi državami članicami EU.

”Na ožjem področju prometa s trošarinskimi izdelki znotraj EU in v prometu z območij zunaj EU bo morala CURS sodelovati v naslednjih sistemih:

- *System of Exchange Excise Data (SEED)*,
- *Early Warning System for Excise (EWSE)*,
- *Movement Verification System (MVS)*,
- *Excise Movement and Control System (EMCS)*,
- *Excise Duty Tables System.*” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 15)

”Naštete obveznosti izhajajo iz zavez, danih v okviru pogajalske skupine RS za pridružitve EU na področju 10 (Obdavčitev). Pravne podlage so: direktiva ES, št. 77/799, uredba EGS, št. 218/92, direktiva EGS, št. 92/12, direktiva EGS, 92/108, sklep ES, št. 98/532. Do načrtovanega vstopa v EU bo CURS v Generalnem carinskem uradu v Ljubljani operativno usposobila Oddelek za administrativno sodelovanje na področju trošarin, ki bo funkcioniral kot »*Central Excise Liaison Office*« (ELO). V skladu s sprejeto sistemizacijo so predvidena 4 delovna mesta ob predpostavki, da bodo po vstopu v EU izvajali samo tekoče posle, ki bodo računalniško podprti. Največji obseg dela se pričakuje pri pripravi in uvajanju sistemov do vstopa v EU, kjer bo potrebno vključiti še dodatne kadrovske vire (predvsem strokovnjake za trošarinsko področje v EU in strokovnjake za informatiko).” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 15)

5.1.5.2 Nove naloge po vstopu v EU

”Po vstopu v EU bo potrebno poleg tekočega poslovanje v okviru sistemov, ki so že bili opisani, izvajati nove naloge, ki izhajajo iz dokončne uskladitve slovenske trošarinske zakonodaje z direktivo EGS, št. 92/12. Uvedeni bosta novi vrsti trošarinskih zavezancev, in sicer »registrirani trgovci« (*registered traders*) in »neregistrirani trgovci« (*non-registered traders*), kar bo povečalo obseg dela na področju trošarin. Na področju trošarin bo morala biti CURS udeležena tudi pri medsebojnem sodelovanju in medsebojni pomoči držav članic EU na področju izterjave trošarin. To področje ureja direktiva EGS, št. 76/308, ki je dopolnjena z direktivo 92/108. Do vstopa v EU bo treba za izvajanje nalog z ožjega področja trošarin glede na stanje 30.6.2001 zagotoviti še najmanj 32 delavcev.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 16)

5.1.6 Dodatne naloge na področju preiskav in naloge, povezane s III. stebrom EU

Zakon o carinski službi opredeljuje in daje pooblastila pooblaščenim uradnim osebam za opravljanje pregleda v zvezi z blagom, prevoznimi in prenosnimi sredstvi, pregleda drugih listin, komercialne dokumentacije in evidenc, pooblastila za vabljenje oseb in pregled oseb ter omogoča začasni zaseg blaga in dokumentacije. Za uspešno izvajanje nalog carinske službe pooblaščenim uradnim osebam preiskovalne službe nujno potrebujejo tovrstna pooblastila, in sicer za:

- izvajanje carinske in trošarinske kontrole ter kontrole vnosa in iznosa domačih in tujih plačilnih sredstev;

- ustavljanje vozil z namenom opravljanja kontrole namenske uporabe goriva in kontrole carinskega blaga ter drugih trošarinskih izdelkov;
- kontrolo vnosa, iznosa in tranzita blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi zaradi interesov varovanja zdravja in življenja ljudi, rastlin in živali, varstva okolja, varovanja nacionalnih vrednot arheološkega, zgodovinskega ali umetniškega pomena;
- kontrolo prehajanja oseb čez državno mejo na mejnih prehodih, ki jih določi vlada;
- pregledovanje in preverjanje verodostojnosti osebnih dokumentov;
- opravljanje pregleda oseb ter pregleda in preiskave njihovih prevoznih sredstev in stvari;
- pregleda prostorov, objektov in zemljišč;
- inšpekcijske preglede, vabila osebam, zahtevo po predložitvi dokumentov oz. listin in preverjanje njihove verodostojnosti;
- začasni zaseg dokumentov, listin, predmetov in blaga;
- preprečevanje in odkrivanje kaznivih ravnanj v zvezi s blagom, ki se vnaša ali iznaša s carinskega območja, in v zvezi s trošarinskimi proizvodi;
- pridobivanje in posredovanje carinske dokumentacije na osnovi lastnih zahtevkov ali zahtevkov iz tujine;
- zbiranje in posredovanje podatkov in informacij;
- opravljanje drugih nalog, določenih v tem zakonu in drugih predpisih.

Pooblaščenice uradne osebe Sektorja za preiskovalne zadeve opravljajo na celotnem carinskem območju Republike Slovenije specifične naloge in naloge posebnega pomena za učinkovito delovanje celotne službe zaradi ugotavljanja kršitev carinskih, trošarinskih in drugih predpisov. Zato so izpostavljene ogroženosti in nevarnosti pri preiskovanju različnih oblik kriminala. Opravljanje teh nalog zahteva posebno izurjenost in specifična strokovna znanja. Pooblaščenice uradne osebe uporabljajo za preprečevanje in odkrivanje carinskih in trošarinskih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj posebno tehnično opremo, mobilne rentgenske aparate in posebej izurjene pse za odkrivanje prepovedanih drog. Zaradi izpostavljenosti in ogroženosti so usposobljene po posebnem programu ter je njihova pravica in dolžnost imeti in nositi orožje in strelivo.

5.1.6.1 Pravne podlage v zakonodaji EU

“Carinske službe so za carinsko območje EU, še posebej na vstopnih mejnih točkah, odgovorne za preprečevanje, preiskave in zatiranje kršitev predpisov, predvsem za primere na podlagi 36. in 223. člena Pogodbe o ustanovitvi ES. Resne grožnje javnemu zdravju, morali in varnosti so osnova razvojni usmeritvi v boju zoper nedovoljeno trgovino vseh vrst.

1. Ob vstopu v polnopravno članstvo EU bo Republika Slovenija pristopila h Konvenciji o medsebojni pomoči in sodelovanju med carinskim upravami¹³. Konvencija ureja sodelovanje med carinskimi službami držav članic z namenom preprečevanja in odkrivanja kršitev nacionalnih carinskih predpisov ter kaznovanje teh kršitev.

V posebnih primerih morajo cariniki zaprosene države operativno sodelovati v čezmejnih aktivnostih na ozemlju države prosilke. Čezmejno sodelovanje je dovoljeno, da bi preprečevali, preiskovali in obtožili kršitve v primerih nedovoljenega prometa z mamili in psihotropnimi substancami, orožjem, eksplozivnimi snovmi, kulturno dediščino, nevarnimi in strupenimi odpadki, jedrskimi snovmi ali snovmi, ki se lahko uporabijo pri izdelavi atomskega, biološkega in/ali kemičnega orožja (prepovedano blago) ter pri nedovoljeni

¹³ Pravni vir: OJ C 24/23.1.1998.

čezmejni trgovini s trošarinskim blagom z namenom izogibanja obdavčevanju in pridobivanja državnih plačil, subvencij.

2. Sodelovanje med carinskimi službami držav članic je urejeno z resolucijo Sveta ES, s katero je sprejet priročnik za način opravljanja skupnih carinskih operacij nadzora¹⁴. Na podlagi te resolucije je slovenska carinska služba že sodelovala v nekaj skupnih akcijah nadzora kot povabljen država zunaj EU, kar resolucija v določenih primerih dovoljuje, če gre za interese EU.
3. Uredba ES 515/97 o medsebojni upravni pomoči držav članic in sodelovanju teh z Evropsko komisijo zaradi zagotovitve pravnega izvajanja zakonodaje na carinskem in kmetijskem področju¹⁵ ureja način sodelovanja med službami, ki so odgovorne za izvajanje carinske zakonodaje in kmetijskih zadev med državami članicami in med Evropsko komisijo, da bi zagotovili skladnost izvajanja te zakonodaje v Skupnosti.

Da bi na sodoben način zagotovili potrebne informacije, uredba v V. poglavju vsebuje določila o uvedbi CIS-a – carinskega informacijskega sistema. Cilj CIS-a je v skladu z določili uredbe zagotoviti potrebno pomoč pri preprečevanju in preiskovanju operacij, ki so v nasprotju s carinsko in kmetijsko zakonodajo in s tem povečati hitrost razpošiljanja informacij, večjo učinkovitost sodelovanja in kontrolo pristojnih služb. Carinske službe držav članic lahko uporabljajo tehnično infrastrukturo CIS-a pri opravljanju nalog s področja carinskega sodelovanja, omenjenega v členu K.1(8) Pogodbe o ustanovitvi ES. V teh primerih bo Evropska komisija zagotovila tehnično upravljanje infrastrukture. Uredba določa tudi pogoje uporabe CIS-a s strani države članice.

4. Carinske službe držav članic si morajo prizadevati za učinkovito uporabo kriterijev pri določanju tarč in metod selektivnosti ter zbiranje carinskih in policijskih informacij v boju zoper promet z mamili. Za te potrebe morajo službe v okviru zakonitih in praktičnih možnosti zagotoviti izvajanje določil iz 2. do 8. člena Listine o skupnem delovanju z dne 9.6.1997, ki jo je sprejel Svet ES za določitev ciljnih kriterijev, metod selektivnosti ipd. ter zbiranje carinskih in policijskih informacij¹⁶. Da bi zadostili tem kriterijem, mora carinska služba intenzivneje pristopiti k podpisu novih dogovorov o sodelovanju med podjetji, njihovimi združenji in carinsko službo (*MOU - Memoranda of Understanding*).
5. Konvencija o uporabi informacijske tehnologije za carinske namene in sporazum o začasni uporabi konvencije o uporabi informacijske tehnologije za carinske namene med državami članicami EU¹⁷ urejata področje uporabe informacijske tehnologije za carinske potrebe. Z omenjeno konvencijo se za carinske namene ustanavlja in vzdržuje skupni carinski informacijski sistem – CIS. Cilj CIS-a je, skladno z določili te konvencije, pomagati pri preprečevanju in preiskovanju težjih kršitev nacionalne zakonodaje, tako da se s hitrejšo izmenjavo informacij okrepijo učinkovitost sodelovanja in kontrolni postopki carinskih služb držav članic.
6. Resolucija Sveta ES o policijsko/carinskih sporazumih v boju zoper mamila¹⁸ poudarja potrebo po tesnem delovnem sodelovanju med policijsko in carinsko službo

¹⁴ Pravni vir: OJ C 193, 24.6.1997.

¹⁵ Pravni vir: OJ L 082, 22.3.1997.

¹⁶ Pravni vir: OJ L 159, 17.6.1997.

¹⁷ Pravni vir: OJ C 316, 27.11.1995.

¹⁸ Pravni vir: OJ C 375, 12.12.1996.

ter poziva države članice k sklepanju formalnih sporazumov na nacionalni ravni, upošteva je navodila iz konvencije.

7. Akt Sveta ES v zvezi z usklajevanjem zakonodaje in prakse v državah članicah v boju zoper odvisnost od mamil in preprečevanju nedovoljenega prometa z mamili¹⁹ poziva članice, da njihove policijske in carinske službe ter pravosodje uskladijo in zagotovijo najučinkovitejšo med članicami primerljivo prakso ter s tem tesnejše evropsko sodelovanje pri preprečevanju in boju zoper nedovoljeno trgovino z mamili v EU.
8. Akt Sveta ES o sodelovanju med carinsko službo in podjetji v boju zoper trgovino z mamili²⁰ poziva države članice k podpisu dogovora o sodelovanju med podjetji in carinsko službo z namenom tesnejšega sodelovanja z gospodarstvom na področju boja zoper trgovino z mamili. V aktu so določila, ki naj bi jih taki sporazumi vsebovali." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 17-18)

5.1.6.2 Kadrovske in organizacijske potrebe na področju preiskav

"Uspešno izvajanje nalog s področja III. stebra bo zahtevala novo organiziranost carinske službe in dodatne kadrovske okrepitve predvsem na področju preiskovalne službe. Glede na dosedanje opravljanje nalog bo potrebno Sektor za preiskovalne zadeve okrepiti z novimi profili in delavci, kot so:

1. centralna koordinacijska enota za izmenjavo in posredovanje informacij, ki bo morala delovati 24 ur na dan (v okviru centra PIAC), zahteva dodatne delavce s srednjo izobrazbo, delavce z visoko ali višjo izobrazbo, ki bodo opravljali analize za oceno tveganj;
2. nove organizacijske enote ali specializacije in povečanje števila osebja za izvajanje in nadzor kmetijske zakonodaje, trošarinskih izdelkov, prepovedanih drog in prekursorjev, blaga z dvojno rabo, radioaktivnih snovi in orožja za masovno uničenje, industrijske in intelektualne lastnine, CITES in kulturne dediščine;
3. večje število enot za zatiranje tihotapstva (EZT), ki bo zagotovilo izboljšanje dela na področju preprečevanja nezakonitega vnosa blaga, prepovedanih drog, orožja in streliva, orožja za masovno uničevanje, blaga z dvojno rabo, kontrole namenske uporabe goriv in kontrole carinskega in trošarinskega blaga na celotnem carinskem območju; predvidena je ustanovitev posebne mobilne ekipe za upravljanje z mobilno rentgensko napravo za pregled tovornjakov." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 18)

5.1.7 Naloge, povezane z vzdrževanjem sistema TARIC

"TARIC je kombinirana nomenklatura carinske tarife, obogatena z vsemi podatki o predpisih in pogojih, ki jih mora ob izvajanju carinskih postopkov upoštevati carinik. To je v bistvu baza podatkov, sestavljena iz 96 tabel, ki se dnevno (preko noči) spreminjajo, tako da vsebujejo vedno ažurirane podatke o višini uvoznih dajatev, carinskih kontingentih, preferencialih, preferencialnih izključitvah, preferencialnih kontingentih, plafonih, protidampinških in protisubvencijskih dajatvah, izvoznih nadomestilih, dodatnih dajatvah za sladkor in moko, kompenzacijskih dajatvah, referenčnih cenah, prepovedih in omejitvah,

¹⁹ Pravni vir: OJ L 342, 31.12.1996.

²⁰ Pravni vir: OJ L 322, 12.12.1996.

zahtevah po pregledih, posebnih merskih enotah itd. Oddelek za TARIC GCU prevzema naloge s področja priprav, organizacije in koordinacije pri vzdrževanju TARIC-a ter usklajevanja dela z drugimi institucijami. Ob vstopu v EU bo aktivno sodeloval z EK TAXUD (delovna srečanja, razvoj TARIC-a). Pomembna vloga oddelka bo v informiranju carinikov in uvoznikov o ukrepih, zajetih v TARIC-u. V veljavni sistematizaciji so za te naloge predvideni 3 uslužbenci. Baza podatkov TARIC se ažurira iz Bruslja preko omrežja in vmesnika CCN/CSI. V Sloveniji bo potrebno prejeti datoteko dnevno pregledati, ji dodati nacionalne spremembe, jo prilagoditi nacionalnemu carinskemu informacijskemu sistemu, jo prilagoditi za uporabo javnosti itd. Za opravljanje teh nalog je predvidena ustanovitev posebne organizacijske enote za dnevno vzdrževanje TARIC-a, ki bo zaposlovala do 5 uslužbencev." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 19)

5.1.8 Izvajanje sistema razdeljevanja tarifnih kvot

"Na podlagi 20. člena Carinskega kodeksa EU²¹ se lahko uvajajo preferencialni tarifni ukrepi oziroma ukrepi avtonomnih znižanj, ki pomenijo znižanje carinskih stopenj ob sprostitvi blaga v prost promet. Nekateri od teh ukrepov so omejeni s količino uvoženega blaga (tarifne kvote, tarifni plafoni). Te količine se razdeljujejo centralno pri EK TAXUD. Nacionalne carinske uprave opravljajo vlogo sprejemnika zahtevkov za dodelitev kvote, kontrolorja pravilnosti teh zahtevkov, pošiljatelja zahtevkov v EK TAXUD (CCN/CSI), centralnega prejemnika rezultatov delitve (CCN/CSI), zbiralca in posredovalca podatkov o izrabi kvote oziroma plafona. Vodstvene, organizacijske in koordinacijske naloge tega področja se bodo opravljale na GCU (Sektor za tarifo, vrednost in poreklo). Dnevno izvajanje navedenih opravil je predvideno v posebni organizacijski enoti za kvote (ki je lahko združena z enoto za TARIC) in bo zaposlovala 5 uslužbencev (visoka, srednja izobrazba)." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 19)

5.1.9 Izvajanje mehanizmov skupne kmetijske politike Evropske unije v okviru carinske službe

"Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo bo dobila carinska služba pomembne dodatne naloge s področja skupne kmetijske politike (SKP). To področje je eno najpomembnejših v EU, saj EU zanj namenja večji del skupnega proračuna in ima nepravilno izvajanje velike finančne posledice za države članice. Krovna institucija za področje SKP v Sloveniji je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je za izvajanje mehanizmov SKP ustanovilo Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP). Carinska služba se mora v skladu z zavezami iz pogajalskih izhodišč pripraviti na prevzem določenih nalog s področja SKP, ki jih neposredno narekujejo uredbe EU oziroma ji bodo delegirane s strani AKTRP. Področje SKP ureja veliko število uredb EU, ki natančno opredeljujejo in predpisujejo tudi postopke za izvajanje zunanjetrgovinskih mehanizmov SKP, v izvajanje katerih bo vključena tudi carinska služba. Ti mehanizmi vključujejo postopke z uvoznimi in izvoznimi dovoljenji, predhodne in naknadne kontrole upravičenosti do izplačevanja izvoznih nadomestil, intervencije in kmetijske kvote." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 19-20)

"Poleg uredb, ki splošno urejajo posamezen živilski sektor, so glavne uredbe, ki urejajo to področje, naslednje:

- uredba EK, št. 800/1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode;

²¹ Uredba Sveta ES št. 2913/92

- uredba ES, št. 1291/2000, ki predpisuje obrazce dovoljenj in njihovo uporabo;
- uredbi ES, št. 386/1990 in 4045/1989, ki predpisujeta predhodne in naknadne kontrole blaga." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 20)

"Za izvajanje vseh nalog bo potrebno po zgledu članic ustanoviti ustrezne organizacijske enote v Generalnem carinskem uradu in v vseh carinskih uradih. Organizacijska enota v GCU bo v prvi vrsti prevzela naloge s področja priprav, organizacije in koordinacije izvajanja mehanizmov SKP ter usklajevanja dela z drugimi institucijami. Ob vstopu v EU se bo aktivno udeleževala sestankov v Bruslju, delovnih srečanj, spremljala bo potek kontrol Evropske komisije, sodelovala pri načrtovanju, koordinaciji in nadzoru nad nalogami v pristojnosti carine ter komunicirala z drugimi domačimi in tujimi institucijami. V začetni fazi priprave bodo za pokrivanje teh nalog potrebni 3 zaposleni." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 20)

"Carinski uradi bodo izvajali naloge s področja predhodnih fizičnih kontrol blaga, ki jih narekuje uredba ES 386/90. V sklopu teh nalog bodo opravljali administrativno kontrolo usklajenosti carinske dokumentacije z izvoznimi dovoljenji, na podlagi analize tveganja izvajali predhodne fizične kontrole v podjetjih ter posredovali dokumentacijo in poročali pristojnim institucijam. Za izvajanje teh nalog bo treba ustanoviti posebne organizacijske enote v okviru carinskih uradov, število zaposlenih pa bo predvsem odvisno od obsega dela na tem področju, ki trenutno še ni ocenjen. Glede na število velikih živilsko – predelovalnih podjetij na celotnem območju Slovenije, ki bodo poslovala na področju SKP, bomo predvidoma potrebovali od 3 do 5 zaposlenih v vsakem carinskem uradu." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 20)

"Naknadne kontrole v podjetjih, ki jih določa uredba ES 4045/89, so neposredno v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – AKTRP, vendar bodo s sporazumom med obema institucijama delegirane v izvajanje carini. Naknadne kontrole morajo po zahtevi Evropske komisije izvajati v ločenih organizacijskih enotah posebej specializirani in usposobljeni inšpektorji, saj gre za izredno zahtevne in natančne kontrole, ki jih redno kontrolira tudi Evropska komisija. Za potrebe teh kontrol bomo predvidoma potrebovali 2 do 3 inšpektorje v vsakem carinskem uradu. Skupno število carinskih delavcev, ki bodo v carinski službi potrebni za izvajanje nalog s področja SKP, bo tako predvidoma od 50 do 60." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 20).

5.1.10 Naloge s področja tranzita

Naloge, ki bodo izhajale iz tranzita po polni uvedbi določil konvencije o skupnem tranzitnem postopku, bodo temeljile predvsem na zagotavljanju delovanja na 4 področjih: osnovni procesi, centralne službe, upravljanje zavarovanj in sistemsko upravljanje sistema.

Obvladovanje osnovnih procesov na področju tranzita

"Potrebno bo izvajati vrsto novih postopkov, predvsem naslednje: postopek pri odpremi in namembni izpostavi, postopek preklica postopka, postopek poizvedovanja, vodenje postopkov pooblaščenih prejemnikov in pošiljateljcev. Hkrati bo potrebno urediti obveščanje o nepravilnostih in zagotoviti tako ročno posredovanje (tudi razbremenjevanje tranzita) kot tudi pomoč uporabnikom pri vsakodnevem delu. Te naloge se bodo izvajale na mejnih prehodih oz. izpostavah, kjer se bo odpiral oziroma zapiral skupni tranzitni postopek." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 21)

Centralna služba oz. centralni urad za skupni tranzitni postopek

“Med nalogami centralne službe na nacionalni ravni so storitve, ki so skupne različnim vrstam carinskih izpostav, in storitve upravljanja nacionalnih referenčnih podatkov (npr. carinske izpostave). Navedene so samo nekatere naloge: upravljanje tarifnih oznak, upravljanje statistike tranzita, analiza podatkov in statistike, upravljanje sistemske statistike, vzdrževanje seznama uporabnikov in profilov in ostale naloge, ki izhajajo iz konvencije. Kadrovska potreba centralne službe za tranzit, ki ni nujno locirana na GCU, je najmanj 10 uslužbencev.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 21)

Upravljanje zavarovanja iz naslova tranzita

“Nacionalna uprava je dolžna vzpostaviti postopek upravljanja vseh vrst zavarovanja: posamezno zavarovanje – gotovinski polog; posamezno zavarovanje s kuponom in skupno zavarovanje. Vse to je potrebno tudi ustrezno organizirati in voditi. Nekatero naloge so: vzpostavitev in vodenje ustreznih evidenc, nadzor nad zneski, znižanje in oprostitvev zavarovanja, preklic in odpoved zavarovanja, razbremenitev zavarovanja in izterjava. Te naloge se bodo izvajale na GCU v Sektorju za finančne zadeve, ki ga bo potrebno dodatno kadrovsko okrepiti.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 21)

Sistemsko upravljanje

“Naloge sistemskega upravljanja, kamor spadajo postopki arhiviranja, upravljanje konfiguriranja in kontrola in način, popravljanje podatkov ipd., se bodo izvajale v GCU v Sektorju za informatiko.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 21)

5.1.11 Nove naloge na področju informatike

Izvajanje večine novih nalog, ki jih bo prevzela carinska služba ob vstopu v EU, zahteva informacijsko podporo, ki mora biti usklajena z zahtevami EU. V teh zahtevah so opredeljeni standardi, postopki in tehnologija, v nekaterih primerih pa so priporočene in na voljo tudi enotne računalniške aplikacije.

“Vsebinsko lahko razdelimo naloge na štiri poslovna področja:

- vključitev v mednarodno omrežje *CCN/CSI (Common Communication Network / Common System Interface)*;
- vpeljava informacijske podpore za delovanje mednarodnega tranzitnega sistema *NCTS (New Computerised Transit System)*;
- vpeljava informacijske podpore za delovanje integriranega tarifnega sistema *ITMS (Integrated Tariff Management System)* z moduli *TARIC, EBTI, TQS, ECICS, IPR, TCO/TCT*;
- vpeljava informacijske podpore za delovanje trošarinskega sistema *SEED (System of Exchange Excise Data)*, povezanega z moduli *EWSE, MVS, EMCS in EDTS*.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 21-22)

“Na vseh omenjenih štirih področjih mora informatika izvajati naslednje aktivnosti:

- izobraževanje za poznavanje EU standardov, zahtev in aplikacij posameznega poslovnega področja;
- nabava in priprava okolja (strojna in sistemska programska oprema, komunikacije, prostori) za delovanje novih aplikacij, njihovo vzdrževanje in zagotavljanje delovanja;
- namestitev in konfiguriranje strojne, sistemske in programske opreme;

- zagotavljanje delovanja programske opreme, varovanje podatkov in sistemsko upravljanje;
- pomoč uporabnikom in sodelovanje s članicami EU ter razvijalci programske opreme;
- zagotavljanje povezljivosti novih EU aplikacij in izmenjave podatkov z obstoječim CIS-om." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 22)

5.1.11.1 Preoblikovanje službe za informatiko

"Trenutno koordinira razvoj informacijskega sistema, njegovo vzdrževanje, zagotavljanje delovanja, nabavo, vzdrževanje strojne opreme in lokalnih omrežij ter pomoč uporabnikom 11 delavcev Sektorja za informatiko na Generalnem carinskem uradu ter 10 informatikov, razporejenih po carinskih uradih. V vsakem carinskem uradu je formalno po en delavec (v CU Ljubljana sta dva) zadolžen za reševanje problemov s področja informatike. Formalno je tak delavec sistematiziran v oddelku za kontrolne zadeve, kjer opravlja tudi strokovne naloge oddelka. Poleg teh delavcev, formalno zadolženih za področje informatike, so na vseh carinskih uradih še neformalni namestniki ali pomočniki informatikov, ki tudi skrbijo za področje informatike, vendar tega nimajo v opisu nalog." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 22)

"Za zagotovitev kvalitetnega, enotnega in hitrega delovanja službe za informatiko, ki bo sposobna nuditi zadovoljivo podporo tudi v razmerah polnopravnega članstva, je potrebno:

- v Generalnem carinskem uradu v Sektorju za informatiko povečati število zaposlenih;
- v vseh carinskih uradih in tudi drugih večjih enotah (Luka Koper, pomembnejši mednarodni blagovni mejni prehodi) zagotoviti stalno prisotnost informatika ter formalno imenovati njegovega namestnika. V carinskih uradih Ljubljana, Brežice, Celje, Murska Sobota, Koper, Maribor in Sežana je treba ustanoviti novo enoto za informacijsko podporo; v ostalih treh uradih (Dravograd, Jesenice in Nova Gorica) opravljajo naloge informacijske podpore v oddelku za kontrolne zadeve oz. v novoustanovljenih oddelkih (enota za vzdrževanje TARIC-a in kvote oz. enota za tranzit ali *Intrastat*);
- na Generalnem carinskem uradu organizirati dežurno službo s predvidoma 4 zaposlenimi (v začetku od 7.00–22.00, kasneje stalno) za pomoč uporabnikom, ki bi carinskim delavcem in zunanjim uporabnikom enotno posredovala strokovne informacije o izvajanju carinskih in trošarinskih postopkov, delovanju in uporabi CIS, preiskovalcem na terenu posredovala podatke za izvajanje tekočih nalog, sprejemala obvestila o težavah in napakah v delovanju CIS in komunikacij, sodelovala z institucijami EU pri mednarodni izmenjavi podatkov ter koordinirala delo z zunanjimi izvajalci pri odpravljanju težav." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 22)

5.1.12 Pobiranje dajatev oz. lastni viri EU

"CURS je tako kot ostale evropske carinske uprave zadolžena za pobiranje carin in kmetijskih dajatev, ki spadajo med lastne (izvirne) vire financiranja proračuna EU. Ob vstopu v EU bo potrebno prevzeti naloge in zadolžitve v zvezi s pobiranjem lastnih virov EU. Poleg tega, da bo treba posvečati dodatno pozornost zavarovanju in učinkoviti izterjavi carinskega dolga, bo treba pripravljati vrsto poročil, ki so v EU predpisana na tem področju. Poleg kratkoročnega in dolgoročnega načrtovanja prihodkov iz naslova tradicionalnih lastnih virov, ki jih bo prispevala Slovenija v proračun EU, bo treba pripravljati mesečna poročila o pobranih dajatvah, četrletna poročila o naknadno pobranih oziroma izterjanih dajatvah, letna poročila itd. V ta namen bo na GCU potreben oddelek, ki bo servisiral zahteve na tem področju in bo imel operativne stike z uradniki v EU ter skrbel za elektronsko izmenjavo podatkov. Hkrati bo

pridobival vse podatke za sestavo poročil, ki se zbirajo na lokalni ravni (CU). Skrbel bo tudi, da bo v proračun EU vplačan ustrezen delež tradicionalnih lastnih virov glede na delež, ki je predviden za pokrivanje stroškov pobiranja držav članic. CURS bo morala tudi četrletno podrobno poročati o vseh primerih goljufij in odkritih nepravilnosti, ki presegajo 10.000 EUR in so povezane s pobiranjem lastnih virov." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 22-23)

5.1.12.1 Sodelovanje CURS na sestankih strokovnih odborov in delovnih teles Evropske komisije in Sveta ES

"V razmerah polnopravnega članstva se bo morala carinska služba udeleževati številnih sestankov strokovnih odborov, delovnih teles in zasedanj začasnih skupin, ki so organizirani v okviru Evropske komisije in Sveta ES. Glede na ugotovitve s posameznih pogajalskih področij in po izkušnjah carinskih uprav držav članic se število odborov, ki sodijo v pristojnost carinske službe, giblje okrog 50. Število sestankov posameznega odbora se giblje od 1 – 2 sestanka letno, pododborov pa do 20 sestankov letno (npr. pododbor za tarifo in statistično nomenklaturu). Za udeleževanje na teh sestankih bo potrebno v carinski službi (predvsem na GCU) dodatno zaposliti in izobraziti delavce, ki bodo morali poleg poznavanja carinske stroke obvladati še vsaj en tuj jezik ter podrobno poznati institucije in načine delovanja EU." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 23)

5.1.13 Ostala področja, ki bi jih lahko carinska služba pokrivala po vstopu v EU

5.1.13.1 Naloge s področja statistike (*Intrastat*)

"CURS je skupaj z Statističnim uradom Republike Slovenije podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju pri uvajanju sistema INTRASTAT v Republiki Sloveniji. Dogovor temelji na dejstvu, da bo po vstopu Slovenije v EU statistika zunanje trgovine EU s tretjimi državami (*Extrastat*) še naprej temeljila na carinskih deklaracijah, za katere zagotavlja podatke carinska služba, medtem ko podatki za statistiko blagovne menjave med državami članicami EU (*Intrastat*) ne temeljijo več na carinskih deklaracijah, ampak jih je potrebno zbirati posebej. To pomeni poseben postopek, od carinskih deklaracij neodvisen način zbiranja podatkov, njihovo obdelavo in posredovanje Statističnemu uradu." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 23)

"Odločitev, da bo del nalog s področja *Intrastata* opravljala carinska služba, temelji na podlagi dejstev, da Statistični urad ne razpolaga z zadostnim kadrom, ki bi bil potreben za izvajanje teh nalog, in da je po drugi strani carinska služba na tem področju bolj izkušena, ustrezno izobražena, prostorsko in računalniško opremljena. Pri takšni odločitvi so bile upoštevane posledice vstopa v EU, zaradi katerih bo imela CURS presežno število delavcev ter hkrati pozitivne izkušnje iz nekaterih držav članic, kjer te podatke zagotavljajo carinske uprave. Tako je predvidena posebna centralna enota za *Intrastat* v Carinskem uradu Nova Gorica, kjer bo za naloge zbiranja in obdelave podatkov potrebnih 25 delavcev." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 23)

"CURS bi lahko uspešno izvajala tudi ostale naloge, ki jih izvajajo nekatere carinske uprave v državah EU, ker že ima vzpostavljeno organizacijsko strukturo s potrebnimi viri, usposobljene kadre s splošnimi znanji, ki so potrebni za delo v državni upravi (formalna in dejanska

usposobljenost iz splošnega upravnega postopka), in tudi z vrsto specifičnih znanj; organizacijske enote CURS so informacijsko opremljene in povezane v računalniško mrežo itd." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 24)

5.2 Organizacijske in kadrovske spremembe ob vstopu

5.2.1 Vzpostavitev zunanje meje EU

"Bodoča zunanja meja Evropske unije bo predvidoma potekala na državni meji z Republiko Hrvaško. Meja še ni dokončno določena. Po podatkih Geodetskega zavoda RS meri kopna in rečna meja s to državo 670 km, dolžina morske meje pa še ni določena. Na meji z Republiko Hrvaško je trenutno 36 mejnih prehodov. CURS je na meji z Republiko Hrvaško od 8. oktobra 1991 in je morala že na samem začetku vzpostaviti ustrezno organizacijsko strukturo za izvajanje carinske zakonodaje. Trenutno je na meji z Republiko Hrvaško odprtih 23 carinskih izpostav, ki pokrivajo 31 mejnih prehodov. Na teh mejnih prehodih je sistemiziranih 484 delovnih mest, od tega je zasedenih 413 delovnih mest oziroma 85 %." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 25)

Vlada RS je na 26. seji (29.11.2000) v okviru obravnave predloga projekta vzpostavitve varnostnega, carinskega in inšpekcijskega nadzora na bodoči zunanji meji EU določila tri skupine mejnih prehodov: mejne kontrolne točke (*BIP*), ostale mejne prehode na bodoči zunanji meji in mejne prehode za obmejni promet.

5.2.1.1 Mejne kontrolne točke

"Ti mejni prehodi bodo po vstopu Slovenije v EU ključnega pomena za osebni promet, prevoz blaga, živali in živil preko bodočih zunanjih meja EU, kjer se bodo opravljale vse tri oblike nadzora (policijski, carinski in inšpekcijski). Ti mejni prehodi so:

- cestni mejni prehodi: Obrežje, Jelšane in Gruškovje;
- železniški mejni prehod: Dobova;
- letališki mejni prehod: Letališče Ljubljana;
- pristaniški mejni prehod: Luka Koper." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 25)

"Na navedenih mejnih prehodih bo potekalo najzahtevnejše delo z glavnimi nalogami carinske službe po vstopu v EU. Zato bodo na teh mejnih prehodih ustanovljene blagovne carinske izpostave, kjer se bodo lahko opravljali vsi postopki carinjenja, kar pomeni, da se bodo izvajali carinski postopki za celo EU; sprostitev blaga v prost promet in s tem prost vstop blaga v evropski gospodarski prostor ali pa uvedba blaga v katerega izmed carinskih postopkov z ekonomskim učinkom, ki so:

- postopek carinskega skladiščenja (predvideti je treba carinsko skladišče);
- postopek uvoza zaradi izvoza, predelave pod carinskim nadzorom ali začasnega uvoza (carinski organi izdajo pisno dovoljenje za postopek);
- postopek začasnega izvoza na oplemenitenje (carinski organi izdajo pisno dovoljenje)." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 25)

"Dodatna možnost osebe, ki vnese blago na carinsko območje EU, je uvedba tranzitnega postopka. Vse blago, ki se ne bo takoj uvedlo v končni carinski postopek, se bo v tranzitnem postopku prepeljalo v notranjost območja EU in tam ocarinilo. Glede na prost pretok kapitala

in delovne sile je pričakovati, da se bodo tudi tuje špeditorske družbe potegovale za odpiranje svojih poslovalnic vsaj na območju *BIP*, kar pomeni selitev carinjenja blaga iz notranjosti EU na njihove meje. Na teh točkah se tako pričakuje veliko povečanje blagovnega carinjenja, saj je to z vidika prejemnika najhitrejši način dostopa do blaga." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 25)

Kadrovske potrebe na mejnih prehodih (*BIP*) so določene glede na trenutno število sistemiziranih delovnih mest carinskih delavcev, upoštevaje bodoče naloge in obseg prometa, ki v zadnjih letih skokovito narašča. Pregled oz. primerjava med trenutno zasedenimi in potrebnimi kadri po stopnjah izobrazbe na teh prehodih kaže na to, da znašajo dodatne potrebe **207 delavcev**.

5.2.1.2 Ostali mejni prehodi na bodoči zunanji meji (mednarodni in meddržavni)

"V ta sklop sodijo poleg že obstoječih mejnih prehodov na meji z Republiko Hrvaško še vsi tisti mejni prehodi, ki bodo ohranili funkcijo mejne carinske kontrole tudi po vstopu Slovenije v EU. To so poleg cestnih in železniških prehodov še vsi morski in letališki mejni prehodi. Tovrstnih mejnih prehodov je 32. Glede na dejstvo, da bo v razmerah, ko bodo te mejne točke tudi vstopne točke za celotno ozemlje EU, potreben bistveno ostrejši carinski nadzor, kar pomeni tudi številčnejši kader, če želimo ohraniti hiter pretok blaga in potnikov. Hkrati podatki o prometu v zadnjih treh letih kažejo, da promet na vseh prehodih narašča." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 26)

"Dodatno je bilo določeno, da bodo poleg mejnih kontrolnih točk (*BIP*) na bodoči zunanji meji še trije mejni prehodi, v sklopu katerih bodo blagovne carinske izpostave, kjer se bodo lahko opravljali tudi vsi postopki carinjenja. Ti mejni prehodi so: Zavrč, Metlika in Dragonja." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 26)

"Predvidene kadrovske potrebe na vseh prehodih temeljijo na naslednjih kriterijih:

- kategorija mejnega prehoda (odvisno od delovnega področja mejnega prehoda in vrste dejanj, ki se lahko opravljajo na mejnem prehodu);
- podrobna analiza razpoložljivih podatkov o gibanju prometa preko vsakega posameznega prehoda v letih 1998–2000 in promet tovornih vozil v letu 2001;
- organizacija dela na posameznem mejnem prehodu (mikrolokacija mejnega prehoda in prostorska razmestitev delovnih mest)." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 26)

Pregled oz. primerjava med trenutno zasedenimi in potrebnimi kadri po stopnjah izobrazbe na teh prehodih kaže na to, da znašajo dodatne potrebe **90 delavcev**.

5.2.1.3 Mejni prehodi za obmejni promet (SOPS) in neobratujoči mejni prehodi

"Skupno število mejnih prehodov za obmejni promet, predvidenih po sporazumu, je 27, od tega jih bo potrebno izgraditi oz. na novo odpreti 24, saj so 3 že odprti kot meddržavni prehodi. Praviloma bodo odprti od 6. do 22. ure. Z vidika carinskega nadzora bo potrebno na teh 27 prehodih za učinkovito izvajanje carinskega nadzora zagotoviti stalno prisotnost enega carinskega delavca. Z vidika kadrovskih zahtev to pomeni, da je za 24 prehodov potrebnih 96

dodatnih delavcev (za vsak prehod za obmejni promet so potrebni štirje delavci, in sicer dve izmeni, po en delavec na izmeno, upošteva se sobote, nedelje, dopuste, bolniške ...). Dodatno je treba upoštevati še kader na dveh meddržavnih mejnih prehodih z Republiko Hrvaško, ki še ne obratujeta. To sta meddržavna mejna prehoda Meje in Podgorje, kjer bo potrebno zagotoviti dodatnih 12 delavcev (za vsakega 6)." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 26)

Dodatne kadrovske potrebe carinske službe na mejnih prehodih za obmejni promet in na dveh meddržavnih mejnih prehodih, ki še ne obratujeta, znašajo **108 delavcev**.

Skupne dodatne kadrovske potrebe za uspešno izvajanje carinske kontrole na bodoči zunanji meji znašajo **405 delavcev**, kar je razvidno tudi iz Priloge 2.

5.3 Ukinitve mejne kontrole na bodočih notranjih mejah EU (Italija, Avstrija in Madžarska)

"Z vstopom Slovenije v EU bo v skladu z evropsko zakonodajo ukinjena carinska kontrola na t. i. notranjih mejah med državami članicami. Carinska kontrola znotraj EU je bila ukinjena z vzpostavitvijo enotnega trga EU 1.1.1993. Glavne spremembe, ki jih bo prinesla ukinitve mejne kontrole na bodočih notranjih mejah, so naslednje:

- odprava uvoznih in izvoznih carinskih deklaracij za nakup/prodajo z drugimi državami članicami;
- odstranitev sistematične carinske kontrole na mejah tako v potniškem kot tudi v blagovnem prometu;
- opustitev potrjevanja oz. obračunavanja DDV ob izstopu iz Republike Slovenije oz. vstopu v Republiko Slovenijo iz ostalih držav članic." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 28)

"Kopenska mejna črta z Republiko Italijo je dolga 232 km, morska pa 48 km. Na meji z Italijo je 60 prehodov. Skupna dolžina meje z Republiko Avstrijo znaša 330 km, na njej je 55 mejnih prehodov različnih kategorij. Meja z Republiko Madžarsko, na kateri je 7 mejnih prehodov, je dolga 102 km. Trenutno je na bodoči notranji meji odprtih 33 carinskih izpostav, na katerih dela 686 carinskih delavcev." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 28-29)

"Izkušnje in priporočila carinskih uprav držav članic kažejo, da je tudi po ukinitvi notranjih meja EU potrebno ohraniti določen nadzor nad pretokom blaga preko teh mej. Tako ni nobena država članica po vzpostavitvi enotnega trga v celoti opustila nadzora oziroma pokrivanja t. i. notranjih meja EU. CURS je predlog ustanovitve mobilnih enot s sedežem na sedanjih mejnih prehodih, ki bodo notranja meja EU, oblikovala glede na podobne rešitve v drugih državah članicah in glede na glavne prometne (tranzitne) tokove skozi Republiko Slovenijo." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 29)

"Predvideva se ustanovitev 6 ekip, ki bodo izvajale naslednje naloge:

- carinska kontrola visoko obdavčljivega blaga in blaga, ki je zavezano posebnim prepovedim in omejitvam (prepovedane droge, cigarete, alkohol, blago z dvojno rabo, sestavine za izdelavo prepovedanih drog, radioaktivni materiali, nevarne kemikalije in nevarni odpadki, zaščitene živalske in rastlinske vrste, varstvo intelektualne lastnine in avtorskih pravic);
- kontrole ob uvozu oz. izvozu (hišno carinjenje);

- naloge s področja skupne kmetijske politike;
- naloge na področju trošarin (kontrola dokumentov pri prevozu trošarinskega blaga, kontrola malih zavezancev ipd.);
- naloge na področju kontrole tranzita Skupnosti oz. skupnega tranzita;
- določene naloge s področja preiskav in tretjega stebra." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 29)

"Ekipe bodo operativne od 6. do 22. ure in sestavljene iz enega do dveh vodij (višja oz. visoka strokovna izobrazba) ter iz 8 carinikov (4 na Izpostavi Vič) s srednjo izobrazbo. Celotno delo bo vodil in koordiniral vodja z visoko univerzitetno izobrazbo." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 29)

Pregled trenutnega stanja zaposlenih s potrebami po mobilnih nadzornih ekipah na bodoči notranji meji EU je razviden v Prilogi 3.

Skupno število **presežnih delovnih mest**, ki bodo nastala zaradi ukinitve carinske kontrole ob vstopu Slovenije v EU, znaša **625 delavcev**.

5.3.1 Izvajanje kontrole prehajanja oseb čez državno mejo na mejnih prehodih za obmejni promet in kmetijskih prehodnih mestih z Republiko Italijo in Republiko Avstrijo

CURS je leta 1994 po spremembi Zakona o carinski službi in sprejetju Uredbe vlade RS od Policije prevzela kontrolo prehajanja oseb čez državno mejo na 43 mejnih prehodih za obmejni promet. Tako carinski organi na teh mejnih prehodih samostojno opravljajo celotno mejno kontrolo (policijsko in carinsko) prehajanja oseb in blaga.

Mejni prehodi in kmetijsko prehodna mesta, na katerih kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo opravljajo carinski organi, so naslednji:

- mejni prehodi za obmejni promet na meji z Republiko Italijo: Čampore, Kaštelir, Osp, Socerb, Repentabor, Gorjansko, Klariči, Lokvica, Miren, Šempeter, Pristava, Nova Gorica I, Solkan, Vipolže, Hum, Plešivo, Golo Brdo, Britof, Livek, Robidišče, Most na Nadiži, Plavje in Solarji, ter kmetijsko prehodna mesta: Solkan polje, Valerišče, Medana in Podsabotin.
- mejni prehodi za obmejni promet na meji z Republiko Avstrijo: Muta, Pernice, Remšnik, Kapla, Gradišče, Sladki Vrh, Plač, Svečina, Špičnik, Matjaševci, Sotina, Kramarovci, Fikšinci, Gerlinci, Korovci in Cankova.

Trenutno dela na teh prehodih 150 carinikov, ki so za opravljanje tega dela posebej usposobljeni.

"Z dnem vstopa Slovenije v EU se ukine mejna kontrola z vidika carinske kontrole. Kontrola prehajanja oseb čez bodoče notranje meje EU se ohrani do pristopa Slovenije k Schengenu, ki bo predvidoma leta 2007. Do datuma pristopa Republike Slovenije k Schengnu bo potrebno zagotoviti opravljanje kontrole prehajanja oseb čez notranje meje EU, torej tudi na mejnih prehodih za obmejni promet in na kmetijskih prehodnih mestih, na katerih tovrstno kontrolo trenutno opravljajo carinski delavci." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 31)

5.4 Spremembe, ki izhajajo iz drugačnega obsega in strukture blagovnega prometa

Z vstopom v EU se bo spremenila tudi struktura blagovnega prometa, ki je v pristojnosti in pod nadzorom carine. Do vstopa v EU bo carina nadzirala celoten blagovni promet in menjavo z državami EU, tako kot to počne po trenutno veljavni zakonodaji. V razmerah polnopravnega članstva, ko veljajo načela in pravila enotnega trga, je notranji blagovni promet med državami članicami prost in ga carina ne nadzira.

“Kadrovske in organizacijske posledice drugačne strukture in obsega blagovnega prometa po vstopu Slovenije v EU temeljijo na naslednjih izhodiščih:

- analizi vseh blagovnih izpostav v Republiki Sloveniji, razen mejnih kontrolnih točk (*BIP*) in tistih, ki poleg blagovnega carinjenja opravljajo še naloge mejne kontrole na bodoči zunanji meji EU;
- analizi podatkov za leto 2000 in 2001 (ob predpostavki, da se struktura prometa in obseg, ki sicer stalno narašča, ne spreminjata bistveno po posameznih organizacijskih enotah); podatki, ki so bili analizirani (število carinskih deklaracij, statistične vrednosti in število zavezancev), predstavljajo v grobem obseg dela na posamezni izpostavi (čeprav ti podatki ne prikazujejo celotnega obsega delovnega področja posameznih carinskih izpostav in je bilo potrebno upoštevati tudi določene posebnosti);
- predvideno stanje, ki se bo vzpostavilo po vstopu Slovenije v EU.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 31)

V carinski službi se od uveljavitve carinskega zakona leta 1996 postopoma uvajajo spremembe v načinu dela, kot je bil v praksi pred uvedbo tega zakona. To pomeni, da se s postopnim povečevanjem raznih poenostavitev v carinskih postopkih (deklariranje blaga na podlagi knjigovodskih vpisov, poenostavljen postopek deklariranja blaga, poenostavitve v skladiščno-logističnih centrih, brezpapirno poslovanje ...) olajšuje pretok blaga. Vedno manj je fizične kontrole blaga v trenutku uvoza oz. izvoza; ta kontrola se postopno prenaša na naknadne kontrole v podjetjih. Pri tem je treba upoštevati, da je uvajanje poenostavljenih postopkov proces, v katerem se usposobijo tako gospodarski subjekti kot tudi carinski delavci. Predvsem za carinsko službo je pomembno, da je sposobna uspešno izvajati nadzor in kontrolo, čeprav ni vsaka pošiljka fizično pregledana. Takšen spremenjeni način pomeni bistveno olajšavo za podjetja, saj je blago dosti hitreje sproščeno v prost promet in jim carinjenje ne predstavlja bistvenih dodatnih obremenitev. Na drugi strani pomeni to za carinsko službo veliko spremembo z vidika izvajanja naknadnih kontrol pri zavezancih, saj je naknadna kontrola pri zavezancu praviloma časovno in kadrovsko bistveno zahtevnejša, kot je predložitev blaga na carinski izpostavi.

Takšno usmeritev nadaljnjega uvajanja poenostavitev, ki je tudi v skladu s prakso v vseh državah članicah, namerava CURS nadaljevati tudi v bodoče. Zato se bo število potrebnih carinskih delavcev za izvajanje blagovnega carinjenja in naknadnih kontrol kljub zmanjšanju obsega prometa, vrednosti in števila carinskih zavezancev zmanjšalo v manjši meri kot obseg prometa.

“CURS namerava spremembe, ki izhajajo iz drugačnega obsega in strukture blagovnega prometa, izpeljati v treh fazah:

1. Prva faza zajema združevanje carinskih izpostav za blagovno carinjenje in ustrezne kadrovske spremembe, ki bodo postopoma izvedene do vstopa Slovenije v EU. Združevanje carinskih izpostav za blagovno carinjenje temelji na podlagi analize ob

upoštevanju glavnih tranzitnih poti, pokritosti regionalnih centrov in teritorialnem pokrivanju celotnega carinskega območja RS. Tako naj bi se postopoma do vstopa RS v EU zaprle naslednje carinske izpostave Škofja Loka, Ribnica, Logatec, ŽP Ljubljana, Velenje, Prevalje, Idrija, Tolmin in Ajdovščina. Carinskim izpostavam Gornja Radgona, ŽP Jesenice, ŽP Tezno, ŽP Nova Gorica in Kozina se spremeni delovno področje, in sicer tako, da ne opravljajo več blagovnega carinjenja.

2. Druga faza zajema pridružitve carinskih izpostav za blagovno carinjenje mejnim kontrolnim točkam (*BIP*) in mejnim preходом, v okviru katerih bodo tudi izpostave za blagovno carinjenje (Zavrč, Metlika, Dragonja). V skladu s tempom izgradnje novih mejnih prehodov na bodoči zunanji meji (*BIP* in ostali mejni prehodi, v okviru katerih bodo blagovne izpostave) in z zagotovitvijo ostalih pogojev za odprtje izpostav za blagovno carinjenje na teh prehodih se bodo teritorialno najbližje carinske izpostave pridružile le-tem. Izpostave, ki se bodo ukinile, so: Ptuj in ŽP Rogatec v povezavi z Gruškovjem; Krško v povezavi z Obrežjem in Ilirska Bistrica v povezavi z Jelšanami, Koper v povezavi z Luko Koper in ŽP Središče ob Dravi v povezavi z Zavrčem.
3. Tretja faza zajema organizacijske spremembe po vstopu v EU. Prometni tokovi, struktura in obseg prometa se bodo v razmerah polnopravnega članstva v določeni meri gotovo spremenili. Trenutno je zelo težko oceniti v kolikšni meri, saj je to povezano s številnimi ostalimi dejavniki, ki jih sedaj ni mogoče opredeliti (razmere na Balkanu, sklepanje pridružitvenih in stabilizacijskih sporazumov med EU in državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije, sporazumi EU z mediteranskimi državami ...). Ti dejavniki močno vplivajo na obremenjenost slovenske carinske službe po vstopu v EU in s tem tudi na potrebe po odprtju oz. ukinitvi določenih carinskih izpostav v Republiki Sloveniji. Tako bo potrebno določen čas po vstopu (dve do tri leta) izvesti dodatno analizo ter ustrezne organizacijske in kadrovske spremembe, ki bodo poleg carinskih izpostav za blagovno carinjenje zajele tudi carinske urade (odpiranje oz. združevanje).“ (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 32-33)

Pregled notranjih blagovnih izpostav s trenutno zasedeno kadrovsko strukturo in potrebno kadrovsko strukturo po izpeljavi 1. in 2. faze reorganizacije je razviden iz Priloge 4. Skupno število **presežnih delovnih mest** zaradi manjšega obsega in drugačne strukture blagovnega prometa znaša **332 delavcev**.

5.5 Kadrovske in organizacijske spremembe v Generalnem carinskem uradu, upravah carinskih uradov in spremembe regionalne organizacije CURS

Glavne spremembe, ki jih bo povzročilo polnopravno članstvo v carinskih uradih in Generalnem carinskem uradu, bodo v skladu s spremembami, ki izhajajo iz novih nalog carinske službe in sprememb pri izvajanju obstoječih nalog po vstopu v EU, pomenile ustrezno povečanje oz. zmanjšanje števila potrebnega kadra v upravah posameznih uradov in GCU.

5.5.1 Kadrovske in organizacijske spremembe v Generalnem carinskem uradu

“V GCU se zaradi potreb, ki izhajajo iz novih nalog, in dejstva, da bo potrebno usklajeno delovanje in upravljanje carinskega sistema v Republiki Sloveniji glede na zakonodajo in pravila EU, predvideva povečanje kadra v vseh sektorjih. Zaradi boljše učinkovitosti in preglednejšega delovanja se sedanji Sektor za investicije združi s Sektorjem za finančne zadeve in nabave, funkcija mednarodnega sodelovanja pa se združi s Službo generalnega direktorja. Prav tako se predvideva ustanovitev nove organizacijske enote, ki bo skrbela za celovito vodenje in upravljanje sistema analize tveganja v slovenski carinski službi (tč. 5.1.4).” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 34)

Zaradi nalog, ki izhajajo iz naslova preiskovalne službe, in bodočih nalog, ki jih bo morala izvajati CURS v okviru III. stebra EU (policijsko in pravosodno sodelovanje na področju kazenskih zadev), bo potrebna bistvena okrepitev Sektorja za preiskovalne zadeve (tč. 5.1.6). **Skupne dodatne kadrovske potrebe na Generalnem carinskem uradu tako znašajo 57 delavcev.**

5.5.2 Kadrovske in organizacijske spremembe v upravah carinskih uradov

V večini uprav carinskih uradov se obstoječe število ljudi zmanjša, vendar se v vseh uradih število ljudi, ki delajo v oddelkih za kontrolne zadeve, poveča zaradi izvajanja naknadnih kontrol (tč. 5.1.4) in mehanizmov skupne kmetijske politike (tč. 5.1.9) ter zaradi nalog s področja trošarin (tč. 5.1.5).

“Nekatere nove naloge, ki jih carinska služba trenutno ne opravlja, potrebno pa jih bo izvajati po vstopu, se dodelijo carinskim uradom. Tako so naloge:

- povezane z vzdrževanjem sistema TARIC (tč. 5.1.7) in s sistemom razdeljevanja kvot (tč. 5.1.8), skupno 10 delavcev, dodelijo CU Jesenice, kjer se na upravi ustanovi ustrezna enota;
- povezane s področjem tranzita oz. naloge centralne službe za skupni tranzitni postopek (tč. 5.1.10) in naloge iz naslova *Intrastat* (tč. 5.1.13.1) dodelijo CU Nova Gorica, kjer se ustanovita ustrezni enoti (centralna enota za tranzit 10 delavcev in centralna enota za *Intrastat* 25 delavcev).” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 34).

V upravah carinskih uradov se združita Oddelek za finančne zadeve in nabave in Oddelek za splošne zadeve in vložišče v Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve. V dveh carinskih uradih (Ljubljana in Maribor) se združita Oddelek za upravni postopek in izterjave ter Oddelek za postopek o prekrških, ki sta bila do sedaj organizacijsko ločena. Zaradi novih potreb na področju informacijske podpore se v carinskih uradih: Ljubljana, Brežice, Celje, Murska Sobota, Koper, Maribor in Sežana ustanovijo nove enote za informacijsko podporo. V preostalih treh (Dravograd, Jesenice in Nova Gorica) se funkcija informacijske podpore zagotovi v Oddelku za kontrolne zadeve oz. v eni izmed novonastalih enot (enota za vzdrževanje TARIC-a in kvot oz. enota za *Intrastat* ali centralna tranzitna pisarna).

5.5.3 Spremembe regionalne organizacije CURS

Spremembe regionalne organizacije CURS pomenijo spremembe v številu in teritorialni razporejenosti carinskih uradov v Republiki Sloveniji. Znotraj CURS deluje trenutno devet carinskih uradov. Vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo bo imel za posledico tudi spremembe v regionalni organizaciji carinske službe.

“Na področju, ki ga trenutno pokriva Carinski urad Ljubljana, se bo na bodoči zunanji meji bistveno povečal obseg dela (in s tem število delovnih mest). V tem uradu se bodo odprli tudi številni novi mejnih prehodi za obmejni promet. Vse navedeno je potrebno z vidika upravljanja in enakomerne obremenjenosti regionalnih enot carinske službe (carinskih uradov) ustrezno prerazporediti. Zato se do vstopa RS v EU predvideva ustanovitev novega desetega Carinskega urada Brežice (s sedežem na Obrežju), ki bo pokrival območje upravnih enot Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. Navedene upravne enote so do sedaj spadale v pristojnost Carinskega urada Ljubljana. V Carinski urad Brežice bi spadale naslednje carinske izpostave (s pripadajočimi mejnimi prehodi): Obrežje, ŽP Dobova, Novo mesto in Metlika.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 35)

Pregled trenutno zasedene in potrebne kadrovske strukture v Generalnem carinskem uradu in upravah carinskih uradov je razviden iz Priloge 5. Skupne **dodatne kadrovske potrebe** za uspešno upravljanje carinske službe, izvajanje novih nalog, nalog s področja trošarin, naknadnih kontrol in preiskav tako znašajo **98 delavcev**.

5.6 Zbirna primerjava kadrovskih in organizacijskih posledic

5.6.1 Zbirni pregled kadrovskih posledic

“Kadrovske in organizacijske spremembe, obravnavane v predhodnih poglavjih, pomenijo posledično:

- odpiranje novih mejnih prehodov (npr. mejnih prehodov za obmejni promet) in ustrezno kadrovske povečanje v organizacijskih enotah, kamor ti prehodi spadajo;
- povečanje števila potrebnega kadra na določenih mejnih prehodih (mejne kontrolne točke, mejni prehodi na bodoči zunanji meji EU);
- zapiranje oz. ukinjanje določenih mejnih prehodov in izpostav na bodočih notranjih mejah in s tem ustrezno zmanjšanje števila zaposlenih;
- združevanje določenih blagovnih izpostav in s tem spremembo števila organizacijskih enot in zaposlenih v teh enotah;
- drugačno število potrebnega kadra v upravah carinskih uradov in Generalnem carinskem uradu in
- dodatne kadrovske potrebe zaradi ustanovitve novega carinskega urada Brežice.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 39)

Zbirni pregled zasedenih delovnih mest in potrebnih po vstopu v EU po posameznih področjih obravnave na dan 15.3.2002 je razviden iz Priloge 6.

Iz zbirnega pregleda lahko vidimo, da:

- **skupno presežno število delavcev, katerih delovna mesta bodo ukinjena zaradi vstopa v EU, znaša 957** (625 presežnih delavcev na bodoči notranji meji EU in 332 delavcev zaradi sprememb v blagovnem prometu);
- **dodatne kadrovske potrebe zaradi novih nalog znašajo 503 delavcev** (405 delavcev, ki bodo potrebni na novi zunanji meji in 98 delavcev v GCU in upravah CU);
- **če bi uspeli vse presežne delavce prezaposliti znotraj carinske službe, bi bilo 454 delavcev takih, ki bi morali delo iskati zunaj CURS** (to pomeni, da bi morali rešiti vse probleme, ki so ali lokacijske narave – presežni delavci so na bodoči notranji meji, potrebni kader pa prvenstveno na bodoči zunanji meji – ali probleme glede zahtevane stopnje izobrazbe (presežnih delavcev je več s srednješolsko izobrazbo, potrebe pa so predvsem po visoki stopnji (glej vrstico št. 6 Priloge 6), kar pomeni, da bi morale ustrezno število ljudi doseči zahtevano stopnjo izobrazbe).

5.6.2 Načrt nove organizacije CURS po vstopu v EU

Načrt organizacije carinske službe s potrebnimi in/ali presežnimi delavci po stopnjah izobrazbe po vstopu v EU (glede na stanje zaposlenih 1.4.2002) je razviden iz Priloge 7.

5.7 Odpravljanje socialno-ekonomskih posledic

5.7.1 Izhodišča

Dejstvo je, da bodo določena opravila v carinski službi zaradi vstopa Slovenije v EU postala nepotrebna (mejna opravila na meji z Italijo, Avstrijo in Madžarsko), obseg nekaterih opravil se bo zmanjšal (opravila na blagovnih izpostavah), obseg drugih pa se bo bistveno povečal (mejna opravila na meji z Republiko Hrvaško). Določene pristojnosti bo carinska služba ob vstopu v EU na novo pridobila ali pa bo potrebno obseg in intenzivnost opravljanja že obstoječih pristojnosti in opravil bistveno povečati. Poleg tega se bodo potrebe po novih zaposlitvah povečale tudi v drugih državnih organih.

”Izhodišča pri reševanju socialno-ekonomskih posledic reorganizacije službe so:

- carinski službi ohraniti položaj in status enega izmed pomembnih državnih upravnih organov;
- tudi po reorganizaciji službe in prerazporeditvi delavcev ohraniti oziroma zagotoviti primeren status carinskih delavcev;
- delavce, katerih delo bo postalo nepotrebno, prerazporediti na druga opravila v carinski službi v istem ali drugem carinskem uradu oziroma v okviru Generalnega carinskega urada ali na delo k drugim državnim organom, tako da ne bi bilo prenehanj delovnega razmerja;
- izobraziti in usposobiti carinske delavce za izvajanje novih nalog in pooblastil bodisi v okviru carinske službe ali pri drugih državnih organih;
- delavcem, katerim ne bo možno zagotoviti zaposlitve znotraj carinske službe niti v okviru drugih državnih organov, predvideti v programu razreševanja presežnih delavcev najprimernejši ukrep.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 45)

5.7.2 Kadrovska struktura zaposlenih v carinski službi

Prikaz povprečnega števila zaposlenih v letu 2002 po posameznih organizacijskih enotah CURS s podatkom o številu zaposlenih žensk, delavcev glede na zahtevano izobrazbo delovnega mesta, ki ga zasedajo, ter podatkom o povprečni starosti zaposlenih je razviden iz Priloge 8.

Podatki v tabeli o delavcih, ki imajo doseženo VII. stopnjo izobrazbe, vključujejo tako univerzitetne kot visoke strokovne programe. Manj od V. stopnje izobrazbe ima 129 zaposlenih, 68 delavcem je bila priznana usposobljenost za delo na delovnem mestu na podlagi Zakona o carinski službi ali drugega predpisa.

5.7.3 Predvideni kadrovski ukrepi

5.7.3.1 Omejevanje novega in nadomestnega zaposlovanja z notranjim razporejanjem

“Z omejevanjem novega in nadomestnega zaposlovanja CURS ne želi samo preprečiti povečevanja števila zaposlenih, temveč doseči njegovo zmanjšanje in posredno vplivati število presežnih delavcev. K temu cilju je kadrovska politika carinske službe usmerjena že vse od leta 1995 dalje, zelo omejevalno politiko zaposlovanja pa CURS vodi še zlasti zadnja leta, glede na pričakovano reorganizacijo službe in z njo povezane kadrovske spremembe ob vstopu Slovenije v EU. Tako potrebe po zaposlitvah delavcev na novih nalogah kot nadomestnih zaposlitvah poskuša CURS v prvi fazi popolniti z notranjim razporejanjem delavcev. Pri tem je potrebno poudariti, da je carinska služba prav v zadnjih 3 letih prevzela in še prevzema številne nove pristojnosti in naloge ter se intenzivno pripravljala na dodatne nove pristojnosti in naloge ob vstopu v EU. Glede na navedena dejstva obstaja verjetnost, da bo potrebno do vstopa v EU še nadalje realizirati določene nadomestne zaposlitve zaradi prenehanja delovnega razmerja delavcev na ključnih delovnih mestih, medtem ko se novo zaposlovanje ne predvideva.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 46)

5.7.3.2 Omejevanje nadomestnega zaposlovanja s povečanim obsegom izvajanja dela preko polnega delovnega časa

Pomanjkanje delavcev na posameznih nalogah oziroma v določenih organizacijskih enotah, zlasti carinikov, glede na nezmanjšan oziroma celo povečan obseg dela v carinski službi do vstopa Slovenije v EU, bo CURS poskušala nadomestiti z izvajanjem nadurnega dela v večjem obsegu, upošteva omejitve, določene v veljavnih predpisih.

5.7.3.3 Premestitve delavcev na drugo delo

“Organizacijske spremembe v carinski službi, predstavljene v tem dokumentu, bodo imele za posledico predvsem potrebo po premestitvi večjega števila delavcev k drugemu delu, kot ga opravljajo sedaj. Premestitve delavcev bodo treh kategorij:

- premestitev na drugo delovno mesto v okviru istega carinskega urada,
- premestitev na delo v drug carinski urad,
- premestitev na delo v drug državni organ.” (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 46)

Zbirni pregled zasedenih in potrebnih kadrov po posameznih področjih obravnave (tč. 5.6) pokaže naslednje ugotovitve:

- ukrepi razreševanja presežnih delavcev bodo zajeli skupaj 957 delavcev carinske službe;
- na drugo delovno mesto v okviru carinske službe bodo morali biti premeščenih 503 delavci, in sicer 405 delavcev na novo zunanjo mejo EU ter 98 delavcev v Generalni carinski urad in uprave carinskih uradov;
- če bi uspelo vse presežne delavce v CURS pre zaposliti znotraj carinske službe, bi bilo 454 delavcev takih, ki jim dela ni mogoče zagotoviti znotraj CURS, zato bi bilo treba poiskati zaposlitev s premestitvijo na delo v drug državni organ, prioritarno v policijo.

Drugi državni organi potrebujejo 253 delavcev, predlog za premestitev pa je že šel na Vlado. Gre za delo v Davčni upravi, Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij, Prometnem inšpektoratu, Sovi, Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Ministrstvu za informacijsko družbo in v vojsko. O ponudbi je potrebno obvestiti delavce, ki si bodo sami izbrali in navedli želene možnosti po vrstnem redu. Pogoji in plače bodo določeni po sedanjih predpisih. Predvidoma se bo kandidatura za druge organe izvedla istočasno kot za novoustanovljen CU Brežice.

V zvezi z razporeditvijo carinskih delavcev v druge državne organe bodo opravljeni razgovori z delavci takoj, ko bodo znane konkretne možnosti zaposlitve, kot so lokacija in delovno mesto. Problematika presežnih delavcev se bo verjetno reševala po kriterijih kolektivne pogodbe za negospodarstvo, za kar bo potrebno dobiti še natančno razlago kriterijev (71. čl.) s strani komisije za razlago kolektivne pogodbe za negospodarstvo.

Če prehod v druge organe ne bo uspešen, bo za delavce s srednjo izobrazbo izdelan program presežnih delavcev po določbah zakona. Začasno premeščeni delavci in delavci v CU, kjer ni viškov delavcev, nimajo prednosti pri ugotavljanju presežnih delavcev. Vsi delavci v celotni službi so v istem položaju. Delavci, ki so že bili premeščeni, verjetno ne bodo ponovno premeščeni, če ne bo programa za reševanje presežnih delavcev.

Za delavce z visoko in višjo izobrazbo ne bo programa za reševanje presežnih delavcev, ker na nivoju službe ni viškov.

5.7.3.4 Premestitev delavcev na delo v Policijo

”O predvidenih premestitvah carinskih delavcev na delo v Policijo je Vlada RS že odločala, ko je obravnavala poročilo o izvajanju Schengenskega izvedbenega načrta za uveljavitev bodoče zunanje meje Evropske unije (sklepi št. 003-06/2001-9 z dne 14.8.2002) in sprejela med drugimi sklepi tudi sklep, da se predvidoma 1.3.2004 opravi prehod 500 carinikov v Policijo. Pri premestitvah carinskih delavcev na delo v Policijo je predvideno ločeno obravnavanje dveh skupin carinskih delavcev – carinikov.

Prvo skupino predstavljajo cariniki, ki na določenih mejnih prehodih, ki jih je določila Vlada, opravljajo poleg carinskih pooblastil tudi kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo oziroma izvajajo še policijska pooblastila. Vlada je kot take določila 39 mejnih prehodov za obmejni promet in 4 kmetijska prehodna mesta na meji z Republiko Avstrijo in Republiko Italijo (Uredba o določitvi mejnih prehodov, na katerih kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo opravljajo carinski organi – Ur. l. RS, št. 111/2000). Z vstopom RS v EU bo opravljanje carinskega nadzora in carinske kontrole na teh mejnih prehodih odpadlo, ostala pa bo še policijska mejna kontrola do pristopa RS k Schengenu. Glede na to naj bi pristojnost za izvajanje teh pooblastil z vstopom RS v EU prešla v pristojnost Policije. tako naj bi se tudi

carinski delavci, ki sedaj opravljajo ta pooblastila in so tudi posebej usposobljeni za izvajanje teh pooblastil, premestili na delo v Policijo in z dnem vstopa RS v EU pooblastila mejne kontrole na teh mejnih prehodih opravljali kot policisti. Predhodno bodo ti delavci morali opraviti posebno usposabljanje za pridobitev poklica policist ter izpolniti ostale pogoje za zaposlitev v Policiji. Trenutno je 150 delavcev CURS – carinikov v fazi premeščanja na delo v Policijo.

Drugo skupino predstavljajo cariniki, ki bodo premeščeni na delo v Policijo kot delavci, katerih delo v carinski službi ni več potrebno." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 47)

Trenutno se izvajajo aktivnosti, ki so potrebne za izvedbo prve faze kadrovskega prestrukturiranja, ki predstavlja prerazporeditev 150 carinikov v Policijo. Za to skupino carinikov sta bila izvedena dva posveta s strani predstavnikov CURS in Policije z namenom, da se cariniki podrobneje seznanijo s sprejemnimi postopki za zaposlitev v Policiji. Predstavniki Policije so na posvetu zagotovili, da bodo premeščeni cariniki imeli enak status kot policisti, torej tudi enake možnosti za napredovanje.

Že takoj po posvetu so se začeli prvi formalni sprejemni postopki, to je preizkus psihofizičnih sposobnosti ter zdravniški pregledi. Cariniki, ki bodo uspešno opravili vse sprejemne postopke, bodo napoteni na usposabljanje v Policijo, ki se prične meseca septembra 2003.

Za delavce, ki so bili namenjeni za prerazporeditev in ne bodo uspešno opravili preizkusov, bo potrebno zagotoviti nadomestnega delavca za Policijo.

Premestitev carinikov bo izvedena na osnovi sklepa o premestitvi, izdanega s strani pristojnega organa.

5.7.3.5 Drugi načrtovani ukrepi za razreševanje presežnih delavcev

"Za carinske delavce, katerih delo se ne bo moglo zagotoviti niti z razporeditvijo na drugo delo v carinski službi niti z razporeditvijo na delo v druge državne organe, se bodo zagotovili druge ukrepi v skladu s sprejetim programom reševanja presežnih delavcev. Za reševanje statusa delavcev, katerih delo v carinski službi po izvedeni reorganizaciji ne bo več potrebno, se bodo uporabljala določila Zakona o javnih uslužbencih (Ur. l. RS, št. 56/2002), ki se je pričel uporabljati 28.6.2003.

Predvideni ukrepi za reševanje presežnih delavcev, katerim ne bo mogoče zagotoviti zaposlitve niti v carinski službi niti v drugem državnem organu:

- prekvalifikacija in dokvalifikacija,
- prenehanje delovnega razmerja in pravica do odpravnine,
- prenehanje delovnega razmerja in dokup zavarovalne dobe do izpolnitve pogojev za upokojitev, vendar največ 5 let." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 47)

"Glede na kadrovsko zasedenost carinske službe je pričakovati, da bo vsem presežnim delavcem težko zagotoviti nadaljevanje dela znotraj carinske službe ali v drugih državnih organih. Posebej je potrebno izpostaviti pooblaščené uradne osebe, zlasti carinike, ki so starejši od 50 let. Večina carinskih delavcev opravlja delo v neugodnih pogojih dela in so stalno izpostavljeni raznim škodljivim vplivom okolja. Vsi ti dejavniki so ogrožali njihovo zdravje, kar se najpogosteje manifestira v raznih boleznih, zlasti bolezni živčevja in čutil. Posledice tega se kažejo tudi v tem, da je čedalje več delavcev s statusom invalida II. ali III. kategorije invalidnosti. Prav tem kategorijam, to je starejšim delavcem in delavcem invalidom, bo potrebno zagotoviti socialno varnost.

Za delavce, ki zaradi starosti, invalidnosti ali drugih tehtnih razlogov ne bo mogoče uporabiti instituta razporejanja znotraj CURS ali v okviru celotne državne uprave, se morajo zagotoviti

pravice v skladu z zakonskimi in podzakonskimi akti (dokup zavarovalne dobe, odpravnina, prekvalifikacija).

Iz programa razreševanja presežnih delavcev, ki bo finančno ovrednoten, bo razviden ukrep, ki bo pri posameznem delavcu uporabljen, z navedbo razlogov za njegovo izbiro." (Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 48)

5.7.3.6 Izkušnje carinskih uprav držav članic EU

Kot je razvidno iz Priloge 9, se je število carinskih delavcev v državah članicah EU v obdobju 1990 – 1995 skupno zmanjšalo za nekaj več kot 11%. Največje zmanjšanje potrebe po carinskih delavcih je bilo na Portugalskem, kjer se je število carinskih delavcev zmanjšalo skoraj za polovico. V Belgiji in na Danskem se je število carinskih delavcev zmanjšalo za tretjino, za četrtno pa na Irskem, na Švedskem, v Veliki Britaniji in na Nizozemskem. Za okoli desetino se je število teh delavcev zmanjšalo v Franciji in na Finskem. Glede na te podatke je bilo še najmanj presežnih carinskih delavcev v Avstriji, Grčiji, Luksemburgu in Nemčiji, medtem ko se je v Italiji potreba po teh delavcih celo povečala. Za Španijo po tem viru ni podatkov.

Sklep

Skozi diplomsko delo z naslovom Strategija in preoblikovanje carinske službe RS v luči vključevanja Slovenije v Evropsko unijo sem poskušal potrditi ali ovreči naslednjo hipotezo:

- Preoblikovanje carinske službe RS bo v celoti podprlo zahteve Evropske unije ob vključitvi Slovenije v Evropsko unijo.

Na podlagi napisanega lahko navedeno hipotezo v celoti potrdim.

Da bi potrdil ali ovrgel hipotezo, ki sem jo v tem diplomskem delu postavil, je najbolj pomembna ocena izvedbenega načrta strategije Carinske uprave RS. Notranja presoja v Carinski upravi izvedbenega načrta strategije se opravi trikrat, in sicer prvič glede na stanje v začetku julija 2003, drugič glede na stanje oktobra 2003 in tretjič januarja 2004, ko je predviden rok za končanje večinoma vseh projektov. Prvič se bo torej notranja presoja izvajala na dan 1.7.2003. Ker v času, ko končujem to diplomsko delo, še ni znan pregled strategije, si bom za verifikacijo hipoteze pomagal s poročilom Evropske komisije Sloveniji iz leta 2002 in Poročilom Slovenije Evropski komisiji iz leta 2003.

Evropska komisija v svojem poročilu oktobra 2002 ugotavlja, da je s Slovenijo zaprla poglavje 25, ki govori o carinski uniji, da je Slovenija vložila veliko dela v pogajanja in uskladitev carinske zakonodaje ter da je glede carinskega področja večinoma pripravljena na vstop v EU. Veliko truda pa mora še vložiti v odpravo preostalih pomanjkljivosti, predvsem v vključitev v informacijske sisteme Skupnosti, prilagoditvam poenostavljenih postopkov, vključitve modela analize tveganja ter carinskemu laboratoriju, da bo pripravljen za analizo prehrambenih izdelkov. Te pomanjkljivosti pa so take narave, da se jih da hitro odpraviti, zato je Evropska komisija optimistična. Sklepna ugotovitev Evropske komisije je, da je Slovenija v pogajanjih na področju carinske unije v celoti sprejela evropski pravni red.

V Poročilu o napredku Slovenije pri vključevanju v EU, ki ga je Slovenija junija 2003 posredovala Evropski komisiji, je navedeno, da Slovenija izpolnjuje zaveze iz pristopnih pogajanj za področje 25 - Carinska unija in je pripravljena na članstvo. Ob vstopu v EU bo relevantna nacionalna zakonodaja razveljavljena in se bo neposredno uporabljala evropska carinska zakonodaja. Sklepna ugotovitev v poročilu, ki ga je junija 2003 Slovenija posredovala Evropski komisiji, je, da je Slovenija v pogajanjih na področju carinske unije v celoti sprejela evropski pravni red.

Ocena dosedanjega stanja kaže na to, da se je Republika Slovenija dejansko začela vključevati v evropske in svetovne integracije že s samo osamosvojitvijo. Že kmalu po osamosvojitvi je začela prilagajati svojo carinsko zakonodajo ter način dela carinski zakonodaji in praksi carinskih organov držav članic EU. Osnovni zakonski okvir carinskega in trošarinskega sistema v Republiki Sloveniji predstavljajo Carinski zakon, Zakon o carinski službi, Zakon o trošarinah, Zakon o davku na dodano vrednost, Zakon o carinski tarifi in podzakonski akti, izdani na njihovi podlagi. Poleg teh zakonov je Carinska uprava RS zadolžena za izvajanje številnih drugih zakonov in podzakonskih aktov v Republiki Sloveniji. Slovenska carinska zakonodaja (in še posebej Carinski zakon) je skoraj v celoti usklajena z evropskim pravnim redom in evropskim carinskim kodeksom.

Ko je Slovenija tudi formalno zaprosila za članstvo v Evropski uniji, so bile marca leta 1998 s strani Evropske komisije pripravljene smernice za uskladitev zakonodaje na vseh 31 področjih, med drugim tudi na področju carin (EC Customs Blueprints). V okviru pogajanj z EU je bila carinska služba poleg prej omenjenih področij že od vsega začetka aktivno

vključena še na druga pogajalska področja oz. v poglavja (7. Kmetijstvo, 10. Obdavčitev, 24. Pravosodje in notranje zadeve, 26. Zunanji ekonomski odnosi in mednarodna razvojna pomoč, 28. Finančni nadzor, 29. Financiranje in proračun in 30. Institucije).

Smernice Evropske komisije za celotno poslovanje carine so bile razdeljene na 13 področij in za vsako področje posebej je bila pripravljena posebna smernica (Zakonodaja, Organizacija in vodenje, Upravljanje s človeškimi viri, Carinska etika, Izobraževanje, Pobiranje dajatev, Nadzor na meji in v notranjosti, Preiskave in uveljavljanje zakonitosti, Laboratorij, Infrastruktura in oprema, Trgovinske olajšave in odnosi z gospodarstvom, Tranzit in promet blaga ter Informacijska podpora). Vsebina vsake smernice je sestavljena iz namena, ki predstavlja širši cilj oziroma želeno stanje na določenem področju in ciljev, kjer je namen podrobneje razdelan na posamezne cilje, ki so potrebni za to področje ter ključnih pokazateljev, ki predstavljajo standarde za posamezna področja, da bi lahko uspešno operativno izvajali naloge področja.

Leta 2000 je Evropska komisija izdala dokument AGENDA 2000, v katerem podaja mnenje o prošnji Slovenije za članstvo v Evropski uniji. Ugotavlja, da bi Slovenija lahko uporabljala *acquis* v celoti, vendar bo morala sprejeti in izvajati zakonodajo Skupnosti. Poleg tega bo morala zagotoviti ustrezno infrastrukturo in opremo, zlasti računalniško opremo in pripomočke za carinski pregled ter vzpostaviti učinkovito carinsko organizacijo z dovolj velikim številom usposobljenih in motiviranih uslužbencev z visoko stopnjo medsebojne povezanosti. S tehnično pomočjo iz carinskih programov je Slovenija sprejela svoj Carinski zakon, usklajen s Carinskim zakonom Skupnosti in njegovimi izvedbenimi določbami, ki je začel veljati 1.1.1996. Zakonodaja o carinskih olajšavah je v veliki meri usklajena z zakonodajo Skupnosti, v precejšnji meri pa zaostajajo predpisi za ponarejeno in piratsko blago. Slovenija izvaja postopek prilagajanja svoje nomenklature blaga glede na Kombinirano nomenklaturu Skupnosti. Slovenska Integralna tarifa že obstaja. Ta bo zelo olajšala primerjavo slovenskih carinskih stopenj s stopnjami iz Carinske tarife Komisije. Slovenija je 1. januarja 1997 sprejela nov sistem kumulacije porekla med evropskimi državami. Slovenija je zaprosila za pristop h Konvenciji o skupnem tranzitu ES/EFTA in Konvenciji o enotni carinski listini. Zaprosila je tudi za dostop do ene od carinskih podatkovnih zbirk (TARIC).

CURS je v smislu razvoja službe pripravila svojo strategijo, ki temelji na smernicah Evropske komisije. Navedla je svoje poslanstvo, opredelila strateška področja ter ključne dejavnike uspeha. Strategija razvoja Carinske uprave RS do vstopa v EU je vsebinsko in smiselno nadaljevanje prve poslovne strategije carinske službe, ki je bila izdelana leta 1997 in je okvirni načrt nadaljnjemu razvoju Carinske uprave Republike Slovenije v času do vključitve v EU. Glavne in najbolj pomembne moralne vrednote, ki jih je potrebno pri izvajanju poslanstva vzpodbujati in krepiti, so poštenost, korektnost in nepristranost.

Carinska služba je določila 6 strateških področij, na katerih potekajo najpomembnejše aktivnosti, potrebne za prilagoditev službe novim razvojnim potrebam, ki so povezane z vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Strateška področja so presek celotnega delovanja carinske službe, znotraj katerih je CURS oblikovala prioritete cilje in najpomembnejše naloge. Doseženi cilji in opravljene naloge so prvi pogoj, da bo slovenska carina svoje poslanstvo lahko uspešno izvajala tudi v pogojih polnopravnega članstva v EU.

Strateška področja so pravilno izvajanje postopkov in učinkovito pobiranje dajatev, višja raven zaščite družbe, olajševanje pretoka blaga in potnikov, izboljšanje strokovnosti dela zaposlenih in pogojev za njihovo delo, celovita informacijska podpora carinski službi ter priprava carinske službe na vstop v EU.

Ključni dejavniki uspeha so zadosten obseg finančnih sredstev, ustrezna podpora vlogi in mestu carinske službe v okviru javne uprave, ustrezna umestitev carinskih delavcev v sistem javnih uslužbencev ter usklajenost predpisov z EU.

Dokument o preoblikovanju carinske službe je bil pripravljen decembra leta 2002 ter ga je potrdila tudi Vlada RS. Ta dokument v celoti sledi strategiji razvoja carinske službe, opredeljuje pa nove naloge carinske službe in spremembe pri izvajanju obstoječih nalog po vstopu v EU, organizacijske in kadrovske spremembe ob vstopu, ukinitve mejne kontrole na bodočih notranjih mejah EU, spremembe, ki izhajajo iz drugačnega obsega in strukture blagovnega prometa, kadrovske in organizacijske spremembe ter odpravljanje socialno - ekonomskih posledic preoblikovanja.

Ker je vstop Slovenije v EU čedalje bližje, je tudi proces preoblikovanja carinske službe v polnem teku. Akt o preoblikovanju je pripravljen, pri tem pa že prihaja do nekaterih težav, predvsem pri premestitvah zaposlenih. To je bilo pričakovati, saj je carinska služba prvi državni organ v Sloveniji, ki ga je doletelo preoblikovanje v takem obsegu.

Kot izhaja iz tega diplomskega dela, preoblikovanje carinske službe v celoti sledi strategiji razvoja carinske službe do vstopa v EU in smernicam Komisije EU. Z vstopom Slovenije v EU se bo spremenila temeljna vloga slovenske carinske službe. Spremenjene bodo osnovne naloge, pridobljene pa dodatne naloge na različnih področjih.

Preoblikovanje carinske službe je, kot že rečeno, prvo take vrste in v takem obsegu v slovenski javni in državni upravi. Čeprav je v teku reforma javne in državne uprave, pri preoblikovanju carinske službe ne moremo reči, da gre pri tem ravno za posledico reforme. Bolj je posledica vključevanja v EU, čeprav časovno sovпада z reformo državne uprave. Pri tem pa se malokdo zaveda, še manj pa že sedaj o tem razmišlja, da nas čez nekaj let, ko bo v EU vstopila tudi Hrvaška, čaka novo preoblikovanje carinske službe, ki bo morda še bolj stresno kot trenutno.

SEZNAM VIROV

Cleland I. D., King R. W. (1975): Systems Analyses and Project Management. New York: McGraw – Hill Book Co.

Dujić, Slobodan (1997): Preobrazba sistema javne uprave v Sloveniji – izhodišča, cilji in nekateri pričakovani problemi. Javna uprava, št. 2, Inštitut za javno upravo PF, Ljubljana.

Grilc, Peter (2001): Pravo Evropske unije. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Hunger D. J., Wheelen L. T. (1993): Strategic managment. Reading: Addison – Wesley.

Ivanko, Štefan (1994): IV. del. Organiziranje, 372 – 443. V Možina, Stane (glavni urednik) ... (et al.): Management. Radovljica: Didakta.

Moussis, Nicolas (1999): Evropska unija: pravo, ekonomija, politike. Ljubljana: Littera picta.

Pučko, Daniel (2002): III. del. Planiranje, odločanje, 234 – 372. V Možina, Stane (glavni urednik) ... (et al.): Management: Nova znanja za uspeh. Radovljica: Didakta.

Pučko, Daniel (1994): III. del. Planiranje, 264 – 370. V Možina, Stane (glavni urednik) ... (et al.): Management. Radovljica: Didakta.

Žurga Gordana (2003): Projektni menedžment: Izzivi so tu – izkoristimo jih. Delo, priloga Znanost, 08.09.2003.

Žurga, Gordana (2001): Kakovost državne uprave: pristopi in rešitve. Politični procesi in inštitucije. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

DRUGI VIRI

AGENDA 2000 – Mnenje Komisije o prošnji Slovenije za članstvo v Evropski uniji.

Almanah Evropske unije (1996), Co Libri, Ljubljana.

Carinski zakon (Ur. l. RS, št. 1/95, 28/95, 32/99, 40/99 – pop, 13/01 in 59/02).

CUSTOMS 2007 (CARINA 2007) (Communication from the Commission to the European Parliament and Council on the desirability to renew the action programme for customs in the Community COM/2002/0026 – final).

Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije: spletna stran <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/prevzem-pravnega-reda> . 2.9.2003.

Izvedbeni načrt strategije Carinske uprave Republike Slovenije (2002). CURS, Ljubljana.

Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS/1, št. 18/91; RS, št. 53/92, 34/93, 15/94, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 37/97, 3/98, 9/98, 39/99, 40/99-pop, 67/00, 81/00, 23/01, 43/01, 99/01 in 19/02).

Pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest CURS z dne 29.03.2000.

Pravni akti Evropske unije: spletna stran <http://cvi-d.sigov.si:8011/pravo>, (naprej "Registri"). (Uredbe, smernice Evropske komisije). 10.7.2003.

Poročilo Evropske komisije o napredku Slovenije – oktober 2002: spletna stran <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/redno-porocilo-02.pdf> . 2.9.2003.

Poročilo o napredku Slovenije pri vključevanju v EU – junij 2003: spletna stran <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/porocilo-vlade-03.pdf> . 2.9.2003.

Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU (2002). Carinska uprava Republike Slovenije, Ljubljana.

Sklep Vlade RS št. 003-06/2001-9 z dne 14.8.2002.

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Elektronska izdaja, Verzija 1.0. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, DZS, d.d., Založništvo literature, Amebis, d.o.o.

Smernice Evropske komisije (1998). Carinska uprava Republike Slovenije, Ljubljana.

Sruk, Vlado (1995): Leksikon politike. Obzorja, Maribor.

Strategija razvoja Carinske uprave Republike Slovenije do vstopa v EU (2002). Carinska uprava Republike Slovenije, Ljubljana.

Strategija RS za vključevanje v EU: spletna stran <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/strategija-vkljucevanja> . 2.9.2003.

Uredba o določitvi izpostav kot notranjih organizacijskih enot carinske službe v Republiki Sloveniji in njihovem delovnem področju (Ur. l. RS, št. 124/00).

Uredba določitvi mejnih prehodov, na katerih kontrolo prehajanja oseb in blaga čez državno mejo opravljajo carinski organi (Ur. l. RS, št. 111/00).

Veliki splošni leksikon (v osmih knjigah: 1997 – 1998) (ur. Marija Javornik). DZS, Ljubljana.

Zakon o carinski službi (Ur. l. RS, št. 56/99).

Zakon o javnih uslužbencih (Ur. l. RS, št. 56/02).

Zakon o trošarinah (Ur. l. RS, št. 84/98, 57/99, 33/01 in 99/01).

136. seja Komisije Vlade RS za kadrovske in administrativne zadeve z dne 11.4.2000.

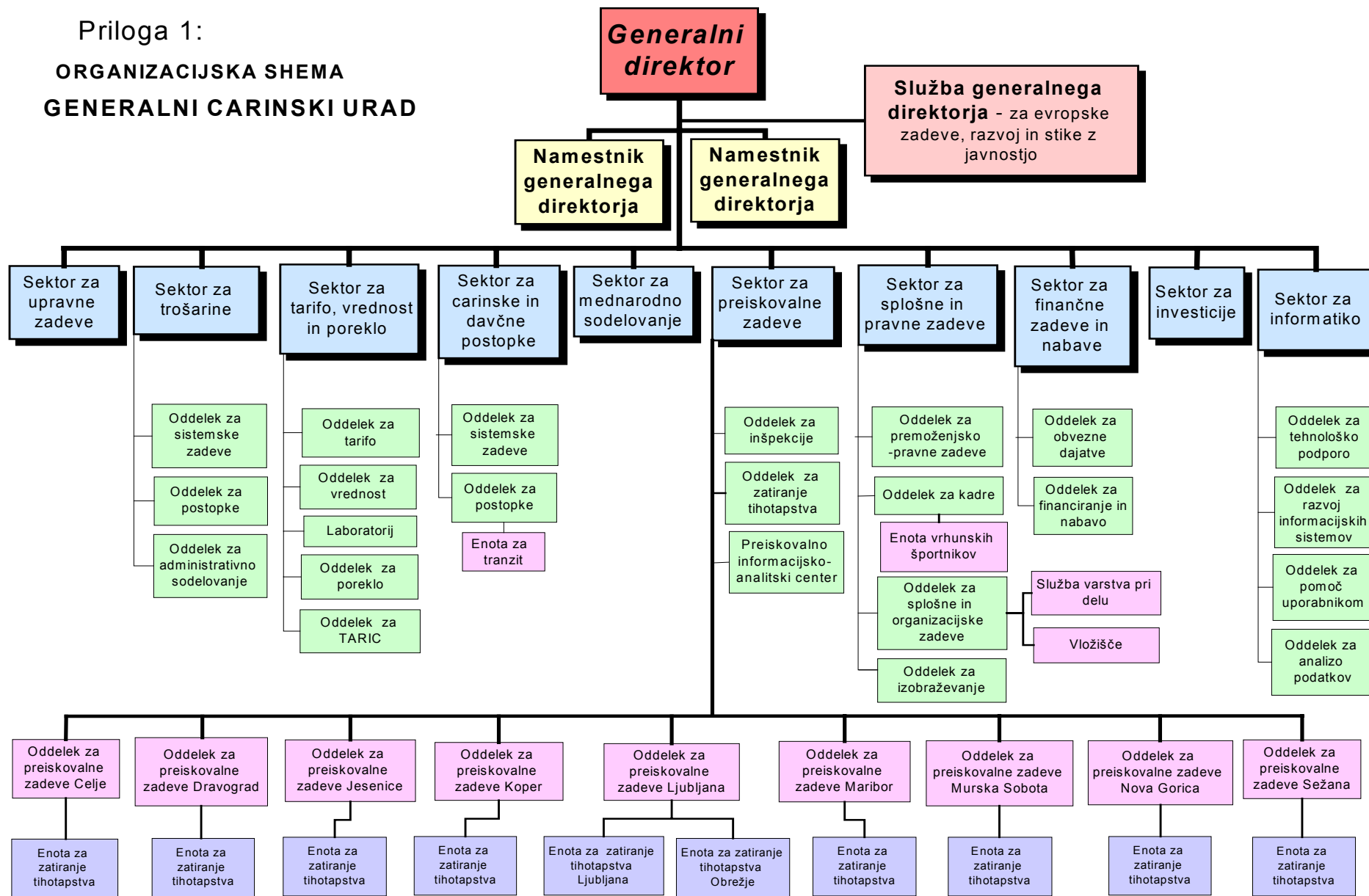
26. seja Vlade RS z dne 29.11.2000.

5. redna seja Vlade RS z dne 23.1.2003.

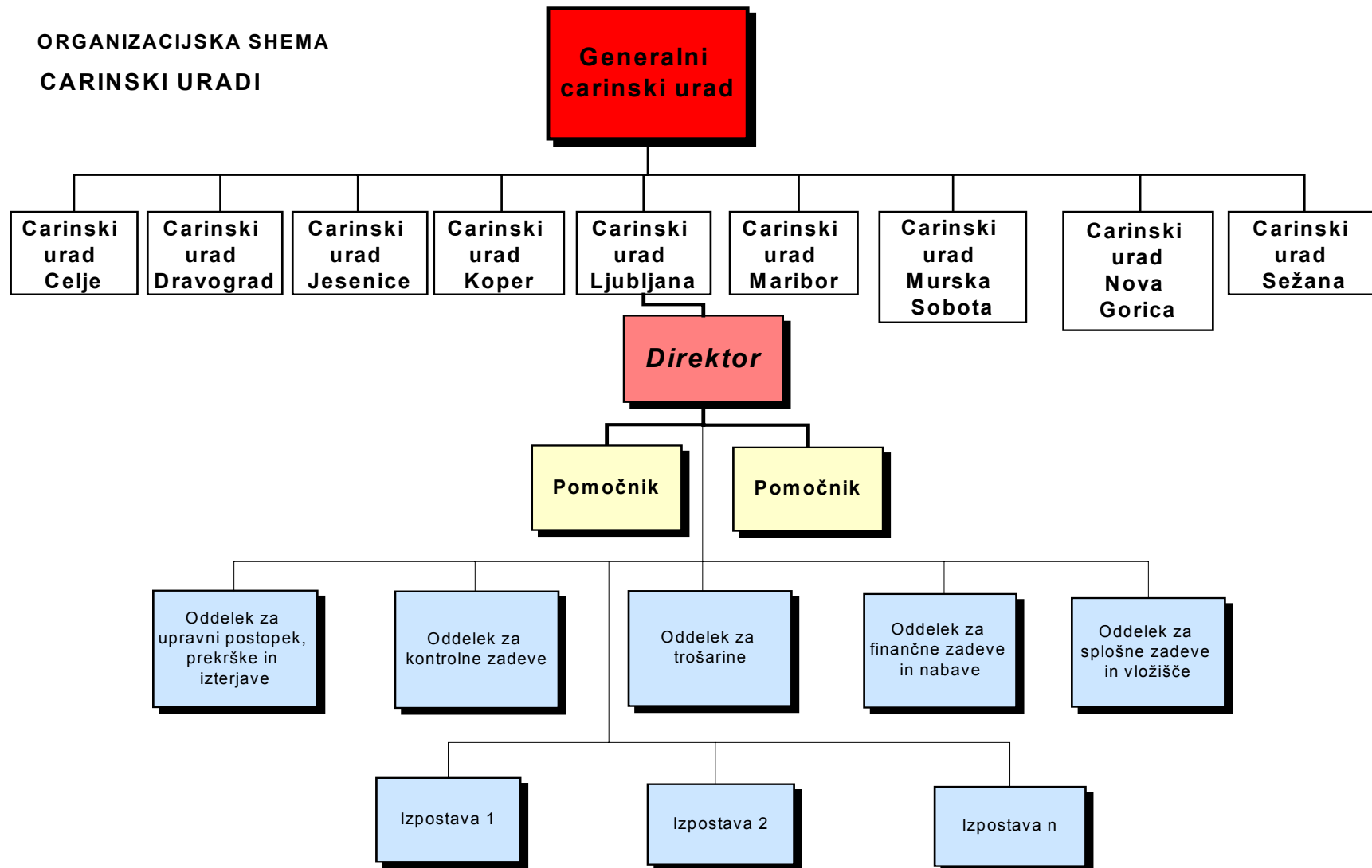
Priloge

- Priloga 1: Organigram Generalne carinske uprave in carinskih uradov
- Priloga 2: Skupni pregled kadrovskih potreb na bodoči zunanji meji v primerjavi s trenutno zasedenostjo
- Priloga 3: Pregled trenutnega stanja zaposlenih s potrebami po mobilnih nadzornih ekipah na bodoči notranji meji EU
- Priloga 4: Pregled notranjih blagovnih izpostav s trenutno zasedeno kadrovsko strukturo in potrebno kadrovsko strukturo po izpeljavi 1. in 2. faze reorganizacije
- Priloga 5: Pregled trenutno zasedene in potrebne kadrovske strukture v Generalnem carinskem uradu in upravah carinskih uradov
- Priloga 6: Zbirni pregled zasedenih delovnih mest in potrebnih po vstopu v EU po posameznih področjih obravnave na dan 15.3.2002
- Priloga 7: Načrt organizacije carinske službe s potrebnimi in/ali presežnimi delavci po stopnjah izobrazbe po vstopu v EU (glede na stanje zaposlenih 01.04.2002)
- Priloga 8: Prikaz povprečnega števila zaposlenih v letu 2002 po posameznih organizacijskih enotah CURS, s podatkom o številu zaposlenih žensk, delavcev glede na zahtevano izobrazbo delovnega mesta, ki ga zasedajo, ter podatkom o povprečni starosti zaposlenih
- Priloga 9: Pregled zmanjšanja števila zaposlenih carinskih uslužbencev v državah članicah

Priloga 1:
ORGANIZACIJSKA SHEMA
GENERALNI CARINSKI URAD

**ORGANIZACIJSKA SHEMA
CARINSKI URADI**

Priloga 2: Skupni pregled kadrovskih potreb na bodoči zunanji meji v primerjavi s trenutno zasedenostjo

CU	Šifra	Naziv	Zasedena				Potrebna			
			skupaj	vis.	viš.	sr.	skupaj	vis.	viš.	sr.
LJ	1034	Izpostava Letališče Brnik	39	7	10	22	47	9	10	28
LJ	1115	Izpostava Metlika	16	1	3	12	27	5	6	16
LJ	1116	Mejni prehod za obmejni promet Krasinec	0			0	4	0	0	4
LJ	1117	Mejni prehod za obmejni promet Božakovo	0			0	4	0	0	4
LJ	1118	Mejni prehod za obmejni promet Krmačina	0			0	4	0	0	4
LJ	1119	Mejni prehod za obmejni promet Radovica	0			0	4	0	0	4
LJ	1120	Mejni prehod za obmejni promet Brezovica	0			0	4	0	0	4
LJ	1123	Izpostava Obrežje	47	2	5	40	114	12	18	84
LJ	1131	Izpostava ŽP Dobova	14	1	1	12	25	1	5	19
LJ	1140	Izpostava Logatec, mejni prehod Babno Polje	6	0	1	5	7	0	1	6
LJ	1141	Mejni prehod za obmejni promet Novi Kot	0			0	4	0	0	4
LJ	1158	Izpostava Ribnica, mejni prehod Podplanina	2	0	0	2	4	0	0	4
LJ	1166	Izpostava Ribnica, mejni prehod Petrina	6	0	1	5	10	1	1	8
LJ	1167	Mejni prehod za obmejni promet Osilnica	0			0	4	0	0	4
LJ	1174	Izpostava Metlika, mejni prehod Vinica	5	0	0	5	7	0	1	6
LJ	1175	Mejni prehod za obmejni promet Sodevci	0			0	4	0	0	4
LJ	1176	Mejni prehod za obmejni promet Žuniči	0			0	4	0	0	4
LJ	1182	Izpostava Metlika, mejni prehod ŽP Metlika	4	1	2	1	5	0	1	4
LJ	1190	Izpostava Obrežje, mejni prehod Slovenska vas	10	0	0	10	14	0	4	10
LJ	1191	Mejni prehod za obmejni promet Planina v Podboču	0			0	4	0	0	4
LJ	1212	Izpostava ŽP Dobova, mejni prehod Rigonce	15	0	4	11	15	0	4	11
	1213	Mejni prehod za obmejni promet Rakovec	0			0	4	0	0	4
LJ	1220	Izpostava ŽP Dobova, mejni prehod Orešje	4	0	0	4	6	0	0	6
LJ	1221	Mejni prehod za obmejni promet Stara vas-Bizeljsko	0			0	4	0	0	4
LJ	1222	Mejni prehod za obmejni promet Nova vas ob Sotli	0			0	4	0	0	4
CE	2030	Izpostava ŽP Rogatec, mej. preh. Bistrica ob Sotli	8	0	1	7	10	0	1	9
CE	2065	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Rogatec	9	0	1	8	10	0	1	9
CE	2066	Mejni prehod za obmejni promet Rajnkovec	0			0	4	0	0	4
CE	2067	Mejni prehod za obmejni promet Rogatec I	0			0	4	0	0	4
CE	2081	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Dobovec	16	0	2	14	19	1	4	14
CE	2103	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Imeno	5	0	0	5	6	0	0	6
CE	2104	Mejni prehod za obmejni promet Sedlarjevo	0			0	4	0	0	4
CE	2105	Mejni prehod za obmejni promet Podčetrtek	0			0	4	0	0	4
MS	4106	Izpostava Središče ob Dravi	22	1	4	17	23	1	4	18
MS	4107	Mejni prehod za obmejni promet Središče ob Dravi I	0			0	4	0	0	4
MS	4114	Izpostava Ormož	8	0	1	7	10	1	1	8
MS	4130	Izpostava Gibina, mejni prehod Razkrižje	5	0	0	5	4	0	0	4
MS	4149	Izpostava Gibina	6	0	1	5	7	1	1	5
MS	4157	Izpostava Petišovci	11	0	3	8	17	1	4	12
MS	4165	Izpostava ŽP Lendava	5	2	1	2	5	2	1	2

MS	4166	Mejni prehod za obmejni promet Hotiza	0			0	4	0	0	4
KP	6044	Izpostava Luka Koper	45	5	9	31	73	8	15	50
KP	6060	Izpostava Piran	7	0	0	7	9	1	0	8
KP	6080	Izpostava Piran, mednarodni morski mejni prehod Izola	2	0	0	2	4	0	0	4
KP	6090	Izpostava Piran, mednarodni morski mejni prehod Koper	0	0	0	0	8	0	0	8
KP	6117	Izpostava Sečovlje	19	1	4	14	21	1	4	16
KP	6133	Izpostava Sočerga	14	0	4	10	18	1	4	13
KP	6134	Mejni prehod za obmejni promet Brezovica pri Gradinu	0			0	4	0	0	4
KP	6135	Mejni prehod za obmejni promet Rakitovec	0			0	4	0	0	4
KP	6136	Meddržavni mejni prehod Podgorje	0			0	6	0	0	6
KP	6152	Izpostava Dragonja	19	1	3	15	27	5	6	16
KP	6170	Izpostava Sečovlje, letališče Portorož	3	0	0	3	4	0	0	4
MB	7040	Izpostava Letališče Maribor	3	0	1	2	7	1	1	5
MB	7075	Izpostava Gruškovje	43	1	4	38	95	11	16	68
MB	7083	Izpostava Gruškovje, mej. preh. Zgornji Leskovec	5	0	0	5	4	0	0	4
MB	7091	Izpostava Zavrč	25	1	4	20	32	6	6	20
MB	7092	Mejni prehod za obmejni promet Drenovec	0			0	4	0	0	4
MB	7093	Meddržavni mejni prehod Meje	0			0	6	0	0	6
SŽ	9116	Izpostava ŽP Ilirska Bistrica	10	0	3	7	14	1	4	9
SZ	9124	Izpostava Jelšane	23	1	4	18	64	9	14	41
SZ	9125	Mejni prehod za obmejni promet Novokračine	0			0	4	0	0	4
SŽ	9132	Izpostava Starod	21	1	4	16	25	1	5	19
SZ	9133	Mejni prehod za obmejni promet Starod I	0			0	4	0	0	4
SŽ	9140	Izpostava ŽP Hrpelje-Kozina	5	0	1	4	7	1	1	5
		Skupaj	507	26	82	399	912	81	144	691

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 27-28

Priloga 3: Pregled trenutnega stanja zaposlenih s potrebami po mobilnih nadzornih ekipah na bodoči notranji meji EU

šifra	Naziv	Zasedena				Potrebna			
		Skupaj	Vis.	Viš.	Sr.	Skupaj	Vis.	Viš.	Sr.
2040	Izpostava Velenje, mejni prehod Pavličevo Sedlo	0	0	0	0				
3010	Izpostava Holmec	14	1	2	11				
3037	Izpostava Vič (MP Libeliče)	16	1	2	13	6	1	1	4
3045	Izpostava Radelj (MP Muta, Mežica, Kapla, Pernice, Remšnik)	13	0	2	11				
4025	Izpostava Gornja Radgona (meja – potniški del)	20	1	3	16				
4033	Izpostava Kuzma (MP Matjaševci, Sotina, Kramarovci, Fikšinci)	14	0	1	13				
4041	Izpostava Dolga vas (MP Kobilje)	39	1	4	34	11	1	2	8
4068	Izpostava Hodoš (MP Martinje, Prosenjakovci, ŽP Hodoš)	19	1	2	16				
4076	Izpostava Gederovci (MP Cankova, Korovci, Gerlinci)	17	0	4	13				
4084	Izpostava Trate (MP Sladki Vrh)	12	0	3	9				
4173	Izpostava Pince	5	0	1	4				
5013	Izpostava Jezersko	5	0	1	4				
5021	Izpostava Ljubelj	20	1	4	15				
5048	Izpostava Korensko sedlo	14	1	4	9				
5056	Izpostava Rateče	14	1	4	9				
5064	Izpostava ŽP Jesenice	16	1	4	11				
5072	Izpostava Karavanke	65	2	11	52	11	1	2	8
6028	Izpostava Lazaret (MP Čampore, Kaštelir)	20	1	4	15				
6052	Izpostava Škofije (MP Plavje, Osp, Socerb)	41	1	4	36				
7024	Izpostava Šentilj	100	2	12	86	11	1	2	8
7032	Izpostava ŽP Tezno, mejni prehod Maribor	0	0	0	0				
7059	Izpostava Jurij (MP Sv. Duh na Ostrem vrhu, Gradišče, Svečina, Špičnik, Plač)	18	1	0	17				
8020	Izpostava Robič (MP Predel, Učeja, Most na Nadiži, Livek, Solarji, Robidišče))	20	0	1	19				
8039	Izpostava Rožna Dolina (MP Šempeter, Miren, Lokvica, Solkan, Pristava, Nova Gorica)	36	0	4	32				
8047	Izpostava ŽP Nova Gorica	0	0	0	0				
8063	Izpostava Neblo (MP Hum, Vipolže, Plešivo, Golo Brdo, Britof)	24	1	2	21				
8128	Izpostava Vrtojba (meja – potniški del)	45	1	4	40	11	1	2	8
9019	Izpostava Fernetiči (MP Repentabor, Gorjansko, Klariči)	36	1	4	31	11	1	2	8
9027	Izpostava Kozina	21	2	5	14				
9035	Izpostava ŽP Sežana	11	1	4	6				
9051	Izpostava Lipica	11	0	4	7				
Skupaj:		686	22	100	564	61	6	11	44
Razlika (zasedena-potrebna):						625	16	89	520

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 29-30

Priloga 4: Pregled notranjih blagovnih izpostav s trenutno zasedeno kadrovsko strukturo in potrebno kadrovsko strukturo po izpeljavi 1. in 2. faze reorganizacije

CU	Šifra	Naziv	Zasedena				Potrebna/združitev z izpostavami			
			skupaj	vis.	viš.	sr.	skupaj	vis.	viš.	sr.
LJ	1913	Izpostava Terminal Ljubljana	35	7	10	18	23	7	8	8
CE	2022	Izpostava Celje	26	6	8	12	18	5	7	6
MB	7067	Izpostava Maribor	53	9	11	33	17	5	6	6
LJ	1018	Izpostava Ljubljana	17	3	5	9	17	5	6	6
LJ	1026	Izpostava Kranj	19	5	7	7	15	4	5	6
NG	8128	Izpostava Vrtojba - blagovni	39	11	12	16	15	5	5	5
JS	5080	Izpostava Plavški Travnik	35	8	6	21	10	3	4	3
LJ	1050	Izpostava Novo mesto	12	3	5	4	8	2	3	3
LJ	1077	Izpostava Jarše	16	6	4	6	13	4	5	4
MS	4017	Izpostava Murska Sobota	13	5	3	5	8	2	3	3
LJ	1042	Izpostava Pošta Ljubljana	13	4	5	4	8	2	3	3
DR	3053	Izpostava Dravograd	13	4	2	7	8	2	3	3
SŽ	9043	Izpostava Terminal Sežana	68	9	11	48	8	2	3	3
CE	2073	Izpostava ŽP Rogatec	5	1	2	2	Celje, BIP Gruškovje			
MS	4122	Izpostava ŽP Središče ob Dravi	8	2	1	5	Zavrč			
MB	7113	Izpostava Ptuj	10	3	3	4	BIP Gruškovje			
SŽ	9159	Izpostava Ilirska Bistrica	5	2	1	2	BIP Jelšane			
LJ	1085	Izpostava Krško	9	2	3	4	BIP Obrežje			
KP	6036	Izpostava Koper	22	5	7	10	BIP Luka Koper			
CE	2014	Izpostava Velenje	10	3	1	6	Celje			
DR	3029	Izpostava Prevalje	5	2	1	2	Dravograd			
LJ	1247	Izpostava Škofja Loka	6	2	2	2	Kranj			
MS	4025	Izpostava Gornja Radgona - blagovna	7	3	2	2	M. Sobota			
MB	7130	Izpostava ŽP Tezno	14	1	2	11	Maribor			
JS	5064	Izpostava ŽP Jesenice (mejna + blagovna)	16	1	4	11	Plavški Travnik			
LJ	1255	Izpostava Ribnica	4	1	2	1	Terminal Ljubljana			
LJ	1301	Izpostava Logatec	3	1	1	1	Terminal Ljubljana			
SŽ	9027	Izpostava Kozina (mejna + blagovna)	21	2	5	14	Terminal Sežana			
NG	8047	Izpostava ŽP Nova Gorica	4	1	1	2	Vrtojba			
NG	8071	Izpostava Idrija	4	2	0	2	Vrtojba			
NG	8136	Izpostava Tolmin	5	2	1	2	Vrtojba			
NG	8144	Izpostava Ajdovščina	2	1	0	1	Vrtojba			
LJ	1069	Izpostava ŽP Ljubljana	18	6	3	9	Ljubljana			
Skupaj²²			537	123	131	283	168	48	61	59

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 33

²² Pri prikazu zasedenih delovnih mest je treba upoštevati, da sta izpostavi ŽP Jesenice in Kozina obravnavani tudi v točki 5.3 (Ukinitev mejne kontrole na bodočih notranjih mejah). Na obeh izpostavah se poleg blagovnega prometa opravlja tudi funkcija mejne kontrole in so bila vsa delovna mesta (37 delavcev) upoštevana kot presežna v točki 5.3. Število delavcev, ki je bilo upoštevano za izračun presežnih delovnih mest iz naslova blagovnega carinjenja, tako znaša 500.

Priloga 5: Pregled trenutno zasedene in potrebne kadrovske strukture v Generalnem carinskem uradu in upravah carinskih uradov

Šifra	Naziv	Zasedena				Potrebna			
		skupaj	vis.	viš.	sr. ²³	skupaj	vis.	viš.	sr.
GENERALNI CARINSKI URAD									
10G	Služba generalnega direktorja	5	3	0	2	11	9	0	2
20G	Sektor za upravne zadeve	11	10	0	1	Premestitev v Ministrstvo za finance			
40G	Sektor za trošarine	7	7	0	0	11	10	0	1
30G	Sektor za tarifo, vrednost in poreklo	20	19	0	1	32	30	0	2
31G	Sektor za carinske in davčne postopke	13	12	0	1	25	24	0	1
11G	Sektor za mednarodno sodelovanje	2	2	0	0	združitev s Službo GD			
70G	Sektor za preiskovalne zadeve	83	42	8	33	101	52	10	39
71G	Sektor za analizo tveganja					7	6	0	1
60G	Sektor za splošne in pravne zadeve	23	12	2	9	26	15	2	9
61G	– Enota vrhunskih športnikov	15	0	0	15	12	0	0	12
50G	Sektor za finančne zadeve in nabave	14	5	2	7	18	10	2	6
80G	Sektor za investicije	2	2		0	Združitev s Sektorjem. za finance			
90G	Sektor za informatiko	11	9	1	1	20	16	1	3
	SKUPAJ GCU	206	123	13	70	263	172	15	76
1000 Carinski urad LJUBLJANA									
10L	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20L	Oddelek za upravni postopek in izterjave	15	11	2	2	15	10	2	3
21L	Oddelek za postopek o prekrških	2	1	0	1	združitev z enoto za UP in izterjave			
22L	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30L	Oddelek za kontrolne zadeve	18	16	2	0	20	20	0	0
40L	Oddelek za trošarine	11	7	2	2	12	7	2	3
50L	Oddelek za finančne zadeve in nabave	7	0	1	6	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60L	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	16	0	1	15	16	0	2	14
41L	Enota za trošarine	4	2	1	1	Pod CU Brežice			
	Skupaj CU Ljubljana	76	40	9	27	69	41	7	21
2006 Carinski urad CELJE									
10C	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20C	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	7	6	1	0	8	6	1	1
22C	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30C	Oddelek za kontrolne zadeve	10	9	1	0	9	9	0	0
40C	Oddelek za trošarine	6	4	1	1	8	5	1	2
50C	Oddelek za finančne zadeve in nabave	4	0	1	3	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60C	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	8	0	1	7	10	0	2	8
	Skupaj CU Celje	38	22	5	11	41	24	5	12
3002 Carinski urad DRAVOGRAD									
10D	Uprava	2	2	0	0	2	2	0	0

²³ Pod kolono sr. so zajeti vsi delavci s stopnjami izobrazbe od I. do V.

20D	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	3	3	0	0	3	2	1	0
30D	Oddelek za kontrolne zadeve	5	5	0	0	4	4	0	0
40D	Oddelek za trošarine	3	2	0	1	5	3	1	1
50D	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	11	0	1	10	8	0	1	7
Skupaj CU Dravograd		24	12	1	11	22	11	3	8

4009 Carinski urad MURSKA SOBOTA

10MS	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20MS	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	7	5	1	1	6	4	1	1
22MS	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30MS	Oddelek za kontrolne zadeve	7	7	0	0	6	6	0	0
40MS	Oddelek za trošarine	5	3	1	1	8	4	3	1
50MS	Oddelek za finančne zadeve in nabave	4	0	1	3	Združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60MS	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	11	0	0	11	11	0	2	9
Skupaj CU Murska Sobota		37	18	3	16	37	18	7	12

5005 Carinski urad JESENICE

10J	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20J	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	9	7	1	1	3	2	1	0
30J	Oddelek za kontrolne zadeve	9	7	2	0	6	6	0	0
	Enota za vzdrževanje TARIC in Kvote	0				10	2	4	4
40J	Oddelek za trošarine	3	2	0	1	5	3	1	1
50J	Oddelek za finančne zadeve in nabave	5	0	1	4	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60J	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	15	0	1	14	8	0	2	6
Skupaj CU Jesenice		44	19	5	20	35	16	8	11

6001 Carinski urad KOPER

10K	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20K	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	5	3	1	1	6	4	1	1
22K	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30K	Oddelek za kontrolne zadeve	9	9	0	0	12	12	0	0
40K	Oddelek za trošarine	3	1	1	1	7	3	2	2
50K	Oddelek za finančne zadeve in nabave	4	0	1	3	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60K	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	12	0	1	11	14	0	2	12
Skupaj CU Koper		36	16	4	16	45	23	6	16

7008 Carinski urad MARIBOR

10M	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20M	Oddelek za upravni postopek in izterjave	9	5	2	2	8	5	2	1
21M	Oddelek za postopek o prekrških	2	2	0	0	Združitev z enoto za UP in izterjave			
22M	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30M	Oddelek za kontrolne zadeve	16	12	4	0	15	15	0	0
40M	Oddelek za trošarine	5	3	1	1	8	4	1	3
50M	Oddelek za finančne zadeve in nabave	5	0	1	4	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60M	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	25	0	1	24	16	0	2	14

	Skupaj CU Maribor	65	25	9	31	53	28	6	19
1502	Carinski urad BREŽICE								
10O	Uprava					3	3	0	0
20O	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave					8	6	2	0
30O	Oddelek za kontrolne zadeve					9	9	0	0
22O	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
40O	Oddelek za trošarine - Novo mesto					5	2	1	2
50O	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve					12	0	2	10
	Skupaj CU Brežice					40	21	6	13
8004	Carinski urad NOVA GORICA								
10G	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20G	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	8	7	1	0	4	3	1	0
30G	Oddelek za kontrolne zadeve	7	7	0	0	7	7	0	0
	Centralna enota za tranzit	0				10	1	2	7
	Centralna enota za <i>Intrastat</i>	0				25	3	2	20
40G	Oddelek za trošarine	8	2	1	5	10	3	1	6
50G	Oddelek za finančne zadeve in nabave	3	0	0	3	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60G	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	13	0	0	13	10	0	1	9
	Skupaj CU Nova Gorica	42	19	2	21	69	20	7	42
9000	Carinski urad SEŽANA								
10S	Uprava	3	3	0	0	3	3	0	0
20S	Oddelek za upravni postopek, prekrške in izterjave	7	4	1	2	5	4	0	1
22S	Enota za informacijsko podporo					3	1	1	1
30S	Oddelek za kontrolne zadeve	8	8	0	0	7	7	0	0
40S	Oddelek za trošarine	3	3	0	0	6	3	1	2
50S	Oddelek za finančne zadeve in nabave	5	0	1	4	združitev z Oddelkom za splošne zadeve			
60S	Oddelek za splošne zadeve in vložišče	18	0	1	17	12	0	2	10
	Skupaj CU Sežana	44	18	3	23	36	18	4	14
	Skupaj CU (brez GCU)	406	189	41	176	447	220	59	168
	Skupaj uprave CU + GCU	612	312	54	246	710	392	74	244
	Razlika (zasedena - potrebna) - carinski uradi					-41	-31	-18	8
	Razlika (zasedena - potrebna) - uprave skupaj					-98	-80	-20	2

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 35-38

Priloga 6: Zbirni pregled zasedenih delovnih mest in potrebnih po vstopu v EU po posameznih področjih obravnave na dan 15.3.2002

Tč.	Področje obravnave	1				2				3
		Zasedena				Potrebna				Razlika (zasedena - potrebna)
		skupaj	vis.	viš.	sr.	skupaj	vis.	viš.	sr.	
4.1	Nova zunanja meja EU	507	26	82	399	912	81	144	687	-405
4.2	Bodoča notranja meja z EU	686	22	100	564	61	6	11	44	625
4.3	Spremembe, ki izhajajo iz drugačnega obsega in strukture blagovnega prometa	500	120	122	258	168	48	61	59	332
4.4	Kadrovske in organizacijske spremembe v upravah CU	612	312	54	246	710	392	74	244	-98
5.	Skupaj	2.305	480	358	1.467	1.851	527	290	1034	454
6.	Razlika (zasedena - potrebna)					454	-47	68	433	

V vrsticah je zbirni pregled področij obravnave potrebnih kadrov, kot so bila obravnavana v točkah od 5.2.1 do 5.5 tega dokumenta. V stolpcu 1 je podano število zaposlenih po posameznem področju in po stopnjah izobrazbe (v stolpcu sr. so zajeti vsi delavci s V. stopnjo izobrazbe in nižjo, prav tako so v stolpcu vis. zajeti vsi delavci s VII. stopnjo izobrazbe in višjo) na dan 15.3.2002. Številke v stolpcu 2 predstavljajo kader, ki bo po posameznem področju obravnave potreben za izvajanje nalog v razmerah polnopravnega članstva. V stolpcu 3 je prikazano število potrebnih oz. presežnih delavcev na posameznem področju obravnave.

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 39

Priloga 7: Načrt organizacije carinske službe s potrebnimi in/ali presežnimi delavci po stopnjah izobrazbe po vstopu v EU (glede na stanje zaposlenih 1.4.2002)

šifra	Naziv	Potrebna				Zasedeno CU - 1.4.02			
		skupaj	vis.	viš.	sr.	skupaj	vis.	viš.	sr.
GENERALNI CARINSKI URAD									
10G	Služba generalnega direktorja	11	9	0	2				
40G	Sektor za trošarine	11	10	0	1				
30G	Sektor za tarifo, vrednost in poreklo	32	30	0	2				
31G	Sektor za carinske in davčne postopke	25	24	0	1				
70G	Sektor za preiskovalne zadeve	101	52	10	39				
71G	Sektor za analizo rizika	7	6	0	1				
60G	Sektor za splošne in pravne zadeve	26	15	2	9				
61G	- Enota vrhunskih športnikov	12	0	0	12				
50G	Sektor za finančne zadeve, nabave in investicije	18	10	2	6				
90G	Sektor za informatiko	20	16	1	3				
	SKUPAJ GCU	263	172	15	76	214	130	13	71
	Razlika (zasedeno-potrebno)					-49	-42	-2	-5
1000 Carinski urad LJUBLJANA									
10L	Uprava	3	3	0	0				
20L	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	15	10	2	3				
22L	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30L	Oddelek za kontrolne zadeve	20	20	0	0				
40L	Oddelek za trošarine	12	7	2	3				
60L	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	16	0	2	14				
1018	Izpostava Ljubljana	17	5	6	6				
1026	Izpostava Kranj	15	4	5	6				
1034	Izpostava Letališče Brnik	47	9	10	28				
1042	Izpostava Pošta Ljubljana	8	2	3	3				
1077	Izpostava Jarše	13	4	5	4				
1913	Izpostava Terminal Ljubljana,	23	7	8	8				
1140	Izpostava Petrina, mejni prehod Babno Polje	7	0	1	6				
1141	Izpostava Petrina,Mejni prehod za obmejni promet Novi kot	4	0	0	4				
1158	Izpostava Petrina, mejni prehod Podplanina	4	0	0	4				
1166	Izpostava Petrina, mejni prehod Petrina	10	1	1	8				
1167	Izpostava Petrina, mejni prehod za obmejni promet Osilnica	4	0	0	4				
	Skupaj CU Ljubljana	221	73	46	102	396	93	82	221
	Kader, ki gre pod CU BREŽICE					119	7	16	96
	Skupaj CU Ljubljana (brez CU BREŽICE)					277	86	66	125
	Razlika (zasedeno-potrebno)					56	13	20	23
1502 Carinski urad BREŽICE									
100	Uprava	3	3	0	0				
200	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	8	6	2	0				
300	Oddelek za kontrolne zadeve	9	9	0	0				
220	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
400	Oddelek za trošarine	5	2	1	2				

500	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	12	0	2	10				
1123	Izpostava Obrežje	114	12	18	84				
1131	Izpostava ŽP Dobova	25	1	5	19				
1190	Izpostava Obrežje, mejni prehod Slovenska vas	14	0	4	10				
1191	Mejni prehod za obmejni promet Planina v Podboču	4	0	0	4				
1212	Izpostava ŽP Dobova, mejni prehod Rigonce	15	0	4	11				
1213	Mejni prehod za obmejni promet Rakovec	4	0	0	4				
1220	Izpostava ŽP Dobova, mejni prehod Orešje	6	0	0	6				
1221	Mejni prehod za obmejni promet Stara vas - Bizeljsko	4	0	0	4				
1222	Mejni prehod za obmejni promet Nova vas ob Sotli	4	0	0	4				
1050	Izpostava Novo mesto	8	2	3	3				
1115	Izpostava Metlika	27	5	6	16				
1116	Mejni prehod za obmejni promet Krasinec	4	0	0	4				
1117	Mejni prehod za obmejni promet Božakovo	4	0	0	4				
1118	Mejni prehod za obmejni promet Krmačina	4	0	0	4				
1119	Mejni prehod za obmejni promet Radovica	4	0	0	4				
1120	Mejni prehod za obmejni promet Brezovica	4	0	0	4				
1174	Izpostava Metlika, mejni prehod Vinica	7	0	1	6				
1175	Mejni prehod za obmejni promet Sodevci	4	0	0	4				
1176	Mejni prehod za obmejni promet Žuniči	4	0	0	4				
1182	Izpostava Metlika, mejni prehod ŽP Metlika	5	0	1	4				
	Skupaj CU Brežice	305	41	48	216				
	Kader, ki gre pod CU Brežice					119	7	16	96
	Razlika (zasedeno-potrebno)					-186	-34	-32	-120

2006 Carinski urad CELJE

10C	Uprava	3	3	0	0				
20C	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	8	6	1	1				
22C	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30C	Oddelek za kontrolne zadeve	9	9	0	0				
40C	Oddelek za trošarine	8	5	1	2				
60C	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	10	0	2	8				
2022	Izpostava Celje	18	5	7	6				
2030	Izpostava ŽP Rogatec, mej.preh. Bistrica ob Sotli	10	0	1	9				
2065	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Rogatec	10	0	1	9				
2066	Mejni prehod za obmejni promet Rajnkovec	4	0	0	4				
2067	Mejni prehod za obmejni promet Rogatec I	4	0	0	4				
2081	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Dobovec	19	1	4	14				
2103	Izpostava ŽP Rogatec, mejni prehod Imeno	6	0	0	6				
2104	Mejni prehod za obmejni promet Sedlarjevo	4	0	0	4				
2105	Mejni prehod za obmejni promet Podčetrtek	4	0	0	4				
	Skupaj CU Celje	120	30	18	72	115	30	20	65
	Razlika (zasedeno-potrebno)					-5	0	2	-7

3002 Carinski urad DRAVOGRAD

10D	Uprava	2	2	0	0				
20D	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	3	2	1	0				
30D	Oddelek za kontrolne zadeve	4	4	0	0				

40D	Oddelek za trošarine	5	3	1	1				
50D	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	8	0	1	7				
3037	Izpostava Vič	6	1	1	4				
3053	Izpostava Dravograd	8	2	3	3				
	Skupaj CU Dravograd	36	14	7	15	85	20	10	55
	Razlika (zasedeno-potrebno)					49	6	3	40

4009 Carinski urad MURSKA SOBOTA

10MS	Uprava	3	3	0	0				
20MS	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	6	4	1	1				
22MS	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30MS	Oddelek za kontrolne zadeve	6	6	0	0				
40MS	Oddelek za trošarine	8	4	3	1				
60MS	Oddelek za splošne zadeve in vložišče, ter finančne zadeve	11	0	2	9				
4017	Izpostava Murska Sobota	8	2	3	3				
4041	Izpostava Dolga vas	11	1	2	8				
4106	Izpostava Središče ob Dravi	23	1	4	18				
4107	Mejni prehod za obmejni promet Središče ob Dravi I	4	0	0	4				
4114	Izpostava Ormož	10	1	1	8				
4130	Izpostava Gibina, mejni prehod Razkrižje	4	0	0	4				
4149	Izpostava Gibina	7	1	1	5				
4157	Izpostava Petišovci	17	1	4	12				
4165	Izpostava ŽP Lendava	5	2	1	2				
4166	Mejni prehod za obmejni promet Hotiza	4	0	0	4				
	Skupaj CU Murska Sobota	130	27	23	80	249	34	37	178
	Razlika (zasedeno-potrebno)					119	7	14	98

5005 Carinski urad JESENICE

10J	Uprava	3	3	0	0				
20J	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	3	2	1	0				
30J	Oddelek za kontrolne zadeve	6	6	0	0				
	Enota za vzdrževanje TARIC in Kvote	10	2	4	4				
40J	Oddelek za trošarine	5	3	1	1				
60J	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	8	0	2	6				
5072	Izpostava Karavanke	11	1	2	8				
5080	Izpostava Plavški Travnik	10	3	4	3				
	Skupaj CU Jesenice	56	20	14	22	212	32	39	141
	Razlika (zasedeno-potrebno)					156	12	25	119

6001 Carinski urad KOPER

10K	Uprava	3	3	0	0				
20K	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	6	4	1	1				
22K	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30K	Oddelek za kontrolne zadeve	12	12	0	0				
40K	Oddelek za trošarine	7	3	2	2				
60K	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	14	0	2	12				
6044	Izpostava Luka Koper	73	8	15	50				
6060	Izpostava Piran	9	1	0	8				
6080	Izpostava Piran, Mednarodni morski mejni prehod	4	0	0	4				

	Izola								
6090	Izpostava Piran, Mednarodni morski mejni prehod Koper	8	0	0	8				
6117	Izpostava Sečovlje	21	1	4	16				
6133	Izpostava Sočerga	18	1	4	13				
6134	Mejni prehod za obmejni promet Brezovica pri Gradinu	4	0	0	4				
6135	Mejni prehod za obmejni promet Rakitovec	4	0	0	4				
6136	Meddržavni mejni prehod Podgorje	6	0	0	6				
6152	Izpostava Dragonja	27	5	6	16				
6170	Izpostava Sečovlje, letališče Portorož	4	0	0	4				
	Skupaj CU Koper	223	39	35	149	226	30	38	158
	Razlika (zasedeno-potrebno)					3	-9	3	9

7008 Carinski urad MARIBOR

10M	Uprava	3	3	0	0				
20M	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	8	5	2	1				
22M	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30M	Oddelek za kontrolne zadeve	15	15	0	0				
40M	Oddelek za trošarine	8	4	1	3				
60M	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	16	0	2	14				
7024	Izpostava Šentilj	11	1	2	8				
7040	Izpostava Letališče Maribor	7	1	1	5				
7067	Izpostava Maribor	17	5	6	6				
7075	Izpostava Gruškovje	95	11	16	68				
7083	Izpostava Gruškovje, mej. preh. Zgornji Leskovec	4	0	0	4				
7091	Izpostava Zavrč	32	6	6	20				
7092	Mejni prehod za obmejni promet Drenovec	4	0	0	4				
7093	Meddržavni mejni prehod Meje	6	0	0	6				
	Skupaj CU Maribor	229	52	37	140	334	43	46	245
	Razlika (zasedeno-potrebno)					105	-9	9	105

8004 Carinski urad NOVA GORICA

10G	Uprava	3	3	0	0				
20G	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	4	3	1	0				
30G	Oddelek za kontrolne zadeve	7	7	0	0				
	Centralna enota za tranzit	10	1	2	7				
	Centralna enota za <i>Intrastat</i>	25	3	2	20				
40G	Oddelek za trošarine	10	3	1	6				
60G	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	10	0	1	9				
8128	Izpostava Vrtojba - potniški del	11	1	2	8				
8128	Izpostava Vrtojba - blagovni	15	5	5	5				
	Skupaj CU Nova Gorica	95	26	14	55	221	38	27	156
	Razlika (zasedeno-potrebno)					126	12	13	101

9000 Carinski urad SEŽANA

10S	Uprava	3	3	0	0				
20S	Oddelek za upravni postopek prekrške in izterjave	5	4	0	1				
22S	Enota za informacijsko podporo	3	1	1	1				
30S	Oddelek za kontrolne zadeve	7	7	0	0				
40S	Oddelek za trošarine	6	3	1	2				

60S	Oddelek za splošne zadeve in vložišče ter finančne zadeve	12	0	2	10				
9019	Izpostava Fernetiči	11	1	2	8				
9043	Izpostava Terminal Sežana	8	2	3	3				
9116	Izpostava ŽP Ilirska Bistrica	14	1	4	9				
9124	Izpostava Jelšane	64	9	14	41				
9125	Mejni prehod za obmejni promet Novokračine	4	0	0	4				
9132	Izpostava Starod	25	1	5	19				
9133	Mejni prehod za obmejni promet Starod I	4	0	0	4				
9140	Izpostava ŽP Hrpelje-Kozina	7	1	1	5				
	Skupaj CU Sežana	173	33	33	107	250	34	44	172
	Razlika (zasedeno-potrebno)					77	1	11	65
	Skupaj potreben kader Carinski uradi	1588	355	275	958	2088	354	343	1.391
	Skupaj potreben kader CURS (CU + GCU)	1851	527	290	1034	2302	484	356	1.462
	Razlika (zasedeno-potrebno)					451	-43	66	428

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 40-44

Priloga 8: Prikaz povprečnega števila zaposlenih v letu 2002 po posameznih organizacijskih enotah CURS s podatkom o številu zaposlenih žensk, delavcev glede na zahtevano izobrazbo delovnega mesta, ki ga zasedajo, ter podatkom o povprečni starosti zaposlenih

Organizacijska enota	Št. zaposlenih	Ženske	Izobrazba				Povprečna starost
			I-IV.	V.	VI.	VII.	
GCU	218	97	4	63	14	137	37,4
CELJE	120	49	3	65	20	32	36,8
DRAVOGRAD	84	24	6	49	10	19	40,6
JESENICE	210	35	6	133	39	32	42,1
KOPER	229	49	4	152	42	31	38,9
LJUBLJANA	398	144	5	218	79	96	37,4
MARIBOR	333	55	10	234	45	44	41,1
MURSKA SOBOTA	249	68	6	172	37	34	38,5
NOVA GORICA	214	61	7	142	27	38	40,8
SEŽANA	253	74	10	165	44	34	38,6
SKUPAJ	2308	656	61	1393	357	497	39,2

Vir: Reorganizacija Carinske uprave Republike Slovenije zaradi vstopa RS v EU, 2002: 45

Priloga 9: Pregled zmanjšanja števila zaposlenih carinskih uslužbencev v državah članicah v razdobju od 1990 -1995

Država	Leto						% (90-95)
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	
Belgija	6.607	6.347	6.033	4.509	4.460	4.323	-34.56
Danska \$	ni podatka	1.292	1.305	971	906	867	-32.89
Nemčija§	33.590	40.709	40.365	39.756	38.792	37.740	-7,290
Grčija	4.325	4.289	4.246	4.184	4.110	4.052	-6.31
Španija	55*	52*	53*	73*	84*	99*	
Francija	20.014	20.017	19.952	18.200	18.199	18.149	-9.31
Irska	1.521	1.518	1.523	1.249	1.249	1.173	-22.87
Italija	10.280	10.217	10.138	10.045	10.357	10.324	+0.42
Luksemburg	475	476	480	471	450	438	-7.78
Nizozemska	6.549	5.870	5.397	5.195	5.241	5.332	-18.58
Avstrija \$\$	ni podatka	ni podatka	6.400	ni podatka	ni podatka	6.000	-6,600
Portugalska	2.803	2.546	2.233	1.873	1.726	1.648	-41.20
Finska	2.515	2.470	2.322	2.233	2.220	2.190	-12.92
Švedska	4.053	3.888	3.662	3.539	3.430	3.233	-20.23
Velika Britanija	11.471	11.363	11.175	9.804	8.930	8.837	-22.96
Skupaj\$\$\$		111.002	108.831	102.029	100.070	98.306	-11,44%

§ nemške številke vključujejo osebe bivše DDR iz 1991. leta

* število zaposlenih izključno na segmentu tranzita

\$ podatki veljajo za obdobje 1991-1995

\$\$ podatki veljajo za obdobje 1992-1995

seštevek je za leta 91-95 brez Španije in Avstrije, % je za obdobje

\$\$\$ 91-95

Vir: Poročilo glede tranzita skupnosti komiteja o preiskavi sistema tranzita Skupnosti (REPORT on the Community Transit System of the Committee of Inquiry into the Community Transit System; Strasbourg, 20 February 1997)